

10.02.2014. u 15.15h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25. saziva Skupštine Crne Gore, otvaram **prvu sjednicu vanrednog zasijedanja u 2014. godini,**

Po dnevnom redu koji su predložili poslanici, a u dogovoru, naravno uslovljenim višemjesečnim radom naše radne grupe na uspostavljanju povjerenja, na povraćaj povjerenja u izborni proces, predloženo je šest zakona. Kao što znate ovaj dnevni red se prihvata ili odbija u cjelini i stavljam ga na glasanje.

Izvolite. Za, protiv ili uzdržani o dnevnom redu u cjelini.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 54 za, nije bilo protiv, jedan je bio uzdržan. Konstatujem da smo usvojili dnevni red prvog vanrednog zasijedanja u 2014. godini.

Kao što znate, to je višemjesečni rad radne grupe od juna do kraja godine, i sada smo već ušli u drugi mjesec rada Kolegijuma koji je dao rezultat koji je pred vama. Naravno, rezultat koji ima svoje dorečenosti, nadam se dominantno i nedorečenosti, nadam se, minimalno. Ali još uvijek ima i nedorečenosti koje pokušavamo i u posljednjim, rekao bih, satima da iskažemo, da popravimo i da dobijemo jednu vrlo složenu i osjetljivu strukturu izbornog zakonodavstva, odnosno izbornog zakona i prateće normative, do te mjere koja bi trebala da izdrži provjeru vremena, prije svega primjenom na izborima, zbog toga i postoji. Jedno je biti na papiru, a drugo je biti u životnoj primjeni, taj korak je vječna muka onih koji normiraju stvari, zakonodavaca, od kad postoji zakona od tada postoji i čovječanstvo, suštinski.

Danas smo kasnili zbog pokušaja da riješimo što više stvari, danas ćemo da radimo u načelu do 18 časova, da sutra krenemo, ako bude dovoljno ljudi u sali, noćas da glasamo u načelu, ako ne sutra da glasamo u načelu, prije početka rasprave u pojedinostima, ali da se svi amandmani podnesu do večeras, da bi Kolegijum u jednom dijelu, od 10 do 12 radio na nekim zakonima, o nekim amandmanima koji su važan dio paketa, a onda radna tijela od 12 do dva ili tri imala i svoju raspravu o amandmanima i zakonima u cjelini tamo će je to propušteno da bismo sutra od 15 časova, kao i danas do 18 pokušali završiti čitavu strukturu glasanja.

Naravno, ovakav način rada je dobio podršku na Kolegijumu, osim kolega iz SNP-a koji su tražili da raspravu danas u načelu ne vodimo objedinjenu nego da je vodimo po pojedinim zakonima. Naravno, nema spora sa logikom, kolege iz SNP-a, u pristupu, ali suštinski je bilo motivacija da poslije više mjeseci rada na ovim zakonima, poslije puno informisane javnosti o svim mogućim varijantama tog zakonodavstva, nema mnogo toga novoga da kažemo, osim jednu i najvažniju stvar a to je da li smo sposobni da osvojimo širokim dogovorom, možda ne i potpunim konsenzusom, ali širokim dogovorom, izbornu zakonodavstvo jer je to uslov za vraćanje povjerenja, da svi u početku, barem vjeruju normativu, a taj korak od normative do života da ispunimo možda čak i bolje nego što je sama normativa, ako bude dobre volje kod nas, otvara prostor. Tako da uz ovo protivljenje kolege iz SNP-a danas objedinjeno raspravljamo ovaj

set zakona, svako će se fokusirati na ono što želi i što misli posebno važnim. Dogovor je da to bude po pet minuta, jedan do dva poslanika, veći klubovi dva do tri, i da onda danas završimo raspravu u načelu. Uz ovaj ritam ponoviću, sutra rad na Kolegijumu dva sata, radnim tijelima tri sata, i onda konačno tri sata u plenumu. To bi trebao da bude ritam.

Neke kolege će biti odsutne već sutra, ali je ključno da ovi zakoni moraju imati širok dogovor, gdje broj glasova nije stranački vezan isključivo, nego je vezan subjektima koji će podržati takav dogovor, a on je poželjan da bude što bliže konsenzusu, ako to budemo uspjeli. Ako ne, znaćemo da jedna faza našeg uspostavljanja povjerenja nije rodila nešto u što je uloženo mnogo truda nego da je jedan pokušaj bez uspjeha, ali nadati se da ćemo i sada, kao i obično, u posljednjim momentima biti najbolji, neđe je to naša karakteristika u odnosu na druge parlamente, da ta velika pitanja zrelošću i u najtežim vremenima riješimo u ključnim trenucima.

Krećemo sa raspravom, objedinjenom raspravom u načelu. Idemo po klubovima.

Za sada su samo uredno prijavljeni kolege iz SNP-a, ali u ovoj raspravi krećemo od većih ka manjim.

Kolega Simović, pa će se pripremiti kolega iz Demokratskog fronta kolega Danilović koji je radio u radnoj grupi, kao i kolega Simović, kao predsjedavajući radne grupe. Iz SNP-a je kolega Gošović, takođe je radio u radnoj grupi i onda pretpostavljam da će se javiti svi oni govornici koji su radili u radnoj grupi, a znamo ih, prilika je da ih još jedanput vidimo.

Izvolite kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Poštovane kolegice, poštovane kolege,

Podsjetiću sve nas ovdje prisutne i to ću uraditi zbog ukupne crnogorske javnosti na stavove koje sam u ime Demokratske partije socijalista saopštio 31. maja, kada smo u ovom domu jednoglasno usvojili zaključke koji su bili osnova pokretanja procesa za dalju izgradnju povjerenja u izborni proces. Zaključke koji su bili osnova za formiranje radne grupe koja je radila više od šest - sedam mjeseci, zaključke koji su bili osnova za nastavak rada na Kolegijumu koji je sveo rezultate radne grupe, zaključke koji su bili osnova za rad sa skupštinskim odborima u toku dana i sutrašnjeg dana, i konačno, osnova za rad i zakazivanje plenuma Skupštine Crne Gore.

Stavovi Demokratske partije socijalista bili su, i tada i ostali su i danas, da je dalja izgradnja povjerenja u izborni proces potreba svih društava koja teže daljem razvoju demokratije, uključujući i društva sa dužom i razvijenijom demokratijom od našeg, potreba da se pojedini segmenti izbornog procesa kontinuirano unapređuju. Potreba Crne Gore je da u skladu sa našom generalnom težnjom slijedimo najbolju praksu izbornih sistema zemalja Evropske unije, u skladu sa preporukama ODIHR-a i Savjeta Evrope. Potreba je i da se čuju zapažanja svih učesnika u izbornim procesima, da se pruži prilika i nevladinom sektoru da daju svoj doprinos, da se zatraže i uvažavaju mišljenja

nadležnih državnih institucija koje imaju definisane obaveze i odgovornosti u pravnom sistemu Crne Gore.

Imali smo i potrebu da se cijeli ovaj proces odvija na javnoj sceni i zbog toga smo i podržali ideju da sve sjednice radne grupe, a bilo ih je 34, budu otvorene za javnost. Bilo je malo neobično, ali tako se i radilo da se zakoni na kojima smo radili, a radili smo na šest zakona, pišu pod reflektorima kamera i uz značajno interesovanje svih crnogorskih medija.

I evo danas nove prilike da ponovo, još jednom, na javnoj sceni pokažemo i dokažemo da je Demokratska partija socijalista u ovaj proces ušla angažovano, odgovorno, konstruktivno i sa puno samopouzdanja.

Zašto angažovano? Prisustvovali smo svim sjednicama radne grupe veoma aktivno učestvujući i insistirajući na dijalogu, dajući svoj puni doprinos i na Kolegijumu, na skupštinskim odborima i spremni da i danas svojim angažovanim odnosom damo puni doprinos dostizanju što boljih rješenja, sa ciljem daljeg unapređenja povjerenja u izborni proces.

Zašto odgovorno? Predlagali smo i učestvovali u kreiranju rješenja koja su usaglašena sa Ustavom i cjelokupnim pravnim sistemom Crne Gore, koja su održiva i koja su primjenljiva u praksi, koja su usaglašena sa državnim institucijama zaduženim za njihovu primjenu. Usaglašena sa preporukama ODIHR i Savjeta Evrope i utemeljena u uporednim iskustvima evropskih država.

Upozoravali smo, što ćemo i danas raditi, na rješenja koja su u suprotnosti sa navedenim principima. Upozoravali na rješenja koja nijesu primijenjena u bilo kojoj evropskoj državi, ili su pak kroz pokušaj realizacije pilot projekata pokazala svoju kompleksnost u izvođenju i na opasnost da takva rješenja ne vode dalje u izgradnji povjerenja u izborni proces, već naprotiv. Upozoravali smo da vođenje uskim političkim interesima nije dobar saveznik u ovim našim, vjerovali smo, i dalje vjerujemo, zajedničkim obavezama i zajedničkom cilju.

Zašto smo bili konstruktivni? Prihvatili smo predloge predstavnika i opozicije i vlasti koji su bili utemeljeni na navedenim principima. Konstruktivni predlozi nevladinih organizacija imali su našu podršku. Željeli smo i dalje želimo da zajedno doprinesemo kreiranju novih i boljih rješenja da do njih dođemo dijalogom, spremnošću da čujemo argumentaciju i kontra mišljenja. Upozoravali na princip, da princip ultimatumu nije dobar saveznik u izgradnji povjerenja, ukazivali da napuštanje dijaloga, odnosno napuštanje radne grupe, a bilo ih je, usporava sve nas u dostizanju zajedničkog cilja.

Princip konstruktivnosti pokazali smo u dijalogu o određenim pitanjima o kojima je bilo značajnih razlika unutar same opozicije. Kazali smo da o tome mi nećemo presuđivati, pozivajući ih na međusobni dogovor, na međusobno povjerenje kao prilog za ukupno povjerenje.

Bili smo uvjereni da će se pravilno razumjeti naš pristup i ovoj obavezi. Studioznost, traženje i proučavanje uporednih iskustava, traženje odgovora od kreatora pojedinih rješenja, upozoravajući ih na opasnost od subjektivnog vezivanja za autorsku ideju, saopštavajući im da je u pitanju traženje modela za zaštitu javnog interesa, a ne rad u nekoj kreativnoj radionici. Sve skupa navedeno bio je nedvosmislen, konstruktivni doprinos Demokratske partije socijalista.

Zašto smo bili samopouzđani? U ovaj proces ušli smo sa punim samopouzđanjem, svjesni da izborni rezultat presudno zavisi od kvaliteta izborne ponude. Sigurni

da ćemo ponovo pokazati da se ne pobjeđuje zakonima. Treba li podsjećati: opozicija je i ranije predlagala nove zakone sa novim rješenjima. Sjetimo se spreja. Novi zakoni, nova rješenja, a isti gubitnici. Prskali smo se, a oni su i dalje gubili, što bi se reklo - već viđeno.

Ovo je novi pokušaj poraženih da nađu alibi za svoje poraze. Pokušaj umornih od izbornih poraza, a posebno teško prihvatajući i teško podnoseći najnoviju seriju na nedavno održanim lokalnim izborima, što je više nego sigurna uvertira za nove neuspjehe u velikom paketu lokalnih izbora. Nikako da prihvate da problem opozicije nije u zakonima nego da imaju problem u nedostatku povjerenja građana sa starim i sa novim zakonima. Opozicija nema povjerenja u izorno zakonodavstvo, a građani nemaju povjerenja u opoziciju. A opet, opozicija po tom nema povjerenja u građane. I sve tako redom.

Opozicija uvijek traži krivca mimo sebe. Nekada su krivi izborni zakoni, često su optuživali i narod što nije prepoznao kvalitet njihove političke ponude. Svjedoci smo i optužbi koje su se upućivale i koje se upućuju ovih dana na adrese evropskih institucija i zvaničnika. Imajući u vidu sve ovo Demokratska partija socijalista će doprinijeti usvajanju novog krovnog izbornog zakona i vezanih zakona, a tiču se izbornog zakonodavstva, i time jasno staviti do znanja da mi nemamo usko partijski, odnosno usko politički problem sa rješenjima koja se predlažu. Vjerujući da ćemo rad na skupštinskim odborima iskoristiti konstruktivno da prepoznamo ona rješenja koja su problematična sa aspekta njihove primjenljivosti, sa aspekta neusaglašenosti sa Ustavom Crne Gore, kod više zakona, posebno kod Zakona o finansiranju političkih partija, rješenja koja su u nesaglasju sa mnogobrojnim zakonima koja egzistiraju u cjelokupnom pravnom sistemu Crne Gore, da još jednom pogledamo definisane rokove i sve ono to smo zapisali, što su predlagači zapisali u predlogu ovih zakona o kojim raspravljamo, uz podsjećanje da imamo predlagače u liku jednog, dva ili tri potpisnika.

I danas koristim ovu priliku da jasno saopštimo da odgovornost za održivost i primjenljivost nekih rješenja prenosimo na učesnike u ovim procesima koji su kreirali pojedina rješenja, vjerujući da su nadležne državne institucije bile odgovorne kada su govorili da su ta rješenja tehnički izvodljiva u praksi i da su izvodljiva u rokovima koje su te institucije predložile.

I na samom kraju, mi vjerujemo da ćemo nakon današnjeg rada, rada sutra na skupštinskim odborima, nastavku rada Kolegijuma predsjednika Skupštine, iz ovog procesa svi zajedno izaći kao pobjednici, sa osjećanjem zadovoljstva da smo usvojili konačna rješenja kojima smo napravili novi iskorak ka unapređenju našeg izbornog zakonodavstva, ponovo svjesni da je to kontinuirani zadatak, da se to ne završava ni u jednom ni u dvije interacije. Sjetimo se da smo ne tako davno, u oktobru 2011. godine svi bili zadovoljni kada smo dobili novi Zakon o izboru odbornika i poslanika. Dobili pohvale od ukupne crnogorske javnosti, dobili presudna priznanja sa relevantnih međunarodnih institucija. Evo nas, nakon dvije godine, ponovo na istom zadatku. Siguran sam

da ćemo u nekoj sljedećoj interaciji prepoznati potrebu da ovaj proces kontinuirano unapređujemo.

Demokratska partija socijalista će u cijelom tom procesu biti odgovorna insistirajući, ponavljam, na rješenjima koja su ustavno osnovana, koja su kompatibilna sa cjelokupnim pravnim sistemom i koja su primjenljiva u praksi. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Daniloviću, izvolite.

Čuli smo veće povjerenje, sa manje povjerenja, svi zajedno. Pitanje je da li imamo dovoljno povjerenja.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege, uvaženi predsjedniče,

Postavimo mi svima nama na početku pitanje - otkud mi u ovom problemu i u ovom poslu? Ne bih se složio sa onima koji misle da ga je izazvala opozicija, ni iz bliza.

Prvi put u novijoj političkoj istoriji Crne Gore jasno je dokazano, a javnost je imala prilike da vidi, odnosno da čuje kako postoje naši i vaši u izbornom procesu i kako se vaši zapošljavaju, a kako su naši stranci. Prije nego što kažete neku riječ, napadajući insistiranje opozicije da promijenimo to zakonodavstvo, trebali ste o tome da razmišljate kolegice i kolege. Mislite li vi da Crna Gora treba da se podijeli na našu i vašu i da je vaša za vas, a naša za strance i mislite li da vaša Crna Gora treba da glasa, a naša da glasa i gubi? I mislite li da smo sve to trebali da očitimo i da je dovoljno da usvojimo novo zakonodavstvo i da ne bude naših i vaših? Naši da budu meta, a vaši da budu glasači, i to samo vaši glasači. Prisjetimo se i onoga da se, uvažene kolege, ako je ikako moguće, a bilo bi poželjno da bude moguće, nevažeci glasači pretvore u resurs Demokratske partije socijalista. Kako se to radi? Trebalo bi napraviti jednu manju elaboraciju, možda i naučni rad kao doprinos političkoj teoriji Evrope.

E, zbog tako originalnih rješenja kojih više nigdje u demokratskoj Evropi nema, negdje u Evroaziji možda i ima, smo morali da napravimo radnu grupu i da napravimo originalna zakonska rješenja. Da se igramo policajaca da na svakom biračkom mjestu imamo elektronsku identifikaciju birača, jer je nemoguće drugačije imati poštene izbore, pošto još nijesmo izmislili, uvažene kolegice i kolege, da cijelog čovjeka provlačimo, a to bi valjda jedina zaštita bila da imamo poštene izbore. Izuzev, možda smo mogli organizovati na ovom jednom aerodromu glasanje, pa bilo je slučajeva da ljudi ne navikli na visoke funkcije, umjesto torbe proture i cijelog sebe, kroz onaj skener. To su sigurno ljudi koji nijesu bili naši glasači, jer ih ne može zapasti da rade na vašem aerodromu. Zbog toga smo sve ovo morali da kažemo.

A ja ću vrlo malo govoriti o onome što javnost vrlo dobro zna, u minulih, vjerovali ili ne šest, sedam, osam mjeseci od 31. maja. Imajte u vidu šest zakona, to je najmanje što ovaj parlament može da uradi da izgradimo povjerenje. Ja sam očekivao od čovjeka koji je govorio prije mene, mog kolege, Milutina Simovića,

da posije malo više optimizma, da meni olakša, treba da izgradimo povjerenje. Jer je to partija koja ima najmanje povjerenja u ono što smo zajednički radili. Od šest zakona vi danas bez amandmana ne biste glasali ni jedan. A Demokratski front, od šest zakona, i evo vas čikamo, će glasati svaki bez jednog amandmana. Ali, gospodo, problem je u tome što treba vama izbaciti poluge i prednosti koje mi nikad nijesmo imali, a uvijek smo vam u političkom smislu duvali za vrat, na vaše brojanje, a ne na pošten način vi biste nas dobijali 51-49. Treba da budemo ponosni, uvažene kolegice i kolege, na takve rezultate.

U naše kampanje mi uložimo stotine hiljada evra, a vi desetine miliona. Neka javnost procijeni i neka javnost prosudi ko je u pravu. Morate da nam otmete da biste nas pobijedili.

Očekivao sam da kažete - uradili smo mnogo. Međutim vi ste već napravili alibi za ono što će uslijediti. Ja ne vjerujem da ćete se proslaviti. Možete da ukočite Crnu Goru na evro putu. Nijesmo vam samo mi rekli da treba novo zakonodavstvo, Evropljani su bili izričiti. Ovdje postoji političko nepovjerenje. Najznačajnija opoziciona, po broju mandata, najznačajnija politička grupacija je u bojkotu parlamenta, selektivnom. Ako vi vjerujete da se u Evropu ide sa selektivnim bojkotima - izvolite. Ne morate ništa od ovoga da usvojite što smo mi predložili. Ali se zapitajte - koliko dugo imate pravo da uz privilegije budete vlast. Tražimo poštenu utakmicu. Da ste bili spremni da propišemo poštene rokove za implementaciju ovih zakona, mi bismo vam danas rekli - u znak susreta, Demokratski front se u punom kapacitetu vraća u parlament i obavještava domaću i međunarodnu javnost da smo vratili povjerenje. Vi, po vama, u optimističnim projekcijama kažete za 12 mjeseci. Toliko će trajati politička kriza. Ne vjerujemo vam. Možda nekima iz vlasti manje ili više, ali svima koji traže 12 mjeseci za implementaciju ovoga ne vjerujemo tih 12 mjeseci. Crna Gora je u političkoj krizi. Svi to znamo i svi to vidimo. Vi znate da s nama ne biste pregovarali da vam nije rečeno imate krizu. Lično sam kao član Radne grupe bio prežalio ovaj posao. Rekao sam mojim prijateljima i kolegama u Klubu - DPS je uradio svoje. Odugovlačili su, nema novog zakonodavstva za lokalne izbore, pitanje je hoće li ga biti i za državne. Onda su ljudi iz Evrope rekli - vi ste nas prevarili. Mi smo očekivali da ćete do kraja godine, stojim javno iza ovih riječi koje sada izgovaram, usvojiti izbornu zakonodavstvo, između ostalog, i zbog toga smo vam otvorili poglavlja 23 i 24. Mi smo mislili da ćemo lokalne izbore imati po novom zakonodavstvu, onome koje je tražila opozicija, uvažene kolege. Nije se to dogodilo. Vi ste se tada vratili za pregovarački sto.

Mi vam sada otvoreno kažemo - ne morate da glasate. Ako mislite da je opozicija izmislila ove razloge, vi odbijte ovo, odbijte, podnesite odgovornost. Mi ionako pristajemo da živimo pod nepravdom. Bolje je javno da kažemo - tako je, takmičimo se u nepravednim uslovima, kroz istoriju bolji od nas su pristajali na takva takmičenja. Gubili su zbog toga što je bilo nepravedno, što nije bilo regularno, ali bože moj, nije ničija gorela do zore, neće ni ovo. Samo vi vidite da li možete više da ponesete taj epitet evropske vlasti, da li možete sada da odglumite, kada odbijete ono što od vas očekuje Evropa. Juče su vam poručili, traže da usvojimo Zakon o finansiranju političkih partija. Šta mi to tamo tražimo da se vama zabrani, a da nama ne branimo? Zbog čega vi to ne želite da

usvojite? Ako ste tako sigurni, vi ste trebali odmah da pristanete na sve. Još i kažete da smo mi odgovorni za implementaciju. Pa, dajte, požurite, kumim vas bogom, da mi budemo odgovorni. Vi prihvatite da je isto nama loše kao i vama i evo nas u Evropi.

Problem je što je neko izračunao da se tu gubi koja hiljada glasova. Poštenih izbora u Crnoj Gori biti neće, drugo je šta ćemo mi odlučiti da li ćemo na njima učestvovati ili ne, šta je skuplje učestvovati ili ne, ali ih neće biti dok ne zaživi do posljednjeg slova novo izborna zakonodavstvo. Ako ga odbijete sutra, mi smo tu nadu u Crnoj Gori porušili, bojim se da uvodite Crnu Goru u jednopartijski sistem. Nadam se da će opozicija, koliko god razjedinjena, znati da vam odgovori. Volio bih da vidim tu opozicionu partiju, zaista, koja će, nakon što odbijete novo izborna zakonodavstvo, ili koja će pristati na državne izbore po starom zakonodavstvu. Mislim da DF taj luksuz sebi, a vama radost neće u budućnosti priuštiti. Imajte u vidu, po onoj narodnoj, da je došao onaj treći put kada bismo za prevaru rekli - prevari nas opet, ubio nas bog, ne može više. Dugo i predugo smo gledali i nadali se da će ovi sa strane reći dosta je bilo. Crna Gora ima problem. Nudimo vam da ga zajednički riješimo. Ne tražimo za sebe pravo više. Svaka kontrola koja je predviđena u izbornom procesu, za vašu partiju, predviđena je i za nas. Ono što Državna izborna komisija, ne opoziciona nego državna, treba da kontroliše državne organe koji opraštaju dugove ili zapošljavaju prilikom izbora, važi i za nas. Vjerovali ili ne, opozicija više neće moći da zapošljava one naše koji su stranci. Sada ste sigurni, sada po prvi put imate ravnopravne uslove. Sada više nema prednosti za opoziciju, glasajte bez amandmana kao i mi, pa neka bude jednako i vama i nama. Zbog čega hoćete da stvorite utisak da je opozicija nešto namjestila za sebe ako u toj Državnoj izornoj komisiji i dalje, nažalost, jer kompromis je takav, neće biti ravnopravno i neriješeno nego ćete negdje u formalnom smislu vi imati većinu. Čega se bojite? Vi hoćete sada partijsku većinu ne koalicionu. E, to nijesmo mogli da vam obezbijedimo.

Izvinjavamo se, uvažena gospodo, što smo vas deranžirali u minulih pola godine, što ste morali nevoljno da učestvujete u ovom radu, što ćete, iako budete glasali nevoljno glasati za ove promjene, a plašim se da su one toliko duboke da vas čak ni prekorač iz Evropske unije neće natjerati da bez obesmišljavanja ovog osnovnog teksta i sa brojnim amandmanima glasate za ovo što smo pokušali zajednički da radimo. Mi iz Demokratskog fronta se ne stidimo i nije nam žao što smo uložili ogroman napor, što smo dali nova rješenja. Ona u političkom smislu "mogu biti" možda i revolucionarna. Ali, vjerujte, bez tih revolucionarnih promjena u zakonima i u poštovanju zakona neće biti boljitka za Crnu Goru. Bolje revolucionarne promjene zakona nego revolucije u Crnoj Gori koje svako 50 godina pojedu svoju djecu. Imajte to u vidu. Mi nećemo da se s vama jurimo po ulicama iako bi to bilo imanentno onima koji znaju da poštuju ulicu kada to valja. Hoćemo da se jurimo ovdje u parlamentu da usvajamo bolje zakone. Ovo zakonodavstvo je bolje. Nije dovoljno da imamo poštenu državu i poštenu vlast. Moraće biti i implementirano. Dok vi implementirate nijesam optimista, ali makar nijesmo više usamljeno ostrvo, pod prismotrom smo, pozitivnom, ili gledanjem Evropske unije. Valjda će se konačno vidjeti ko je u pravu i ko nije.

Na kraju, gospodine predsjedniče, samo jedna molba za vas kao potpisnika ovog Zakona o izboru odbornika i poslanika. Voljeli bismo da nam izađete u susret da ne moramo ni taj jedan amandman za skraćenje roka koji smo vam najavili i najavljujemo uporno da podnosimo, to bi bilo divno. Ostajemo pri tome da bismo onda mogli da glasamo večeras svaki zakon. Bilo bi dobro da se dogovorimo zajednički da taj rok, neprimjeren, ipak dvanaestomjesečni skratimo da bi DF mogao bez ijednog amandmana da glasa za svaki od ovih zakona. Ako, međutim, uporno budete insistirali na tome da ostane 12 mjeseci, neizvjesnih mjeseci, 12 mjeseci koji će jesti budućnost Crne Gore i koji će taložiti nepovjerenje, znajte da ćemo mi tražiti da rok, makar u naše ime, bude 1. oktobar. Kako ćemo glasati nakon vašeg glasanja o tom roku, ostavićemo to za sami kraj, ničim ne prijeteci, potpuno sigurni da smo u ove predloge zakona ugradili najbolji dio onoga što smo mi znali o ovome. Najbolji dio našeg iskustva iz regiona i da smo, makar donekle, pomjerali lestvicu unaprijed, lestvicu koju niko neće željeti da preskoči jer neće biti potrebe, lestvicu koju treba da poštujemo.

Mi hoćemo da budemo optimisti sve do onog posljednjeg zakona kojeg budemo glasali, a to je Zakon o izboru odbornika i poslanika. Nadam se da će biti boljih tonova iz Demokratske partije socijalista, te da ovaj pesimizam koji više liči na govor opraštanja od drage osobe, u političkom smislu, neću imati više prilike da slušam. Mi hoćemo da gledamo u budućnost i nudimo vam da zajednički izglasamo zakonodavstvo koje važi za vas i za nas. Kroz godinu dana moći ćemo da kažemo da je povjerenje, kada je u pitanju zakonodavstvo, vraćeno. Ako je to malo, ne znam kada je bilo mnogo u Crnoj Gori. Hvala lijepa.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Daniloviću.

To je krajnji rok. Rokovi su neka rezultanta, tehnička, u ovom slučaju i politička rezultanta, potrebna je i volja da se nešto ostvari. Kao što znate, da to zavisi od moje volje, to bi bilo riješeno u decembru 1990. godine, kada su bili prvi višepartijski izbori u Crnoj Gori. Ali, kao što vidite, od 1990. do sada je prošlo malo godina, to tada, pa ni danas do kraja nije riješeno. Računam da je to maksimalni rok sa jakom političkom željom i odlučnošću da zajedno ga skratimo koliko god to bude moguće, sa monitoringom, sa prisustvom opozicije u državnim organima koji će pratiti postupak da bismo to skratili. Ako mi vjerujete na riječ, lično bih volio da je to bilo tada, još 1990. godine i sve bi drugačije bilo u Crnoj Gori i ne samo u Crnoj Gori nego možda i na Balkanu. Tu smo da sada tu godinu ispunimo dobrom voljom, političkom voljom, prije svega, povjerenjem koje ćemo graditi i kroz taj proces, jer proces uvođenja tog sistema smatram procesom jačanja povjerenja, a ne produbljanja nepovjerenja i kroz njega će se vidjeti da li postoji dovoljno političke volje u institucijama i u vladajućoj koaliciji da te rokove skraćujemo i koristimo ih za gradnju povjerenja. Oni su za sada rezultanta ovih elemenata koje sam rekao.

Na redu je kolega Neven Gošović iz Socijalističke narodne partije.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažena Skupštino, poštovani građani,

Skupština Crne Gore, u mjesecu septembru 2011. godine potrebnom dvotrećinskom većinom glasova donijela je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Tim zakonom uredili smo pitanje afirmativne zastupljenosti manjinskih naroda i manjinskih nacionalnih zajednica u ovom parlamentu i usvojili veoma značajne preporuke OEBS-a i ODIHR-a.

Međutim, ta zakonska rješenja sama po sebi nijesu mogla obezbijediti demokratski ambijent ukoliko institucije sistema ne obezbijede poštovanje tog zakona. U međuvremenu održani lokalni i parlamentarni izbori za predsjednika Crne Gore to su najbolje i potvrdili. Ono što je evidentno jeste da u Crnoj Gori ne postoji demokratski ambijent i slobodna atmosfera kako bi se građani slobodno izjašnjavali na izborima. U takvom ambijentu rezultati izbora nijesu posljedica slobodno izražene volje građana već, prije svega, uticaja raznih centara moći, novca, zavisnosti od vlasti, pritisaka, straha od gubitka posla, raznih zloupotreba. DPS i SDP drže sve poluge vlasti u Crnoj Gori.

Problem je u tome što se sve te poluge, državni organi, finansije, policija, tehnička sredstva, bez ikakvih ograničenja stavljaju u funkciju izbornih interesa partija na vlasti. S druge strane, većina građana nalazi se u zoni siromaštva i na ivici je egzistencije, što ih stavlja u položaj podređen sistem. Sistem socijalne zaštite ne obezbjeđuje socijalnu sigurnost tako da su građani primorani da donose one odluke koje su posljedica straha od gubitka posla. Opozicija ima politički interes da izborni zakon bude donesen u cilju obezbjeđenja veće ravnopravnosti i demokratski izborno procesa. Ali, opozicija želi izborno zakonodavstvo koje će eliminisati monopole vlasti i zloupotrebe kojih je na prethodnim izborima i te kako bilo. Upravo zbog tih zloupotreba i ne preduzimanje mjera prema počiniocima tih zloupotreba od strane policije i tužilaštva i nema se povjerenja u izborni proces.

Da podsjetim, nije bilo tako daleko, prije nekoliko mjeseci, na predlog poslanika SNP-a ovaj parlament usvojio je amandman u odnosu na Krivični zakonik Crne Gore kojim je predviđeno, pored svih onih krivičnih djela koja se tiču zloupotreba u izbornom procesu, i krivično djelo koje se tiče zloupotrebe državnih resursa. Tom odredbom je i definisano da službeno lice koje za predstavljanje izborne liste koristi ili omogućiti korišćenje imovine državnih organa, javnih ustanova, javnih preduzeća i fondova, jedinica lokalne samouprave i privrednih društava u kojima država ima vlasnički dio, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina. Tako stoji u Krivičnom zakoniku, a u praksi podsjetiću samo na navode Evropske komisije, OEBS-a i ODIHR-a koji su u više svojih izvještaja naznačili i sljedeće citate. Navodi o krivičnim radnjama povezani sa izborima se ne prate pravilno od strane organa odgovornih za sprovođenje zakona. Kao rezultat toga povjerenje široke javnosti u izborni proces je i dalje ograničeno. Bez te provjere, bez ostvarivanja funkcija tih institucija ne možemo stvoriti demokratski ambijent. Juče u Ulcinju, danas u Beranama prezentiraju se javnosti brojne zloupotrebe državnih resursa bilo da je u pitanju korišćenje sredstava fondova, zapošljavanja, nepotizma i mnogo čega drugog. Nijedna od ovih institucija nije našla za shodno da provjeri tačnost tih podataka, niti policija niti tužilaštvo. Kako kod takvog stanja i odnosa, ako kod obaveza koje proističu iz

ovako propisanih krivičnih djela da bi se utvrdilo eventualno postojanje takvih elemenata, stvarati demokratski ambijent ako se ne preduzimaju mjere od strane nadležnih državnih organa.

Imajući u vidu naznačene okolnosti i sve ovo što se dešavalo nakon prethodnih izbora, Skupština Crne Gore je 31. maja 2013. godine donijela zaključke o radu na izgradnji povjerenja u izborni proces, formirala radnu grupu koja je imala zadatak da radi i da ovom parlamentu predloži set zakona iz oblasti izbornog zakonodavstva, Zakon o izboru odbornika i poslanika, Zakon o biračkom spisku, Zakon o finansiranju političkih partija, Zakona o crnogorskom državljanstvu, Zakon o registrima prebivališta i boravišta i Zakona o ličnoj karti.

Za nas u Socijalističkoj narodnoj partiji Crne Gore svi ti zakoni su i te kako važni za postizanje povjerenja u izborni proces. Ne svi jednako, ali nema niti jednog od ovih zakona čije izmjene i dopune nije trebalo izvršiti da bismo došli u situaciju da stvorimo taj normativni osnov kao početak za izgradnju povjerenja u izborni proces. Jer, ono što je povjerenje u izborni proces tek treba da uslijedi kroz primjenu tih zakona.

Evo, danas kada su proslijeđeni predlozi zakona prema parlamentu nema Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta, iako smo taj zakon dostavili u skupštinsku proceduru. Riječ je o jednom od uslova veoma bitnom za ostvarivanje biračkog prava, prebivalištu. Tačnost podataka o prebivalištu, registru prebivališta je veoma bitan element za ostvarivanje biračkog prava. Postoji i ustavno rješenje kojeg je kritikovao i OEBS i Venecijanska komisija, da smo Ustavom ostvarivanje biračkog prava uslovili dužinom prebivališta od dvije godine prije dana održavanja izbora, ali nam je jasno da se ta ustavna norma ne može praktično promijeniti, jer pored dvotrećinske podrške u ovom parlamentu, potrebno je da takvu izmjenu podrži tri petine birača na referendumu od ukupnog broja upisanih birača. Tada je Venecijanska komisija insistirala da se obezbijedi poštovanje onih propisa koji treba da obezbijede tačnost podataka u registru prebivališta.

Mi danas u parlamentarnoj raspravi nemamo predlog izmjena i dopuna tog zakona, iako smo došli u radu tog zakona do onih saznanja koji su takvi da je riječ o registrima najneurednijim koje vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova. To ministarstvo uopšte i ne vodi registar građana Crne Gore koji imaju stalan boravak u inostranstvu, a zakonska im je obaveza da to čine utvrđena upravo tim zakonom. Zbog istog, ne dostavljanje u skupštinsku proceduru ukupnog seta tih zakona u svakom slučaju ne znači doprinos onome čemu težimo, povećanju povjerenja u izborni proces. Svakako, tu je i Zakon o crnogorskom državljanstvu. Državljanstvo je uslov za ostvarivanje biračkog prava. Krajem 2012. godine iz biračkog spiska je izbrisano preko 12.000 upisanih birača za koje nije postojao podatak upisa u registar crnogorskih državljana. Kod Ministarstva unutrašnjih poslova vodi se postupak za sticanje crnogorskog državljanstva za blizu 4.000 lica koji su podnijeli zahtjev za sticanje crnogorskog državljanstva. Svakako, propisivanje određenih povoljnosti, shodno problemima koji su se u praksi pokazali u postupku sticanja crnogorskog državljanstva, i te kako bi bilo od značaja za sticanje povjerenja u sam izborni proces.

Kada je u pitanju Zakon o izboru odbornika i poslanika, svakako tu postoje rješenja koja znače značajnu novinu, elektronska identifikacija birača na biračkom mjestu koja treba da obezbijedi, odnosno eliminiše mogućnost da neko dva puta glasa na biračkom mjestu ili da neko glasa u mjestu drugog birača. Takođe, zakonom je uređen postupak glasanja putem pisma koji treba da povрати, da tako kažem, povjerenje u taj dio postupka glasanja, povećana profesionalnost u radu Državne izborne komisije načinom izbora predsjednika i jednog člana iz reda predstavnika civilnog sektora i još određeni broj normi. Svakako mi ćemo kao partija koja je i te kako dala maksimalan doprinos u utvrđivanju predloga svih ovih zakona imati i amandmane na predlog ovog zakona koji treba da obezbijede jednu sprovodljivost normi koja se tiče i sastava organa za sprovođenje izbora, veću zastupljenost manje zastupljenog pola u ovom parlamentu i određene odredbe koje treba da budu doprinos uređenju pitanja kada je u pitanju Zakon o izboru odbornika i poslanika.

Samo kratko, drugi veoma značajan zakon, Zakon o biračkom spisku za kojeg smatramo da na cjelovit način uređuje pitanje vođenja biračkog spiska. Kako se svi izvorni podaci, bitni za vođenje biračkog spiska, nalaze kod Ministarstva unutrašnjih poslova bilo je i prirodno rješenje prihvaćeno od svih učesnika u izradi ovog zakona da birački spisak kao jedinstvenu bazu podataka državljana Crne Gore koji imaju biračko pravo vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova. Razradili smo taj ukupan postupak u sadržaju vođenja biračkog spiska utvrdili i obavezu upisa podataka imena jednog od roditelja kako bi se dao dodatni doprinos utvrđivanju tačnosti vođenja biračkog spiska, propisali proceduru promjena u biračkom spisku koja omogućava da se nijedna promjena u tom biračkom spisku ne može izvršiti, a da birač ne bude obaviješten o tim promjenama. Takođe, mogućnost da u birački spisak koji znači značajno poboljšanje u odnosu na postojeća zakonska rješenja predloženo i od samog Ministarstva za unutrašnje poslove, ali i po nama bitan uslov da bi se mogla obezbijediti kontrola tačnosti vođenja biračkog spiska jeste i dostavljanje podataka o biračima političkim partijama, podnosiocima izbornih lista, nevladinim organizacijama koje su dobile ovlaštenje za praćenja procesa tačnosti i ažurnosti vođenja biračkog spiska. Tu je i nova uloga Državne izborne komisije u tom cjelokupnom procesu. Mislimo da ukupnost tih rješenja pruža onu potrebnu sigurnost kontrole tačnosti i ažurnosti biračkog spiska, javnosti rada nadležnog državnog organa i kao bitnog jednog preduslova za sticanje povjerenja u taj tako važan uslov za zakonitost izbora kao što je tačan i ažuran birački spisak.

Na kraju, samo da konstatujem da je demokratija vladavina poštenih izbora, da, jednostavno, vlast koja ne počiva na tako sprovedenim izborima na slobodno izraženoj volji građana može imati za rezultat i političku i svaku drugu krizu, a mislimo da je Crna Gora najbolji primjer za to. Zato je u interesu svih nas da dobijemo izbornu zakonodavstvo koje će značiti osnovu za stvaranje uslova za povećanje povjerenja u izborni proces, a samim tim i za ukupnu demokratski odnos. U svemu tome je najvažnije da konačno stavimo tačku kada je u pitanju povjerenje prema rezultatima tih izbora, pa i okrenemo se onome što znači rješavanje, prije svega, životnih pitanja građana Crne Gore. Zahvaljujem. Izvinjavam se na prekoračenju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama. Da zajedno podsjetimo na taj stav 3 člana 2 Ustava Crne Gore: "Ne može se uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodne volje građana na demokratskim izborima u skladu sa zakonom", drugi član Ustava, temelj našeg ustavnog uređenja.

Na redu je SDP i kolega Borislav Banović.

BORISLAV BANOVIĆ.

Hvala, predsjedniče.

Poštovane kolege, poslanici i Socijaldemokratska partija u cjelini je već u nekoliko ciklusa, nekoliko navrata kada smo razgovarali o izbornom zakonodavstvu i kada smo u ovom parlamentu usvajali promjene izbornih normi, pokazala svoj otvoren pristup i spremnost na kompromise, spremnost na poboljšanje izbornih rješenja kako bi se onima svima zajedno, a posebno onima koji smatraju da u tim izbornim normama, zakonodavnim rješenjima leži dio problema da bi ti izbori bili sprovedeni, ta izborna utakmica bila sprovedena na najpošteniji mogući način i da bi izbori bili stvarni izraz volje i raspoloženja građana prema političkim akterima koji učestvuju u toj političkoj utakmici. Dakle, to smo pokazali prije dvije godine, sada se već ne sjećam svake tri, četiri godine smo ulazili u promjene izbornog zakonodavstva. Sjećam se, istina, i onih perioda, ali da ih zaboravimo, pa da ne ulazimo u detalje kada se to radilo bez najvećeg broja poslanika. Ne najvećeg nego onog manjinskog u tom periodu, ali se nijesu ni konsultovali niti su imali prilike da progovore nešto o tome, zakoni su se mijenjali par mjeseci pred održavanje izbora, ali to je neko prošlo vrijeme. Svi zajedno smo dostigli jedan nivo da bar neke norme i neke standarde ponašanja i rasprave o ovim pitanjima moramo poštovati.

Tako smo uradili i ovog puta. Dakle, evo već će skoro deset mjeseci od kada smo ušli u ovaj posao i kada smo rekli na početku rasprave i ulaska u ovaj posao, donošenja odluka i formiranje radnih grupa da ćemo ovome pristupiti otvoreno i pokušati da u najvećoj mogućoj mjeri budemo spremni i na kompromis i na prihvatanje rješenja oko kojih se dogovore većinski klubovi i većinske političke grupacije i da mi nećemo biti smetnja osim ako nas baš nešto u pojedinim pitanjima toliko principijelno ne tangira da ne možemo to prihvatiti. Mislim da smo se tako i ponašali u radu ovih tijela koja su učestvovala u pokušaju izrade novog izbornog zakonodavstva i na radnim grupama i podgrupama i na odborima i na kolegijumu. Tako da ćemo pokušati da taj svoj pristup zadržimo i u ovih nekoliko sati koliko preostaje do konačnog razrješenja našeg zajedničkog stava o ovim pitanjima.

To ćemo uraditi. U načelu ćemo podržati i podržavamo predložene izmjene i dopune zakona, smatrajući da se neke stvari uopšte ne tiču izbornog zakonodavstva koje su u nekim zakonima spomenute. Na primjer Zakona o državljanstvu se ne dotiče ni u jednoj mjeri osim o onome ko su glasači u Crnoj Gori, ali sama izborna procedura i izbornih tehnika i poštenja tih procedura to se uopšte ne tiče. Hajde da kažem da ćemo u načelu i to podržati, ali svakako nećemo u pojedinostima zato što smo neke pojedinosti već podržavali prije dvije

godine i tada smo zajedno zaključili da je tome kraj. Ponavljanje tih rješenja sada ponovo poslije dvije godine, zaista ne doživljavamo kao izraz traženja povjerenja nego upravo suprotno, kao jedan korak unazad od predlagača da se to nepovjerenje koje smo tada imali prema tim rješenjima i razlozima zašto se ta rješenja donose, da se sada obnavljaju.

S druge strane, mislim da se u pojedinim zakonima pomiješalo mjesto određenih rješenja. Dakle, čini mi se da bi, na primjer, neka rješenja koja se tiču Zakona o finansiranju političkih partija prije bilo mjesto u Zakonu o izboru odbornika i poslanika, jer baš nijesmo sigurni da se sve ove evidencije tiču finansiranja političkih partija nego se tiču izbornog procesa i načina izbora odbornika i poslanika ne samih partija, dakle ko ima kredite, ko ima ovo, ko ima ono. Ali, to nije ni važno. Najvažnije je da mi dođemo do rješenja koje će unaprijediti poštenje izborne utakmice i rješenja koja će biti kompromis na ovom nivou naših političkih razmišljanja i pogleda na stanje u izbornom zakonodavstvu i ukupnom izbornom procesu.

Pored ovih dilema koje imamo postoji i nekoliko potpuno spornih pitanja. Što se mene tiče, najveća dilema i spornost jeste što svi zajedno pravimo jednu političku i partijsku predominaciju na svim drugim oblastima i na svim drugim profesijama i na svim drugim društvenim odnosima i pitanjima. Želimo ući u sve to gledajući kroz svoje partijske, političke, poslaničke vizure na sve te probleme. Govorim, ovdje, o ovim i podržaću rješenja koja podižu nivo kontrole, koja podižu nivo transparentnosti, informisanosti o tome šta se sve u izbornim procesima dešava, koja podižu nivo nadležnosti Državne komisije. Zaista mi je sporno da baš na internet sajtu bude svaki dug od pet i od deset eura ili od petnaest nekog građanina koji veze nema sa izborima ni sa partijama niti možda izlazi uopšte na izbore, da na taj način baš idemo u zadiranje njihovih privatnosti i njihovih muka i dobrih strana, da tako kažem i sve to stavljamo u službu naših užih interesa. Dakle, u tom dijelu mi je sporno ono što očigledno pokazuju ove rasprave, nosi najsporniji zakon, Zakon o finansiranju političkih partija. U mnogim drugim elementima tog zakona nije, ali o tome ćemo nešto više kada bude riječi o pojedinostima i sutra na odboru.

Završavam. Pokazali smo spremnost i pokazaćemo je i ovih par dana da dođemo do rješenja koja će zadovoljiti one zahtjeve koji traže napredak u normativi izbornog procesa. Mi smatramo da neka rješenja treba unaprijediti, ali voljeli bi da svi zajednički dođemo do toga. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, poslaniče Banoviću.

U ime Pozitivne Crne Gore koleginica Jasavić koja je radila u Radnoj grupi, a i u Kolegijumu. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče, poštovani građani, poštovane kolege i koleginice, Ne mogu da se otmem utisku da je kolega iz Demokratske partije socijalista, kada je opisivao rad Radne grupe, pokušao da predstavi sebe,

odnosno tu grupaciju u što boljem svijetlu, a pošto je opoziciju predstavio na način kako je predstavio, ne mogu da mu ostanem dužna.

Želim samo kratko da kažem da je moj utisak da je ta grupa poslanika na čelu sa dotičnim gospodinom u Radnoj grupi radila na način što je ovo bila, po meni, poslednja labudova pjesma Demokratske partije socijalista, jedinstvene Demokratske partije socijalista.

Ako ste politički dominantni čemu onda odlažete promjene izbornog zakonodavstva, ako ste tako superiorni zašto vam smetaju rješenja koja provjeravaju vašu superiornost. Dozvolite nama da mi uvedemo u naš pravni sistem nova pravna rješenja, jer imate u naš pravni sistem, kada kažem naš onda to znači za Pozitivnu i vaš i naš, jer podjele na vaše i naše uveli ste vi, a mi smo se kao politička partija pojavili da bi ukinuli podjele na vaše i naše, jer u ovoj zemlji svi koji poštuju Ustav i zakon ove zemlje biće naši. Još nešto, kada ste govorili o uporedno pravnim rješenjima rekli ste da smo inventivni. I jesmo. Morali smo biti zato što ste vi jako inventivni u krađi izbora kada je zloupotreba državnih resursa u pitanju. Vi ste vrlo inventivni jer ono što vi radite kada su krađe izbora u pitanju predstavlja vas, i mogu vam reći, čini šampionima u regionu u zloupotrebi državnih resursa. Zato smo mi morali biti inventivni kada smo pronalazili rješenja kako spriječiti vas da trošite naše pare, narodne pare za vaše interese i za vaše trajanje na vlasti preko 20 i nešto godina.

Poštovani građani, osam mjeseci u Parlamentu slobodni poslanici su se zalagali za vaše pravo na slobodu glasanja bez koga nema poštenih i fer izbora. Bez poštenih izbora nema ni poštene vlasti. Ako iko ima iluziju da je bilo poštenih izbora u Crnoj Gori, mi ćemo dokazati sa puno primjera da tih izbora nije bilo, a novim izbornim zakonodavstvom šampione u regionu u zloupotrebi državnih resursa pozivamo da glasaju izmjene izbornog zakonodavstva, jer će time pokazati da su konkurentni sa svim zdravim političkim subjektima, a ne nekonkurentni jer samo nekonkurentni drže monopole. Ono što vi radite jeste držanje monopola kroz naše pare da bi ste preko naših para gazili veću polovinu Crne Gore koja ne glasa za vas osim zbog pritisaka, ucjene i lažnih obećanja. Šampioni u lažnim obećanjima, šampioni u davanju lažne nade.

Dok se ne usvoji Zakon o izboru odbornika i poslanika i Zakon o finansiranju političkih partija nema govora, kao i ostali zakoni, nema govora o izgradnji povjerenja u izborni proces. Zakon o izboru odbornika i poslanika je uveo novine u vidu elektronske identifikacije birača. Znao da smo to morali uraditi zato što je ova vlast učinila sve da iseli ogroman broj ljudi da bi upravo zloupotrebljavala njihovo odsustvo za svoj opstanak i trajanje na vlasti. Mi to nećemo dozvoliti, to vam ovaj dio poštene i čestite Crne Gore neće dozvoliti, to vam više neće prolaziti.

Elektronska identifikacija birača jeste nešto što će vas onemogućiti da one koje ste protjerali koristite za svoje svrhe. Loša vijest je da će najznačajnije odredbe ovog zakona biti primijenjene tek za godinu dana, ali dobra vijest je da ćemo na lokalnim izborima imati poboljšano glasanje putem pisma, prenosne kutije za glasanje putem pisma, veći broj članova biračkog odbora za glasanje putem pisma, brz izbor predsjednika DIK-a i članove iz redovnog civilnog sektora, novi sastav i sistematizaciju DIK-a. Zakon o finansiranju političkih partija

preciznije propisuje trošenje državnih fondova, u pogledu predizborne kampanje što je bio predmet posebne zabrinutosti kolege Evropske unije, OEBS-a kao i crnogorskih nevladinih organizacija, medija i uopšte javnosti. Predlogom je predviđeno da nadzor i kontrolu nad sprovođenjem ovog zakona sprovodi DIK, a da reviziju vrši DRI, odnosno Državna revizorska institucija. Predlog predviđa da se partije mogu finansirati pošteno zarađenim novcem. Samo pošteno zarađen novac može biti osnov za zdravu politiku. Zdrava politika je budućnost Crne Gore i ona je potrebna Crnoj Gori. Kada bude zdrav novac u opticaju za finansiranje kampanja Demokratska partija socijalista i njeni sateliti postaću prošlost. Neće biti više moguće da tajkuni i njima bliska lica doniraju infrastrukturne objekte državi i jedinicama lokalne samouprave, a da vrpce na tim objektima presjecaju funkcioneri vlasti. ... će biti pritisnuti da ne pritiskaju zaposlene ko će i kako za koga glasati. Oni koji upravljaju narodnim parama moraću da objasne kako se te pare troše, neće biti ukinuta socijala ni jednom građaninu kome je ona potrebna niti će se smjeti ukidati socijala onim građanima koji ne glasaju za Demokratsku partiju socijalista. Oni koji nemaju od čega da žive imaće i dalje socijalu i to kvalitetniju nego do sada, jer su im do sada socijale trošili aktivisti Demokratske partije socijalista. Pred izbore neće moći da bude zapošljavanja, kao ni mjesec dana nakon toga. Sve odluke donijete suprotno ovog zakonu biće ništave, a novac zarađen od takvih odluka biće vraćen u budžet za jačanje Državne izborne komisije.

Državna izborna komisija će moći da vodi administrativne istrage, administrativna saslušanja, da pokreće krivične postupke, da pokreće prekršajne postupke i da pokreće postupke za poništaj odluka donijetih suprotno ovom zakonu. Zakon predviđa da ćemo moći mnogo bolje da kontrolišemo šta to vi radite sa našim parama. Subvencije i državnu pomoć koju ste davali privrednim društvima više nećete moći da dajete, jer sama Državna revizorska institucija je u reviziji završnog računa budžeta ustanovila da ste davali novac pojedinim pravnim licima koja ste davali iz tekuće budžetske rezerve za finansiranje djelatnosti suprotno našem zakonu i pravilnicima, jer je revizijom utvrđeno da u dokumentaciji ne postoji mišljenje ministarstva o opravdanosti podnesenog zahtjeva što upućuje za zaključak da nije poštovana procedura. Ono što ste radili, jeste da ste davali jednokratne socijalne pomoći, zbog toga ste protiv, na žalost samo Ajanovića a ne protiv organizatora, inspiratora zloupotrebe državnih resursa vodi krivični postupak pa je o tome dovoljno tužioc rekao, a i reći će pravosudni organi, da ja ne govorim, jer mi vrijeme ističe i moram da ga koristim.

Ono što ste radili radili ste da ste sasvim sigurno pred izbore Fondu rada omogućili da isplati ogromna sredstva mimo otpremnina. Za dvije i po godine Fond rada je isplatio za 2 777 radnika sredstva, a samo za pola godine od kako su raspisani izbori pa dok se nisu održali isplatili ste preko, ne realnih izvora, već preko zaduživanja iznose od sedam i po miliona i to za 3 115 lica. Zamislite kakva je to trka i brzina bila da se zaduži Vlada preko obveznica, da emituje obveznice, da ono što nije za tri godine mogla da uradi da za čas posla završi za par mjeseci, da bi se za izbore što više ljudi dovelo u poziciju zavisnosti. Žalostno je to što vi radite i nećete više moći to da radite.

Ono što potvrđuje da smo mi u pravu jeste to što Dejan Medojević i Budimir Dabetić, vaši funkcioneri traže i to vrlo jasno u aferi "Snimak" da vi taj novac otpremnina sa fonda usmjerite preko mjesnih odbora vašim članovima, a vi me demantujete ako nisam u pravu. Ono što je vrlo indikativno da ste zloupotrebljavali i sredstva Midas programa, jer ste preko 3,2 miliona eura plasirali u 2013. i 2012. kada su bili parlamentarni izbori. Tu je bilo jako puno bespovratnih sredstava koje ste davali našim građanima. Takođe, vrlo je indikativno to što je krajem septembra u oči parlamentarnih izbora Vlada odlučila da izdvoji jedan i po milion eura za nabavku stočne hrane proizvođačima, jer je vaš ministar poljoprivrede svud išao po selima gdje je god moglo da se dođe do bilo kog seljaka kome treba pomoć. Došao je i onda ste vi potpuno selektivno, kako bi to rekao Slavko Drobnjak iz Pljevalja, vršili dodjelu te stočne hrane na način što ste pojedinima omogućavali da kroz više mjesečnih rata kroz odbitke za dospjele rate otkupinom mlijeka ili premije za mlijeko to otplaćuju. Šta ste uradili? To vam nijemo zaboravili, samo se vi razmišljajte, ja vam čitam i još ću vam čitati. Vi ste odobrili kredite za korišćenje solarne energije na katunima za 104 domaćinstva upravo u avgustu mjesecu pred parlamentarne izbore, jer vi zaustavite život tri i po godine, vaš sistem je da zaustavite život tri i po godine, onda pokrenete život za šest mjeseci i tada tek pokrećete sistem kada našim osiromašenim građanima, koje ste vi osiromašili dok ste vi postali enormno bogati, oni su postali enormno siromašni, i onda vi za tih pola godine nesretnom siromašnom narodu dajete na kašičicu mrvice i onda ih dovodite u poziciju da glasaju za vas.

Šta ste još uradili? Uradili ste da ste preko udruženja penzionera dijelili po 30 eura našim građanima koji primaju bijedne penzije pa ste onda raspisali konkurs za dodjelu stanova penzionerima pred izbore, dodjeljivali 100 stanova pod povlašćenim uslovima, pa se prijavilo 300 ljudi, pa ste onda preko te nade trgovali sa našim parama za vaše glasove. Neće moći više. Zato vi nećete Zakon o finansiranju političkih partija, to vam ne odgovara. Šta ste radili? Šta rade štediške nekadašnjih jugoslovenskih banaka, Dafiment banke i Jugoskandik? Tražili su ljudi godinama da im se vrati novac. Vi ste, stalo je vama vrijeme a ja ću brzo završiti, vi ste čekali godinama da te ljude koji su poslali legitimne zahtjeve obešteli tek pred izbore, na način što ste nas opet zadužili. Opet ste vi emitovali obveznice, opet ste vi nas zadužili, pa ste oko sedam miliona isplatili tim ljudima i to sve radite pred izbore. Znaete šta ja vama predlažem? Da vi svakih pola godine održavate izbore ako ćete da budete dobra vlast, jer ovi građani od vas imaju štete tri i po godine i samo pola godine od vas imaju benefite, ali ne od vas, nego od naših para, jer vi od naših para trgujete za vaše glasove. Meni je žao, Zakon o finansiranju političkih partija moraćete da razmislite dobro da usvojite, jer ako ga ne usvojite sigurno da možete očekivati od gladnih građana razne scenarije, od gladnih građana, jer ste vi bogati, oni su siromašni.

Gradonačelnik Podgorice upravo je u oči parlamentarnih izbora dao ključeve za 40 stanova. Šta ste tu uradili? Takođe ste gospodinu Suadu Numanoviću omogućili da i on da kao ministar rada deset stanova, sve pred izbore, pa ste u Šavnik išli završavali sve, takođe sa dva stana. Završavam, poštujuem što ste produžili, samo još jedan podatak oko zloupotrebe državnih

resursa, dodjela udžbenika i školskog pribora u 2011.godini. Razumijem potrebu da se pomogne građanima, ali vi ste opredijelili oko 640 hiljada za nabavku besplatnih udžbenika u 2011. godini. U 2012. godini, godini izbora vi povećavate taj iznos na 900 hiljada, znači oko 300 hiljada više. A šta ste radili tad? Vi ste isplaćivali novac umjesto kompletne knjiga, što govori o kakvim je zloupotrebama bilo riječi. Završavam sa najnesrećnijom činjenicom da ste naknade za štete prouzrokovane poplavama godinu i po dana nakon tih poplava isplatili, a afera "Snimak" kroz izjavu Dejana Medojevića potvrđuje da ste upravo novac svih građana koji su pretrpjeli elementarne nepogode po vašim navodima, vašeg funkcionera usmjeravali vašem članstvu. Usmjeravali vašem članstvu, evo vam Dejan Medojević, znate da je opština u ... periodu imala dosta elementarnih nepogoda i da ukoliko postoji mogućnost isplate štetu našem članstvu. Smatram da bi to pomoglo nama na terenu, pomoglo vama na terenu, da vi vladate na štetu svih onih poštenih i čestitih koji vam ne povijaju kičmu. E, stvarno neće moći. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Bilo je malo duže, ali ja to doživljam kao uspostavljanje povjerenja, jer ako se bolje poznamo onda više povjerenja imamo jedni u druge. Očigledno kolegunica Jasavić dobro poznaje.

Imamo priliku još jednu damu da čujemo koja je bila aktivna u Radnoj grupi, to je kolegunica Ljerka Dragičević. Da se njoj zahvalimo što je bila aktivna u Radnoj grupi i Kolegijumu. Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedniče, uvažene kolegice i kolege, uvaženi gospodine ministre Konjeviću, jer ću Vas da pomenem pa da vas i pozdravim, uvaženi građani,

Ja sam ispred Hrvatske građanske inicijative u 24. sazivu Skupštine Crne Gore učestvovala u Radnoj grupi koja je radila na Zakonu o izboru odbornika i poslanika. To je od prilike trajalo neke dvije godine, da bi na kraju, jer Radna grupa nije mogla da se dogovori, na kraju je to preuzeo Kolegijum i sa srećom taj je zakon izglasan. Sad sam opet učestvovala u radu Radne grupe za izgradnju povjerenja u izborni proces i kao šef Kluba četiri partije, to su dvije albanske - Forca i Demokratska partija, Hrvatska građanska inicijativa i Liberalna partija, kao šef Kluba učestvovala sam u radu Kolegijuma. Ne mogu reći da je koncenzus postignut, uglavnom govorilo se, razgovaralo se, postignuto je dosta napredaka u odnosu na ono što smo imali ranije. Mislim da je izborni proces jedna živa materija koja se ipak mora malo shvatiti, da se mora u samom hodu sređivati, a nadam se da će doći neko vrijeme kad ćemo mi moći da glasamo elektronskim putem da neće biti sve ovo potrebno što sad radimo.

Moram da kažem da je gospodin ministar Konjević i gospođa Starovlah, mislim tako da se zove, na prvom našem sastanku kad smo kao Radna gupa bili u MUP-u da se dogovorimo oko elektronske identifikacije oko biračkih spiskova i svega da su oni onda, to je bio jul mjesec 2013.godine, da su oni najavili da ne

može biti to implementirano i sređeno sve, nego za godinu dana, za 12 mjeseci. Znači, sva skraćenja rokova nisu na njihov zahtjev nego smo mi to uradili što se nismo prije dogovorili. Mi smo uvijek bili jedan u klin, a drugi u ploču. Žao mi je da neko smatra da je Hrvatska građanska inicijativa ili Hrvati ili moji uvaženi kolege iz manjinskih partija da smo nečiji sateliti. Mi nismo ničiji sateliti. Mi imamo svoju volju, svoje htjenje, mi smo naš stav kao Hrvatska građanska inicijativa prije 12 godina rekli i njega se držimo. Nešto što je bilo za nas bitno, a to je bila samostalnost države Crne Gore to smo odradili, e sad nam je NATO i evropske integracije. U tom svom procesu jedna od bitnih stvari je i ovo izborno zakonodavstvo za koje se zauzimamo. Ima nekih stvari koje nama ne odgovaraju, ono što se moglo amandmanski djelovati djelovala sam, čak i u toku samog rada Radne grupe prihvaćene su neke moje sugestije i amandmani, tako da se nadam da ćemo sutra uz određene amandmane koji mislim da će trebati da se usvoje i ove zakone usvojiti. Samo još da kažem da sam vrijeme, pošto je na Kolegijumu bio dogovor da uvodničar govori 10 minuta, s obzirom da nije moglo nego da govore dvoje, a nas ima četvoro u klubu, ja sam moje vrijeme podijelila sa gospodinom Andrijom Popovićem iz Liberalne partije.

Još bih jednom zamolila sve predsjednike klubova koji su na Kolegijumu da kažu svojim poslanicima da je red da se drže vremena. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vama i kad dijelite na pola ste precizni.
Izvolite kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvaženo gledateljstvo pored malih ekrana, Što se tiče samog izbornog zakonodavstva i nekog povjerenja, Liberalna partija, naš najveći interes je da imamo, da se to unaprijedi, da imamo poštene i pravedne izbore. Na neki način sam malo i hendikepiran, nisam učestvovao u ovom čitavom procesu koji se dešava od maja prošle godine, prvo Radna grupa, kasnije je to preuzeo Kolegijum predsjednika Skupštine. Moram reći da ovoliko koliko sam vidio i koliko sam upoznat, solidan posao je uradila i Radna grupa, a kasnije i Kolegijum predsjednika Skupštine. Svi su ovi predlozi zakona veoma važni naročito Predlog zakona o izboru odbornika i poslanika, a i ovaj Zakon o finansiranju političkih partija. To su ipak dva neka udarna zakona i mislim da će se tu najviše i lomiti koplja oko ova dva predloga zakona.

Liberalna partija traži svakako poštenu igru, poštene izbore, mislimo da je sam izborni proces kod nas podijeljen u dva dijela. Sam onaj dio izbornog procesa od raspisivanja izbora do izbornog dana ima puno toga sumnjivoga, nijesam siguran da ćemo mi sa ovim predlozima zakona sve to riješiti dok sam izborni dan je manje više u redu i mislim da će se tu teško nešto poboljšati. Liberalna partija je predala i amandmane na Predlog zakona o izboru odbornika i poslanika, a pokušaćemo da nekako damo svoj doprinos da se taj predlog zakona poboljša. Ono što bi trebalo ovdje reći, a znamo da je to u fokusu pažnje svih nas, ne samo nas u Crnoj Gori, nego i Evropi, svijetu, na neki način i ovo što

se dešava u Bosni i Hercegovini to treba da bude i svima nama žuti karton, velika opomena da može sve to da se prelije i na crnogorsku teritoriju. Moramo unaprijediti izbornu zakonodavstvo, narod traži poštene, pravedne, fer izbore.

Ono što je još važnije od svega toga je da je socijalno ekonomska situacija u Crnoj Gori isto tako loša. Ovaj dom, najviši crnogorski dom mora ozbiljno, naravno u okviru svojih ingerencija da se pozabavi sa tom lošom socijalno ekonomskom situacijom, da se nama ne bi dešavalo ovo što se dešava u Bosni i Hercegovini. Još bih pomenuo ovaj Predlog zakona o crnogorskom državljanstvu koji je isto tako veoma bitan. Crna Gora ne smije više da se ponaša ovako kako se ponaša, teže je doći do crnogorskog državljanstva nego do bilo kojega drugoga. Da li dobijanje putem rođenja, da li dobijanje državljanstva na osnovu braka sa crnogorskom...(Prekid) ..mnogo toga ima što Crna Gora mora da izmijeni u ovom zakonu. Ipak, i tako nas ima na ovaj ili onaj način svake godine sve manje i manje, evo po nekim procjenama 2050. godine u Crnoj Gori će postojati od prilike nekih 10% stanovništva manje nego što nas ima trenutno. Mortalitet je daleko veći nego natalitet, a mi nećemo čak ni da pospješimo te neke stvari koje možemo da uradimo, a trebali bi. Naročito apelujem da se ovaj Predlog zakona o crnogorskom državljanstvu, ovo što su predložili kolege iz SNP-a da se naročito taj zakon podrži, jer mislim da tu ima dobrih stvari, a vidim da je tu bilo već nekih amandmana. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

U ime Kluba Bošnjačke stranke, potpredsjednik Parlamenta ovaj put u svojstvu predstavnika Bošnjačke, kolega Suljo Mustafić.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam predsjedniče. Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Zadatak Radne grupe za izgradnju povjerenja u izborni proces bio je veoma širok. Obuhvatio je šest zakonskih rješenja na kojima se naporno i marljivo radilo proteklih mjeseci, doduše sa promjenljivim uspjehom, kada su u pitanju rješenja oko kojih je potreban širi politički dogovor. Bošnjačka stranka je u Radnoj grupi dala doprinos kroz detaljan rad, kroz stalan napor da se dolazi do kompromisa oko svih otvorenih pitanja u cilju iznalaženja održivih rješenja. Vjerovali smo i dalje vjerujemo u uspjeh ovog posla i smatramo da je on bitan za dalji demokratski razvoj Crne Gore. Zalažemo se za pošten i otvoren izborni proces, za smanjenje sumnji u regularnost izbora, za suzbijanje izbornih manipulacija u krajnjem za poštovanje izborne volje građana. Naravno, kao što nam i programski ciljevi nalažu zalažemo se i za to da manjinski narodi i njihovi politički subjekti, partije izborne liste imaju mogućnost korišćenja afirmativne akcije kako je predviđeno ustavom.

Danas govorimo prvenstveno o Zakonu o izboru odbornika i poslanika. Njegove izmjene i dopune koje ipak ne zadiru u suštinu izbornog sistema, već se zadržavaju samo u onim oblastima gdje su se pokazale određene manjkavosti ili nedovoljno povjerenje. Izmjene koje su predviđene u vezi sa sastavom i

nadležnostima izborne komisije teženje na profesionalizaciji i proširenju djelokruga nadležnosti. Način izbora članova državne komisije, predsjednika i sekretara značajno se unapređuje kroz biranje na konkursu, te davanje saglasnosti na radnim tijelima i izboru u samoj Skupštini. Predviđeno učešće kompetentnog stručnjaka, predsjednika nevladinog sektora dodatno proširuje legitimitet same komisije. Predviđeno obavezno učešće jednog predstavnika iz najjače manjinske liste i zamjenika iz druge po snazi manjinske liste važno je za legitimitet samog izbornog procesa i uvažava činjenicu da su manjinske partije ozbiljan politički subjekat.

Bošnjačka stranka smatra da je u sastavu opštinskih izbornih komisija trebaju biti kao stalni članovi iz redova manjinskih partija i u tom cilju podnijeli smo i amandman koji predviđa takvu mogućnost.

Naime, političke partije koje su predstavnici manjinskih naroda, odnosno njihove izborne liste imaju već sada ...odborničke mandate u više lokalnih parlamenata, odnosno u Skupštinama Opština u Crnoj Gori, učestvuju u svim izbornim procesima i na lokalnim i na državnim izborima.

Zbog ukupnog povjerenja u izborni proces, kako na državnom tako i na nivou opštinskih parlamenata važna je puna uključenost manjinskih političkih predstavnika i kroz organe za sprovođenje izbora. Važne promjene u izbornom zakonu tiču se i glasanja putem pisma gdje su postojale otvorene sumnje u regularnost dosadašnjeg procesa. Mnogim rješenjima, čini nam se, doprinosi se otklanjanju takvih sumnji. Posebna i u čitavom procesu zaista značajna novina jeste sistem elektronske identifikacije glasača na biračkom mjestu. Sistem predviđa posebna softverska rješenja, direktnu vezu sa podacima iz baze MUP-a, te mogućnost da kroz čitanje podataka sa lične karte ili pasoša tačno se utvrdi identitet glasača i otklanja mogućnost da neko glasa u nečije ime. To jeste zaista značajna inovacija za čiju primjenu je potrebno i vremena i sredstava.

Naime, prema podacima MUP-a godinu dana je potrebno za nabavku i stavljanje u rad ove opreme, iziskuje i značajna materijalna sredstva. Međutim na šta bi od početka bio, da je takav pristup potreban, da mnogo više košta politička nestabilnost ili sumnja u regularnost izbornog procesa. Međutim, takođe smatrali smo i sada to tvrdimo da je veoma važno da se vodi računa i održivosti tog sistema i uzmu u obzir svi rizici njegove primjene, odnosno mogućnosti da se zbog nedostatka u softveru ili rukovanju opremom zaustavi izborni proces. Ovo su ukratko neke od najvažnijih segmenata izbornog zakona gdje je bila usmjerena posebna pažnja u toku rada Radne grupe. Ono što je za nas iz Bošnjačke stranke sporno ostavio sam za drugi dio mog izlaganja. Naime, kao što je poznato autentična zastupljenost manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica garantovana je ustavnim rješenjima, članom 79 stav 9 konkretno, kojim se propisuje da pored ostalog manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice pojedinačno ili u zajednici sa drugima koriste pravo i na autentičnu zastupljenost u Skupštini Crne Gore i skupštinama jedinica lokalne samouprave. Zakon o izboru odbornika i poslanika koji je usvojen početkom septembra 2011.godine sadrži rješenja kojima je princip afirmativne akcije regulisan kada je u pitanju autentična predstavljena na državnom nivou, odnosno u Skupštini Crne Gore. Kada je riječ o korišćenju ovog prava na

lokalnom nivou, odnosno u skupštinama jedinica lokalne samouprave to nije regulisano ovim zakonom. Podsjećanja radi predstavnici Bošnjačke stranke, ali i drugih manjinskih partija više puta tokom rada u Radnoj grupi i u dva njena sastava i kroz pismene inicijative, kroz amandmanske intervencije i prijedloge tražili su da se pitanje obezbjeđivanja autentičnog predstavljanja na lokalnom nivou riješi Zakonom o izboru odbornika i poslanika još prije dvije godine.

Međutim, ni u Radnoj grupi niti u Parlamentu nije bilo političke volje da se riješi ovo pitanje. Zbog ambijenta u kome je tada usvojeno izborno zakonodavstvo, a za rad ispunjavanja tada zadatih kriterijuma Evropske komisije, ne želeći da se na bilo koji način uspori taj proces, težeći kompromisima predstavnici manjinskih partija, Bošnjačke stranke prvenstveno, prihvatili su tadašnje razloge i ovakva u suštini nedostatna rješenja. Međutim, tadašnja preporuka i u Radnoj grupi i na Kolegijumu bila je da se u narednom periodu treba raditi na rješenjima koja će do kraja riješiti ovo pitanje, odnosno Zakon o izboru odbornika i poslanika u potpunosti usaglasiti sa Ustavom. Zaključkom Kolegijuma bilo je predviđeno da se formira nova radna grupa koja će se baviti pitanjem izmjena i dopuna ovog Zakona u kojoj bi participirali svi politički subjekti, ali to se nije desilo.

Imajući ovo u vidu, kao i činjenicu da je djelokrug aktivnosti sadašnje radne grupe, veoma širok i obuhvatao rad na izmjenama i dopunama više zakona, smatrali smo da se trebamo baviti i ovim pitanjem, odnosno rješavanjem afirmativne akcije za manjinske narode i druge manjinske zajednice u jedinicama lokalne uprave. U tom cilju, predložili smo i amandmane kojima se razrađuje izborni model autentične predstavljenosti kao i amandman koji se tiče učešća manjinskih partija u opštinskim izbornim komisijama. Time bi se ispunila ustavna obaveza tako što se propisuje afirmativna mjera koja se sastoji u tome da se za manjinske liste uklanja izborni cenzus. Tako da se on izjednačava za takozvanim prirodnim pragom u odnosnoj opštini. On je jednak broju glasova potrebnim za neki od odborničkih mandata. To sada nije slučaj zbog barijere koja se zove izborni cenzus. U većim opštinama je cenzus od 3% značajno iznad cijene pojedinačnog mandata. Primjera radi u Podgorici je cenzus na prethodnim izborima iznosio 2.770 glasova, a prosječna cijena mandata bila je 1.620 glasova, punih 1.150 glasova razlike.

Dakle, na tim izborima prije četiri godine jedna albanska koalicija sa 1.866 glasova nije u Parlamentu, jer je cenzus za nju bio nedostižan, a recimo neki drugi politički subjekat je dobio 20 i neki mandat sa dvostruko manjim brojem glasova. Mislimo da je dosadašnje rješenje nepravedno i tražimo našim amandmanima da se ukine cenzus za manjinske narode i to samo u onim opštinama gdje tog manjinskog naroda ima manje od 15%. Dakle, ne tražimo da se bilo šta poklanja manjinskim partijama, niti manjinskim narodima, one ulaze u trku kao i sve ostale, ali ne bi imale nedostižni cenzus od 3% u tim opštinama već bi za njihov ulazak u Parlament bio potreban da osvoje broj glasova koliko iznosi prosječan odbornički mandat. Znači mandat je zarađen i isto košta kao i za svaku drugu listu afirmativna akcija se sastoji samo u uklanjanju diskriminatornog koncenzusa i ništa više od toga. Često se čuje pitanje da li

treba manjinskim narodima na opštinskom nivou ova vrsta ili bilo koja vrsta olakšice u izbornom procesu.

Prvo, ustav, međunarodni standardi kažu da treba i da se u lokalnoj vlasti stvaraju pretpostavke za zaštitu identiteta. Opštine u okviru svojih izvornih i prenešenih nadležnosti vrše većinu poslova u oblasti kulture, zatim imaju određeni upliv u segmentu obrazovanja zaštite baštine, pa je potrebno obezbijediti autentičnu zastupljenost manjinskih naroda po opštinskim skupštinama, kako bi se obezbijedila i njihova aktivna pozicija, pogotovo u ovim pitanjima koje su od njih od vitalne važnosti. Model podrazumijeva da je nacionalna zajednica koja čini značajni dio stanovništva, a koja po Ustavu ima pravo za autentičnu zastupljenost u opštini shodno principu afirmativne akcije, ona zajednica koja ima glasova da sama izabere makar jednog odbornika. Ne postoji rizik da se značajno fragmentira struktura opštinskih skupština što se može vidjeti kada se izvrši uvid u nacionalnu strukturu stanovništva po opštinama te u postojeću i moguću političku strukturu lokalnih skupština, a istovremeno bi se donekle otvorila mogućnost za bolju predstavljenost manjinskih zajednica na opštinskom nivou vlasti. Ovo su razlozi koje sam više puta obrazlagao i na radnoj grupi i na Kolegijumu u punom uvjerenju da zaista nema punog povjerenja u izborni proces ako ne sprovodimo ono što je garantovano Ustavom. O ovom pitanju smo se obratili i delegaciji Evropske unije i obavijestili ih o našim zahtjevima, zahvaljujemo se za razumijevanje koje su iskazali i za zajednički stav sa današnjeg sastanka da treba raditi na daljem izgrađivanju izbornog povjerenja te unapređivanju postojećih rješenja za manjinske nacionalne zajednice u izbornom sistemu kao i na punom razumijevanju za naše zahtjeve da se moraju ispunjavati ustavne obaveze koje se tiču afirmacije manjina u institucijama, na državnom i na lokalnom nivou. Vjerujemo zaista u podršku onih političkih subjekata i pojedinaca koji su nam je dali i u toku rada u Radnoj grupi, od kojih su neki i pomagali u kreiranju predloženog modela. Posebno očekujemo podršku naših kolega koji pripadaju manjinskim nacionalnim zajednicama, jer ovo su rješenja koja se tiču šireg korpusa manjinskih prava garantovanih i predviđenih i našim Ustavom i međunarodnim propisima.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala kolega Mustafiću.

Idemo na raspravu pet minuta, bez komentara kolega Predrag Sekulić, a da se pripremi iz DF-a kolegica Bošnjak. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, uvaženi gospodine ministre, uvažene kolege,

Dozvolite da na samom početku saopštim da pravna rješenja koja su sadržana u ovom setu izbornih zakona po mom mišljenju, čisto pravnom mišljenju su mnogo lošija od onih pravnih rješenja koje smo imali u ranijim zakonima. Ali dozvolićete da se ovdje ponajmanje priča o pravu, ovdje se uglavnom priča o politici. Zašto smo uopšte došli u situaciju da danas

raspravljamo o izbornim zakonima i da izborne zakone mijenjamo na način na koji to nije bila dobra praksa ovog Parlamenta u nekim ranijim godinama?

Dozvolit ćete, radne grupe koje su mijenjale izborne zakone uvijek su bile nešto drugačije, nikad ti izborni zakoni prema plenumu nijesu išli dok nijesmo imali saglasnost unutar tih radnih grupa i dokle god nijesmo imali, rekao bih, čak i konsenzus oko tih rješenja nijesmo išli sa njima prema plenumu, međutim sada je nešto drugačije. Ali, kako smo uopšte došli do toga da mijenjamo izborne zakone? Podsjetiću vas da smo ranije to uvijek radili zajedno i da smo uvijek uvažavali ono što je bio stav opozicije. Prisjetimo se samo da su naše kolege iz opozicije svojevremeno tražili da se izborne kutije ofarbaju, pa kasnije da ne budu ofarbani itd. itd. Sve je to nešto što je bilo legitimno i mi smo tome izlazili u susret, računajući da je dobro da i taj dio demokratske naše stvarnosti postavimo na zdravim i osnovnim temeljima. Međutim, očito da se pokušalo da se opravda, naše kolege iz opozicije su pokušali da opravdaju svoje izborne poraze, čitav set tih izbornih poraza govorim o parlamentarnim izborima i govorim o predsjedničkim izborima na način tako što ćemo mijenjati izborne zakone, u stvari prvo pokušati sa tezom da Demokratska partija socijalista zloupotrebljava državne resurse, zloupotrebljava državnu moć kako bi dobila izbore. Naravno, dozvolit ćete da se ne složim sa tom tezom. Dozvolit ćete da se ne složim sa time da Demokratska partija socijalista treba da bude kriva za loše programe opozicije, dozvolit ćete da se ne složim sa time da Demokratska partija socijalista treba da bude kriva za to što građani ne glasaju opoziciju, kriva zato što kolege iz opozicije godinu dana nakon održavanja predsjedničkih izbora još uvijek nijesu izbrojali onih 3% glasova iz Rožaja. Dozvolite, uvažene kolege iz opozicije, da se ne složim sa tezom da Demokratska partija socijalista ne treba da učestvuje u izbornim procesima kako bi eto naše kolege iz opozicije dobile šansu. I dozvolite u konačnom da se ne složim sa tim da ako gubite izbore treba da bude kriva druga strana. Pokušajte malo da vidite koji su to politički lideri koji već, rekao bih, čitavu deceniju ne ko to vlada u Demokratskoj partiji, kako vlada Demokratska partija socijalista sa Crnom Gorom, nego koji su to sve politički lideri koji već skoro deceniju iz izbora i izbora gube te izbore. Znači, zato bih vas zamolio da pokušate prije nego što optužite Demokratsku partiju socijalista pogledate malo šta je to problem u vašim redovima.

I dozvolit ćete u konačnom da zaista smatram da izborni zakoni koji su bili do sada i oni koji su bili ranije su pružali iste izborne šanse, jednaki za sve a da je odnos prema građanima Crne Gore i ono što je pitanje političkog programa sa kojim vi nastupate na izborima bio kamen spoticanja i kada su naše kolege iz opozicije u pitanju. Uostalom, ako tako zloupotrebljavamo izborne procese objasnimo onda zašto je 2001.godine i Demokratska partija socijalista izgubila izbore. I dozvolite zašto sada u skupštinskim klupama nemamo 41 poslanika Demokratske partije socijalista nego samo 30.

Znači, uvažene kolege prije nego što pokušate da zajedno sa dijelom medija spinujete javnost da Demokratska partija socijalista koristi neopravdano državne resurse ili koristi izborne zakone kako bi pospješila svoju izbornu pobjedu dozvolite da samo malo elementarne logike primijenim. A sada da se vratimo na teret prava o ovom posebno kada je u pitanju Zakon o biračkim

spiskovima. Dozvolićete da smo u Radnoj grupi mi iz Demokratske partije socijalista odmah prihvatili predlog koji je stajao ranije i u predlogu ODIHR-a da se birački spiskovi vode na jednom mjestu. I naravno, za svaku pohvalu je činjenica da smo iz Ministarstva unutrašnjih poslova odmah dobili pozitivan odgovor da te biračke spiskove vodi upravo taj državni organ. I dozvolite da ne mogu da se saglasim, mada ovaj Zakon o biračkim spiskovima apsolutno daje jednake šanse za sve, da treba da usvojimo zato što tako traže naše kolege iz opozicije nešto što je nesistemski, nešto što je loše. U konačnom ako hoćete da izvedete osnovnu tezu u tom zakonu je predviđeno i to vrlo, vrlo visoka kazna za čovjeka koji je na čelu tog ministarstva. Ali ne dozvoljavate da to ministarstvo kaže koji je najbolji način da se vode baze podataka. Ne dozvoljavate recimo da se usvoji ovaj njihov stav da su baze podataka izvedene....(Prekid). O tome će naravno biti više riječi kada budem govorio o amandmanima na ovaj ali i na druge zakone.

Znači, zato vas upozoravam, znači mnoga od pravnih rješenja koja su data već ovim zakonom su nekonzistentna, protivustavna su, protiv su onih rješenja koje imamo u sistemskim zakonima. I zato bih zamolio još jedanput naše kolege iz opozicije da možda ako malo bolje pogledamo taj pravni aspekt priče o ovim izbornim zakonima mislim da možemo doći do mnogo boljih rješenja ukoliko, kažem još jedanput, budemo korektni da pravimo sistem jednakih šansi za sve. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Sekuliću.

Za program bio sam i ja zadužen ili sam uvijek zadužen, pa, po meni, znači program nije valjao.

Sada riječ ima kolegistica Bošnjak, neka se pripremi kolega Nimanbegu. Najinteresantnija tema za nas malo vremena, da imamo ne znam koliko uvijek bi bilo malo. Prelazimo na plan 5 + 1. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK:

Predsjedniče, uvaženi građani, poštovane kolege,

Ja kao članica Radne grupe za izgradnju povjerenja u izborni proces moram reći da sam očekivala mnogo više od kolega i iz opozicije i iz pozicije.

Prije svega ću naglasiti da i sami naziv ove grupe govori da u stvari povjerenja u izborni proces kod nas nije bilo i da bi trebali da ga gradimo. Na samom startu postojao je entuzijazam i želja da se nešto promijeni, ali kako je vrijeme odmicalo osjećali smo opstrukciju u Radnoj grupi prvenstveno od strane kolega iz DPS-a obzirom da je i kopredsjedavajući ne samo iz DPS-a već iz Socijalističke narodne partije, sjednice su se prorijedile i mi smo negdje osjećali da tempo se gubi i da se neće stići. Čiji je to bio cilj? Sigurna sam ovih iz vlasti da jeste i da je to bilo smišljeno od starta ali nemojte da mislite da nijesmo toliko inteligentni da nijesmo mogli to da procijenimo.

Vraću se na ono zašto je ova grupa i osnovana. Osnovana je zbog toga što su predsjednički izbori brutalno pokradeni, baš brutalno jer vam je malo bilo i onih da kažem u trci na 100 metara i ovih 30 metara koje u startu imate na

prednosti zloupotrebjavate sve državne resurse nego ste i u foto finišu na samom biračkom mjestu brutalno vršili krađu. Da imamo Vrhovnog državnog tužioca kao normalne države vjerovatno vaša organizacija, odnosno vaša partija nakon afere snimak i onoga što smo čuli i vidjeli, odnosno onoga što nam je ukazalo da je u stvari u programu vaše partije manipulacija i zloupotreba državnih resursa vi bi bili zabranjeni, zabranjen bi vam bio rad. I vjerovatno jednog dana i doći će neki državni tužilac koji će biti nezavisan i koji neće razmišljati onako kako vi želite da on razmišlja i da on istražuje i jednog dana sigurno neko će odgovarati za ovo što smo imali prilike da čujemo u aferi snimak.

Što se tiče ovih izbornih zakona meni lično je negdje krivo zbog toga što više od 90% posla je uradila radna grupa, ali baš zbog ovog nepovjerenja koje je zavlдалo u Radnoj grupi mi smo to prebacili, odnosno prebacilo se Kolegijumu na rad i ja u ovim zakonima maltene ne vidim ni jedno novo slovo da je uradio Kolegijum u odnosu na ono što smo mi radili u Radnoj grupi. Tu su, po meni, tri ključna zakona - Zakon o biračkom spisku, Zakon o finansiranju političkih partija i možda najvažniji Zakon o izboru odbornika i poslanika kao Zakon koji ste ovdje trebali donijeti dvotrećinskom većinom. Vidim da ste uložili amandmane na Zakon o biračkom spisku što me negdje iznenađuje s obzirom da je taj zakon maltene bio usvojen na Radnoj grupi, izuzev onog momenta kada smo dobili, za mene zaprepašćujući, odgovor od Ministarstva unutrašnjih poslova da sad treba godina dana da se primijeni taj zakon. Prosto je nevjerovatno da imamo instituciju u kojoj se nalaze sve baze podataka koje su potrebne za pravljenje biračkog spiska znači baza prebivališta, baza državljana Crne Gore i trebalo je samo uraditi aplikaciju o biračkim mjestima za te građane i njima treba godina dana. To je prosto neprihvatljivo i mi iz Demokratskog fronta i svak ko se i malo razumije u informatiku zna da za to toliko vrijeme nije potrebno. Mislim da je tako u tome što vama ne odgovara da se prečešlja birački spisak. Jer, vjerovatno će moj kolega Đukanović pričati o tome. Vi od 1991.godine imate povećan broj stanovnika za svega pet hiljada, a broj birača u biračkom spisku vam se povećao za 100 hiljada što ukazuje da ima ogroman broj fantoma i ljudi koji nijesu u stvari trebali da budu u biračkom spisku i ljudi koji ne postoje, ali to je jedna od vaših manipulacija koje vješto koristi.

Što se tiče Zakona o finansiranju političkih partija jeste radikaln zakon, ali ako se Vi pravite toliko hrabri, jaki, samouvjereni ne znam zašto bi vam smetala ta pojačana kontrola koju mi želimo da imamo da bi imali povjerenja u ono što se dešava. Očigledno je da sve zloupotrebjavate jer ne bi ovih dana u kabinetu, odnosno u Opštini Beranama kod gradonačelnika, odnosno predsjednika Opštine Golubovića bila onolika gužva i vikendom da se čekaju raznorazni paketi da vi to ne zloupotrebjavate. Prosto, nemojte da podcjenjujete ovaj narod i nama inteligenciju da ne vidimo ono što je više nego očigledno svima. Žao mi je što ste doveli ovaj narod do prosjačkog štapa pa je preko 60% ljudi toliko siromašno da na žalost i taj paket im od litar ulja, kilogram brašna znači mnogo. Ali, Vi, u pravu je koleginica Azra, kad kaže Vi prosto tri i po godine držite neko stanje u državi i tako samo oživite pred izbore i pokušate da im ulijete neku nadu da će nešto biti bolje. Ne živi se za tih par dana, nego treba živjeti svih četiri godine koliko je između dvoje izbora. Žao mi je što nijesam uspjela, jer je kratko vrijeme, mislila

sam da imam 10 minuta, ali žao mi je što nijesam ništa rekla o Zakonu o izboru odbornika i poslanika, ali vjerovatno će moj kolega Đukanović više o tome pričati. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Zahvaljujem kolegince.

Riječ ima kolega Nimanbegu, a neka se pripremi kolega Šćekić.

GENCI NIMANBEGU:

Zahvaljujem potpredsjedniče Raduloviću.

Poštovane kolegice, poslanice i kolege poslanici, poštovana javnosti,

Predloženi zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika je jedini zakon, ili je zakon u ovom domu koji u Crnoj Gori nije podržala samo jedna zajednica, a to je zajednica koju ja predstavljam, zajednica Albanaca u Crnoj Gori. Kad je on usvojen 2011. godine, cijeli ovaj dom je to ocijenio kao veliki demokratski iskorak, iskorak koji je dobio pozitivne poene kod Evropske unije, OEBS-a. Izgleda dok nekom ne smrkne, drugom ne svane. Ali vidim da ni vama nije svanulo. Pa opet, poslije tri godine priča jovo na novo, oko izbornog zakona o izboru odbornika i poslanika.

Ja sam svjestan da smo mi, da je u ovom domu glasanjem u maju prošle godine, oko vraćanja povjerenja u izborni proces, definisano da će se raditi na ovom zakonu. I zbilja mi je žao da vidim da nema nikakvog dogovora. Takođe, moram reći da mi je drago da nisam učestvovao u radu radne grupe, jer definitivno tu nije postojala volja ovog doma, kao što je postojala volja ovog doma da se ne podrže zahtjevi Albanaca da ostane izborna rješenje iz 98. godine i mi smo tu gdje smo.

Ono što smo ukazivali kod usvajanja zakona pokazalo se tačnim. Afirmativna akcija koja je bila dobra za neke, kod nas se pokazala da nije baš toliko afirmativna. Ne znam da li se može ocijeniti da je afirmativna ako jedan poslanik predstavlja šest hiljada birača, kao što ja ovdje predstavljam, prosječno govorim, ili kad je neko u ovom domu sa četiri hiljade glasova. Zar nacionalne zajednice ne bi trebale imati niži prag predstavljanja, čak i garantovanih mandata u izboru poslanika, kao najveći dom gdje se predstavlja jedna nacionalna zajednica. A budite sigurni da tako usvojen zakon je doveo do situacije da sa samo dva poslanika albanska zajednica u Crnoj Gori nije kvalitetno predstavljena. Ne zbog pojedinačnih rješenja, nego zbog broja i snage poslanika koje bi imali.

Ja moram podsjetiti ovaj dom da u nemogućnosti da se vrati staro rješenje koje je bilo iz 98. koje, između ostalog, je dovelo do toga da se politička scena Albanaca u Crnoj Gori podijeli na maksimalni broj partija, ona se ne može vratiti. Stoga, skupa sa kolegom Đekom, sa mojim prijateljima i članovima koalicije manjinskih naroda u Crnoj Gori, podnio sam jedan set amandmana. To su šest amandmana koji su tako podijeljeni gdje mi tražimo - što. Između ostalog da se afirmativna akcija na osnovu tog rješenja koje je predloženo 2011. godine primijeni na lokalnom nivou. Tražimo da nacionalne zajednice budu predstavljene u opštinskim izbornim komisijama. Ja sam dao amandman da i albanska

zajednica ima predstavnika stalnog u Državnoj izbornoj komisiji. A između ostalog, sjećate se da je zbog kreacije nekih manjinskih partija, ili manjinskih lista, koji su imali sponzore i savjetnike, čak u licima koja su se predstavljala, koji su bili i u savjetima nekih partija koje su sad u opoziciji, a koji su svjesno išli na to da se što manje predstavi broj Albanaca u ovoj Skupštini, da zbog rasutih glasova nije za 300 ili 400 glasova dobijen treći mandat što se tiče Albanaca.

Ja sam amandmanom koji sam podnio sa kolegom Đekom dao mogućnost da ovaj dom ispravi tu grešku i da nema rasutih glasova, da se svi glasovi ubrajaju manjinskih zajednica, ali da u raspodjeli učestvuju samo oni koji imaju preko 0,5 i definisao sam da za nacionalnu zajednicu Albanaca je broj mandata četiri. Ja ne gajim iluzije kakav će biti odgovor ovog doma, ali to su zahtjevi koje mi moramo postaviti. Ja sam postavio te zahtjeve zato što smatram da su demokratski, jer predstavljanjem u ovom domu u većem broju, značiće sjutra i kvalitetnije predstavljanje, a između ostalog značiće i jaču moć odlučivanja, što je i za cijeli ovaj dom jasno što znači moć odlučivanja, kad su rezultati izbora u pitanju, glas je onaj koji presuđuje.

S toga, zahvaljujem se na pažnji koji slušate i nadam se, mada nemam velike iluzije da će sjutrašnje glasanje oko ovih zakona značiti i bolja rješenja za Albance u Crnoj Gori. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Nimanbegu.

Ja se Bogu nadam da će za sve nas.

Riječ ima kolega Šćekić, neka se pripremi kolega Vukčević.

DRAGOSLAV ŠĆEKIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Evo danas smo imali svi priliku da čujemo ovdje o demokratiji, zahtjeve za povjerenjem. Nikad manje demokratije, nikad dalje od povjerenja. Zašto smo sve dalje od povjerenja upravo se može vidjeti, evo konkretno mi u Beranama, ponašanje partija na vlasti prema građanima, prema drugim političkim subjektima. Ako se želi postići povjerenje, onda se mora raditi na tome. Na žalost, povjerenje je više deklarativno, više se priča o njemu, ali kada treba da se pokaže, onda jedna strana želi da bude dominantna, želi da bude ta koja će o svemu odlučivati. E bogami, ne može. Moraju se pitati obje strane, mora se povjerenje steći, a ne nasilno pribaviti.

Ja ću ono što su kolege, u nizu diskusija pomenule, pomenuti i možda još nešto dodati i pitati samouvjerenu vlast - zašto radi sve ove stvari sada 20 dana, mjesec dana pred izbore ako su sigurni u svoj kvalitet i dosadašnji rad. Ako je neko toliko samouvjeren da je dobro radio, onda nema potrebe sada ništa da radi, onda može potpuno slobodno da dočeka izbore, jer je povjerenje već u prethodnom periodu izgradio. Na žalost, nije tako. Na primjeru Berana se pokazuje da je povjerenje uništeno ili uništeni grad.

Ja ne želim pričati samo zbog Berana, jer mi u Beranama, da se razumijemo, nemamo problem, mi ćemo pobijediti, pričam zbog svih ovih ostalih

izbornih procesa, jer moramo, i svih onih rješenja koja treba da dođu, jer je jako bitno kako za povjerenje tako i za opšte dobro svih građana.

Ovaj izborni, odnosno predizborni proces, a pričamo o kvalitetu izbornog procesa, nosi mnogo mučnih situacija. Zloupotrebjavaju se stare osobe, prijete se starim osobama, loše se odnosi prema samohranim majkama, zloupotrebjavaju se djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju, odnosno institucije, i šta više reći - pokušava se dostojanstvo građana spustiti na najniži nivo. To je žalosno. Da li vlast i pojedinci razmišljaju da mogu sutra biti u opoziciji? Kakav je odnos onda i šta očekuju kad budu u opoziciji? Neka se odnose onako kako bi bilo potrebno da se odnese prema njima neko u opoziciji. Tako neka i prema ovim zakonima se isto odnesu u ovom momentu. Na žalost, neko misli da će vladati vječno. Svi smo sigurni da je sve promjenljivo pa će i ova vlast biti promjenljiva. Nebitno u kom obliku ali će biti promjenljiva i smjenljiva. Nebitno, ali vodimo računa o ljudima, o dostojanstvu građana, o dostojanstvu građana koji su 500 godina mnogo svega izdržali, pa će izdržati i ovo. Kako je moguće da jedan ministar nudi mogućnost da se otplate otpremnine ako to nije njegov resor? Ja sam za to da se svima pojedinačno uplate otpremnine. Zašto selektivno se odnositi prema ljudima? Zašto se sada nasipaju putevi zemljom? Asfaltni putevi se nasipaju zemljom, oštećenja se zemljom nasipaju, a ko je potpuno siguran da je ono dobro što smo do sad radili, naravno da nije.

Zašto se, ako govorim o biračkim spiskovima nalaze lica sa nepoznatim adresama? Kaže lice to i to, nepoznata adresa. Kako je mogao taj službenik iz Uprave policije i onaj službenik koji se bavio ažuriranjem biračkog spiska da unese takvo lice a ne zna koja mu je adresa. Zašto se nalaze lica u određenim mjesnim zajednicama koja nikad nijesu bila u tim mjesnim zajednicama? Nikada ih niko nije vidio, nijesu se ni pojavila nikada. Nemojmo to da radimo, jer se stvari mijenjaju, procesi idu, vodite računa o svemu tome.

Poštovani građani,

Ja sam potpuno siguran i ovo sam pričao upravo zbog svih ovih ostalih opština da će u Beranama biti razlika " Za zdravo Berane" 3.000 minimum. Sve mimo toga mi ćemo biti nezadovoljni, ali moramo voditi računa svi pojedinačno jedni o drugima i o dostojanstvu. Ne smijemo dozvoliti, ali ja znam da Beranci neće dozvoliti, da se nikome dostojanstvo naruši, svih pojedinačno. Zašto neće? Zato što će to dobro biti za sve ostale građane, jer Crnogorci, Srbi, Muslimani, Bošnjaci, svi na ovim prostorima su imali svoje dostojanstvo, bilo je teških i težih trenutaka, ali oni koji su na odgovornim funkcijama moraju voditi računa o opštem interesu, a ne o svom interesu i osloboditi se tog paničnog straha, ako su dobro radili, zašto se plašiti da ostane da ne bude više vlast. Ako je taj kvalitet na njihovoj strani, zašto se plašiti toga? Pojavljuju se orkestri za svadbe i sahrane ne može se mlada ni potpisati s mirom, rodbina ne može ispratiti mrce na posljednji put. Šta je ovo ljudi? Dajte malo, prizovite se, nije sve u tome, ide život, teče život, moraju se ljudi približavati, mora se nešto raditi, mora se voditi računa o standardu građana. Dosta je tih priča, zavađivanja, podvala i laži i tako dalje. Dajte više da se sklapaju dobre ideje, da se radi na opštem interesu, pa neka se mijenja vlast, neka prolaze određene funkcije, ali ono što je bitno za sve nas, za našu djecu, neka jednom profunkcioniše kako treba. Tako kroz ove predloge

zakona, imajte u vidu sve to, predlažemo dobra rješenja, radimo nešto dok je vakta, ako je vakta sa vama, sa ovakvom vlašću da se nešto uradi za dobrobit ovih građana. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega.

Riječ ima kolega Vukčević, a neka se pripremi kolega Đukanović. Izvolite.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene kolege i kolegice, poštovani građani,

Danas govorimo, čini mi se, o veoma važnom sistemskom pitanju s kojim se Crna Gora suočava i kada je u pitanju obezbjeđivanje svih neophodnih uslova koje moramo ostvariti, kako bi unaprijedili ukupno povjerenje u naš izborni sistem.

Demokratska partija socijalista zaista želi da se unaprijedi povjerenje u izborni sistem i želi da se unaprijede sva ona zakonska rješenja koja će doprinijeti tom cilju. Posebno insistiramo na tome da se unaprijedi Zakon o finansiranju političkih partija. Želimo da omogućimo takav sistem koji će omogućiti kontrolu u bilo koje zapošljavanje, u bilo koju uplatu, u bilo koju isplatu, u bilo koji dokument i mi se apsolutno ne plašimo takve kontrole, ali tražimo da takva rješenja moraju biti zasnovana sistemskim principima i da takva rješenja moraju biti usaglašena sa Ustavom, sa ostalim sistemskim zakonima i da takva rješenja moraju biti zasnovana na osnovnim principima koje propisuje Međunarodna zajednica, koje upravo želimo da kroz ukupan proces približavanja Evropskoj uniji ispoštujemo sve ono što je neophodno da Crna Gora bude članica Evropske unije.

Predloženo rješenje koje se tiče finansiranja političkih partija, nemoguće je primijeniti onako kako je predloženo od strane kolega iz opozicije. Zašto je nemoguće? Zato što je to rješenje, kada uzmete analizu da napravite u suprotnosti sa deset osnovnih članova Ustava, počev od člana 145 saglasnosti pravnih propisa, člana 67 prava na socijalno osiguranje, od člana 68 zaštite lica sa invaliditetom, 51 pristupa informacijama, 40 pravo na privatnost, 43 pravo o ličnostima, 24 čak i ograničenje prava ljudskih sloboda, 59 pravo na preduzetništvo, 62 pravo na rad i 35 pratpostavka nevinosti, koja je ovim zakonom ugrožena. Takođe, ovim predlogom, gospodo, 12 sistemskih zakona se suspenduje i nemoguće ih je primijeniti. Na taj način nije moguće poštovati sve osnovne principe koji su definisani drugim sistemskim zakonima, Zakon o Budžetu, Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti i tako dalje, da ih ne nabrajam, jer ću imati prilike da o tim stvarima govorim detaljnije, kada budemo raspravljali o pojedinostima.

Da li je moguće da se podaci o građanima koji se tiču određenih dugovanja, kada su u pitanju računi iz oblasti komunalne djelatnosti, računi za struju, računi za vodu, računi za smeće, objavljuju javno i da to bude dostupno javnosti, a da na taj način ne narušimo osnovne principe koji su mu definisali Ustavom i drugim zakonskim rješenjima koje je ova Skupština usvojila? Da li je

moguće da narušimo osnovne principe sistemskog Zakona o zaštitu podataka o ličnostima kojim je jasno precizirano kada se ti podaci mogu upotrebljavati, način na koji se mogu upotrebljavati, procedure i uslove koji se moraju zadovoljiti da bi se ti podaci upotrijebili? Kako je moguće predložiti određena ovlašćenja za neka izborna tijela, kao što je Državna izborna komisija da ima značajno veće ovlašćenje, nego što to ima bilo koji drugi državni organ, koji se bavi određenim istražnim radnjama? Kako je moguće omogućiti Državnoj izbornoj komisiji da bez najave, bez prethodne procedure da može da uđe u bilo koji državni organ, da može da uđe u bilo koju prostoriju političke partije, da može da uđe u kuću nezavisnog kandidata i da može da uđe u kuću nosioca izborne liste, a da prethodno nema odobrenje nadležnog organa. Niti policija, niti tužilaštvo ne može da ima takva ovlašćenja, niti ih ima, nego mora biti zasnovano određenim procedurama koje je upravo ova Skupština donijela? Da li je moguće zabraniti od četiri do sedam mjeseci svim državnim i lokalnim organima da ne rade, da ne ostvaruju svoja prava zbog čega oni posluju?

Gospodo, nije suština u zabranama. Ako želimo da ih unaprijedimo sistem moramo poštovati pravo i na rad, pravo na socijalnu zaštitu, pravo zaštite lica sa invaliditetom. Suština je u tome u procedurama kako se ti ljudi zapošljavaju, kako ta lica ostvaruju socijalna i druga prava. To je suština. Želimo na taj način da unaprijedimo ukupan sistem i da omogućimo da ti ljudi ostvaruju svoje Zakonom i Ustavom utemeljena osnovna prava koja važe za sve građane Crne Gore. Ako želimo suspenziju tih njihovih prava na taj način da vratimo povjerenje u ukupan izborni sistem, onda, gospodo, mi smo potpuno na pogrešnom putu i nije zaista moguće na taj način napraviti razliku, da li nam je važno da nekome zabranimo da ostvari svoje pravo ili je važno da taj koji ima pravo i socijalne i dječije zaštite to pravo bude ostvareno u skladu sa zakonom i u skladu sa predviđenom procedurom koji taj zakon propisuje. Saglasni smo da se napravi kompletna moguća procedura od početka do kraja u skladu sa zakonskom procedurom za bilo koju djelatnost.

Ukoliko želimo da zaista unaprijedimo izborni proces koji nam je izuzetno važan za ostvarivanje osnovnih, temeljnih, demokratskih principa, onda o tom procesu možemo da govorimo sa dva aspekta. Jedan je aspekt stručni i drugi je politički. Ako želimo da se zaista približimo rješavanju tog problema, onda vas molim da razgovaramo sa stručnog aspekta i sa stručnog aspekta ćemo omogućiti sve one neophodne pretpostavke da zaista unaprijedimo ukupan sistem. Ukoliko želimo sa političkog aspekta da djelujemo veoma teško, teško možemo naći zajedničko rješenje. I zato naš je predlog da ovaj zakon se ne prihvati, odnosno Predlog zakona o izmjenama i dopunama o finansiranju političkih partija da se ne prihvati.

Predlažemo da u osnovu ovog zakona bude sadržana, u Nacrtu zakona o finansiranju političkih subjekata i izborne kampanje koje je pripremlilo Ministarstvo finansija i koje su u okviru Ministarstva finansija radile naše kolege iz Socijaldemokratske partije i da to bude osnova za dalju raspravu, kako bi mogli zaista, u roku nekih sedam dana zakazati novu sjednicu i na temelju tog zakona usvojiti sve one međunarodne standarde i principe koji su nam potrebni kako bi mogli da ispoštujemo, pored ostalih i preporuke GREKO-a koje su nas upravo

uputile na to da nije moguće amandmanski djelovati na poboljšanju teksta Zakona o finansiranju političkih partija, nego je upravo potrebno obezbijediti ukupne izmjene koje se tiču ovog zakona. Zahvaljujem se i izvinjavam se.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Osam minuta, kolega Vukčević.

Riječ ima kolega Đukanović, a neka se pripremi kolega Kalač. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Dame i gospodo, uvaženi potpredsjednici, poštovani građani Crne Gore,

Mi danas raspravljamo o izgradnji povjerenja u izborni proces, jer smatramo da riječ vraćanje nije dovoljno jer tog povjerenja nikad i nije bilo. A navešćemo zbog čega nije bilo tog povjerenja i zbog čega ga neće ni biti, dok se ne private predlozi Demokratskog fronta i ostalih opozicionih stranaka. Skandalozno je, a to smo čuli na ovoj sjednici, proglašavati pobjede, veličati pobjede, a svi znamo da se u izbornom procesu dešavaju velike neregularnosti. Samo da vas podsjetim. A vi gospodo iz DPS-a potrudite se da demantujete sljedeće argumente.

Kako je moguće da se u Crnoj Gori za 20 godina broj stanovnika poveća tačno za 4.994 a broj birača za 103.307? Kako je moguće da na dan popisa u biračnom spisku imamo 506.212 hiljada birača, a punoljetnih građana 474.655. Direktorica MONSTAT-a Gordana Radojević se potrudila da ovo pojasni, a slušajte šta su rezultati njenog pojašnjenja. Ona kaže da je u ovaj broj od 474.655 punoljetnih građana ušlo i 23.919 stranih državljana. Znači, automatski ti ljudi ne mogu biti u biračkom spisku. Takođe, konstatuje MONSTAT da je 13.036 građana koji su ušli u ovo 474.000 bez crnogorskog državljanstva. Tako da dolazimo do sljedeće cifre. Na dan popisa kada je popis rađen u Crnoj Gori je maksimalno bilo 437.700 državljana Crne Gore koji su mogli da imaju potencijalno biračko pravo, a u biračkom spisku imamo 506.212. To je frapantna razlika od 68.512 birača. Imati ove činjenice u vidu i slaviti pobjete to je zaista skandal bez presedana i to se graniči sa drskošću.

Takođe, želim da vas podsjetim šta je konstatovala misija OEBS-a koja je posmatrala izbore koji su održani 14. oktobra 2012. godine. Citiram: "Zbog nepostojanja odredbi za brisanje glasača koji više ne ispunjavaju uslov prebivališta mnogi crnogorski državljani koji već duže vrijeme žive u inostranstvu i dalje se nalaze u biračkom spisku". Gospodu iz DPS-a ovo očigledno ne interesuje. Želim da svima postavim jedno pitanje. Član 45 Ustava Crne Gore, definiše ko ima pravo glasa u Crnoj Gori. Pravo glasa ima crnogorski državljanin koji je navršio 18 godina i ima prebivalište od 24 mjeseca. Koji je to organ u Crnoj Gori definisao šta znači imati prebivalište od 24 mjeseca? Mi smo na Radnoj grupi predlagali da birač dokaže da je jedan dan prije glasanja u posljednjoj godini boravio u Crnoj Gori i da mu priznamo prebivalište od 24 mjeseca. Zamjenik ministra unutrašnjih poslova javno je priznao da Ministarstvo unutrašnjih poslova nema kvalitetan registar prebivališta. Dan danas Ministarstvo ne zna ko živi u Crnoj Gori, a ko živi van Crne Gore.

Takođe, jedan od glavnih krivaca što se ovaj zakon neće implementirati veoma brzo je Ministarstvo unutrašnjih poslova. Skandalozno je da ministar unutrašnjih poslova saopštava da mu je potrebno 12 mjeseci da Ministarstvo unutrašnjih poslova preuzme vođenje biračkog spiska. Ministarstvo unutrašnjih poslova danas vodi birački spisak. Koji su to podaci koji su potrebni, osim registra prebivališta i registra državljana, da ima Ministarstvo unutrašnjih poslova? Samo je jedan podatak potreban. Potreban je broj biračkog mjesta. Zna li koliko je vremena potrebno da se uvede jedan podatak u registar prebivališta po informatičkim standardima? Najviše sedam do 15 dana. Zato, ukoliko želite da pokažete odgovornost, morate da izađete u susret zahtjevu Demokratskog fronta da se rokovi za važenje Zakona o biračkim spiskovima, kao i određenih članova i Zakona o izboru odbornika i poslanika sa 12 mjeseci skrate najmanje na 1.oktobar. Demokratska partija socijalista, očigledno je izračunala zbog toga je prolongirala da neki članovi ovog zakona ne bi zaživjeli na ovim izborima, očigledno je izračunala da će izgubiti značajan broj glasova, ali po starom zakonu naš predsjednički kandidat je pobijedio na prethodnim izborima. Prema tome, mi možemo i po starom zakonu da vas pobijedimo, ali vaš strah od promjena dovoljno govori da vi nemate više podršku naroda.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Đukanoviću zbog konciznosti i poštovanja vremena. Riječ ima kolega Kalač, a neka se pripremi kolega Perić. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Hvala Vam potpredsjedniče Skupštine, uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani,

Ja ću se danas bazirati na Zakon o finansiranju političkih partija, ne zato što ostale zakone smatram manje važnim u ovom procesu, već zato što sam učestvovao u radu podgrupe Radne grupe koja je radila na izgradnji povjerenja u izborni proces.

Zakon o finansiranju političkih partija je samo jedan u nizu seta zakona čijim promjenama trebamo vratiti povjerenje u ovaj proces. Kontrola trošenja sredstava iz državnih fondova jeste nešto što se mora konstantno, a ne samo povremeno kontrolisati i ne samo u periodu predizborne kampanje i neposredno nakon izbora. Kontrola finansiranja političkih partija jeste potrebna, ali predložene mjere ne pokazuju da će dati rezultat koji se očekuje. Saglasan sam sa prijedlogom da se zabrani finansiranje političkih partija od fizičkih, pravnih lica, koja su pod istragom, saglasan sam i sa onim dijelom koji se odnosi na reklamiranje i distribuciju materijala u predizbornoj kampanji, saglasan sam jednim dijelom sa kontrolom zapošljavanja neposredno prije izbora. Međutim, mnogi članovi ovog Prijedloga zakona na šta sam ukazivao i kao član podgrupe Radne grupe, umjesto izgradnje povjerenja izazvaće konfuziju. Ja ću sam navesti nekoliko primjera, a osvrnuću se na neke članove predloženog zakona.

Član 19a ograničavanje isplate jednokratnih i trajnih naknada u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon izbora

zabranjeno je donošenje odluka o isplatama ili isplate različitih jednokratnih naknada kredita i drugih davanja ili povoljnosti na centralnom ili lokalnom nivou, pogotovo, pa su onda pobrojani, znači, krediti poljoprivrednicima i preduzetnicima. Objasnite vi, a prethodni moji govornici su bili gospodin Zoran Vukčević i gospodin Milutin Đukanović. Trenutno su obojica van sale, a obojica su bili članovi podgrupe Radne grupe. Objasnite poljoprivrednicima i preduzetnicima zašto oni ne mogu da dobiju sredstva baš u onom trenutku kada su im i potrebna. Zbog izbora. Ako govorimo o poljoprivrednicima, u toj situaciji nanosimo veliku štetu tim ljudima, uskraćujemo im prava i taj period nije mali. Znači dva ili tri mjeseca prije održavanja izbora i mjesec dana nakon održavanja izbora to su tri ili četiri mjeseca. Isplate dugovanja po osnovu stare devizne štednje - ne vidim ni jedan jedini razlog zašto bi se nekom u ovom periodu onemogućila isplata stare devizne štednje. Dodjela udžbenika i školskog pribora. Znači, ukoliko se dese izbori u jesen kada počinje školska godina, đaci kojima sleduju udžbenici i školski pribor neće moći da ih dobiju.

Član 19-b. U periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon izbora, zabranjeno uvećavanje iznosa za sve jednokratne, socijalne naknade i tu su dati procenti preko kojeg ne smiju biti uvećana davanja.

Član 12. Od dana raspisivanja, od dana održavanja izbora i mjesec dana nakon održavanja izbora zabranjeno je zaključivanje svih ugovora o radu, osim rada na neodređeno vrijeme. Znači na svakom koraku govorimo o maloju zaposlenosti i da treba raditi da se nezaposlenost smanji, da se uposli što veći broj lica. Međutim, predloženim zakonom je to onemogućeno u dobrom dijelu godine.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Kalač. Riječ ima kolega Perić, pa ćemo onda da vidimo kako dalje. Izvolite kolega.

SRĐAN PERIĆ:

Zahvaljujem uvaženi potpredsjednici, uvažene kolege poslanici i poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Mi ovim zakonima danas tražimo slobodu za način izjašnjavanja na izborima, mi tražimo način da dođemo do slobode za slobodno iskazivanje mišljenja i mi danas branimo slobodu. Mi danas branimo osnovni smisao politike, a to je da volja iskazana na izborima bude pretočena u izborni rezultat. I zato od strane DPS-a i postoji ovoliko veliki otpor, upravo prema ovom setu zakona. Od šest zakona najznačajniji su svakako Zakon o izboru odbornika i poslanika i Zakon o finansiranju političkih partija i ja nemam vremena da prosto prođem kroz sve članove, kao što su uvidničari činili, osvrnuću se na dva, ali s obzirom da je od strane kolega iz DPS-a bilo govoreno o tome da opozicija spinuje informacije, mi smo ovdje od izbora do izbora podložni jednoj spin strategiji skretanja pažnje sa upravo onog što zanima građane, a to je loš život i loš životni standard i to ko je odgovoran za taj loš životni standard.

Na jednoj strani imamo jednu jako pogubnu politiku koja treba da se svake četiri godine provjeri na izborima, kada ste prodali kompletno nacionalno bogatstvo, kada se radnici otpuštaju i kada ljudi žive jako loše. I kako vi skrećete pažnju, kako vi spinujete javnost? Time što tvrdite da se opozicija zalaže za to da ne bude socijalnih davanja. Opozicija se zalaže da bude socijalnih davanja. Na žalost njih treba da bude jako puno, ali da ide upravo onima kojima je najpotrebnije i da građani Crne Gore znaju o ovim izmjenama zakona onima kojima najviše treba pomoć dobijaće je više, a neće aktivisti DPS-a koji imaju po dva službena, ili po jedno službeno auto ili po dva svoja auto u avliji. Znaju građani na sjeveru Crne Gore dobro o čemu govorim, neće oni biti korisnici socijalnih davanja. Takođe, ovdje je citiran Ustav, citirano je desetak članova. Ja ću citirati samo jedan, a to je zabrana diskriminacije: "Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija po bilo kom osnovu".

Gospodo,

Vi diskriminišete punih 25 godina ljude po političkoj pripadnosti, po svom uvjerenju i po svom načinu glasanja. Takođe, dva člana su u Zakonu o finansiranju političkih partija od krucijalne važnosti, zapravo hajde da kažem ne krucijalne, ali jako velike važnosti, a to je da je zabranjeno plaćeno reklamiranje državnih organa i organa lokalne samouprave u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora. Imamo jedan apsurd. Vlast koja ne radi svoj posao plaća reklame na komercijalnim televizijama od para građana dokazujući im da je ona nešto radila. Ovaj zakon treba barem taj odliv novca da spriječi.

Naredni član koji je jako važan jeste da se u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora kao i tri mjeseca nakon izbora svaka državna i lokalna budžetska potrošačka jedinica da je dužna na svojoj internet prezentaciji ili prezentaciji organa pod čijim se upravljanjem nalazi objavljivati sedmodnevno analitičke kartice sa svih računa koje ima u svom posjedu. Zašto je ovo posebno važno? Imam ovdje pred sobom primjer nevladine organizacije MANS koja je tražila unazad tri mjeseca, a zahtjev smo ponovili mi i ni mi nemamo odgovor o ukupnom iznosu jednokratnih novčanih pomoći za svaku opštinu, o broju zahtjeva za dodjelu jednokratnih novčanih pomoći za svaku opštinu. Ne može se dobiti informacija gdje ide državna pomoć dodijeljena pravnim licima od januara do oktobra, recimo 2013.godine. Mi se borimo da građani znaju gdje ide njihov novac i kome oni to garantuju. I mi se zalažemo za to da, ako je vaša politika toliko sjajna da vi pobijedite na izborima, ali ako nije sjajna, a daleko je od toga, čak je katastrofalna, vi treba samo da dozvolite građanima da svoju izbornu volju pretoče u izborni rezultat. Zato, tome služi i elektronska identifikacija, tome služi i čitav set mjera sprečavanja zloupotrebe državnih resursa. I ono što je jako važno, tome služi i takođe čitav set drugih mjera koje trebaju da spriječe to da DPS funkcioniše kao država u državi i da DPS bude iznad države.

Takođe, ono što je dovoljno podatak za sebe, jeste da u zemljama razvijene demokratije ovo su rutinski zakoni i ne treba sedam ili osam mjeseci da se oni usvoje. Ali, mi imamo slučaj da u našoj zemlji imamo ogroman otpor vladajući ..(Prekid)... da se volja birača koja će sumirati rezultate vlasti, nakon četiri godine provjeri, pošteno prebroji, pa kom opanci, kome obojci. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama kolega Periću. Kolege, da vas podsjetim još imate petnaest minuta da predate eventualne amandmane i ja se nadam da povučete predate amandmane kako bi sutra došli i efikasno radili, došli brže do konsenzusa. Sada riječ ima kolegistica Jonica, a neka se pripremi kolega Lekić. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala potpredsjedniče.

Poštovani građani,

Cilj ove sjednice danas bi trebao da bude donošenje zakona o kojima se, bar kako mi kažemo, vraća povjerenje u izborni proces i zbog tako izuzetno važnog cilja odlučeno je konsenzusom da se prekrši Poslovnik o radu ove Skupštine, jer se radilo o veoma bitnom i veoma važnom pitanju, a onda je pet veoma važnih zakona spakovano od tri sata objedinjene rasprave mimo Poslovnika i mimo konsenzusa ovaj put, jer se SNP sa takvim načinom rada nije složio. Smatrali smo da ovako važni zakoni i ovako važan cilj nikako ne mogu biti raspravljani na način da se od pet zakona raspravlja u tri sata i smatrali smo da je u skladu sa Poslovnikom trebalo posvetiti onoliko pažnje pojedinačno o svakom zakonu ukoliko to Poslovnik i dozvoljava. Shvatila sam da je u tom dijelu postojao konsenzus svih drugih osim SNP-a, da postoji nešto što je bitnije od ovih zakona, a to je da su neka putovanja sutra planirana, pa da zbog toga treba da završimo što prije ovu priču.

SNP-u, za razliku od svih ostalih koji su se složili da treba da požurimo da objedinimo pet važnih zakona u tri sata, putovanja nijesu na prvom mjestu. Na prvom mjestu nam je vraćanje povjerenja u izborni proces, na prvom mjestu nam je pokušaj da u okviru ovih zakona pokušamo da obezbijedimo građanima ostvarivanje njihovih prava na način na koji bi trebalo odavno da su i ostvarivana. Iz tih razloga zamjeramo što se na ovakav način napravio koncept rada i iz tih razloga nijesmo dali saglasnost za ovakvu priču. A kada govorimo o vraćanju povjerenja u izborni proces, ja moram da ukažem na činjenicu, da izborni zakon koji je potpisao poslanik Ranko Krivokapić, što se mene tiče ne sadrži u ovom momentu ni jednu jedinu normu koja meni vraća povjerenje u izborni proces koji će se ovog proljeća održati u 11 opština u Crnoj Gori, dakle na lokalnim izborima. Ovaj zakon meni ne daje nikakvu sigurnost da će se išta od onoga što se dešavalo do sada, da se neke stvari neće ponavljati. Dakle, iskreno što se mene tiče ovaj Predlog zakona nije doprinio ni jednom jedinom rečenicom da se ono što je proklamovano kao cilj ovoj priči je ostvaren, a to je vraćanje povjerenja u izborni proces.

Na žalost, s jedne, naročito o sezoni koja kod nas jako kratko traje, strane ne prepoznajem napredak u demokratizaciji postupka glasanja, ne prepoznajem napredak u onome što treba da se dešava već za dva-tri mjeseca, kako u glavnom gradu tako i širom Crne Gore u 11 opština, ali prepoznajem ono što nam je kontinuitet i što mi je obaveza da kažem, a to je, spremnost da se ignorišu evropski standardi, da se ignorišu preporuke Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, Venecijanske komisije i prepoznajem nedostatak političke volje na istoj adresi, da se konačno obezbijedi srazmjerno, odnosno povećano

prisustvo manje zastupljenog pola u skupštinama opština i Skupštini Crne Gore, te samim tim ovom tekstu Predloga zakona nemamo u konačnom i predloženu normu koju su sugerisale sve međunarodne organizacije, a to je redosled žena na izbornim listama. Ali imamo, i drago mi je što mogu da kažem, podršku amandmanu SNP-a koji se ponavlja u odnosu na prethodni predlog ovog zakona, podršku Pozitivne Crne Gore i Bošnjačke stranke i nadam se da će u međuvremenu doći do demokratizacije još nekih političkih faktora u Crnoj Gori i spremnosti da ovu priču podrže.

Ono što je u nedostatku ove norme rekao jedan predstavnik nevladinog sektora koji je učestvovao u radu radne grupe ponoviću i ja. Iskreno, kao što je i taj predstavnik nevladinog sektora rekao, da bi ta norma o manje zastupljenom polu bila jedina suštinska promjena i Izbornom zakonu. Složiću se sa time i zato neću trošiti vrijeme na zakon koji ne donosi ništa kada je u pitanju vraćanje povjerenja u izborni proces, jer želim da govorim o zakonima koji mogu i koji su mogli da donesu građanima unapređenje njihovih prava. Jedan od tih zakona je Zakon o registru prebivališta i boravišta koji je na početku priče o radnoj grupi za izgradnju povjerenja bio označen kao ključni zakon, jer su registri prebivališta i boravišta bili označeni kao ključni problem zbog kojeg sve ostale stvari koje se tiču izbornog procesa jesu problematične i jesu osporavane. Danas taj zakon nemamo na dnevnom redu, jer iz nekog razloga onome ko je na kraju priče odlučivao o tome, gospodinu Krivokapiću, nije dat konsenzus od svih koji su se danas složili ili tada da je prebivalište jako bitna priča. Na kraju je ispalo da su se svi osim SNP-a složili da je registar prebivališta nebitan za ovu priču, i taj zakon nemamo na dnevnom redu.

Drugi zakon na koji želim da ukažem, a koji je SNP-u jako bitan i za koji mi smatramo da je jedan od prvih tri koraka prije Izbornog zakona, da se zaista vrati povjerenje u izborni proces jeste Zakon o državljanstvu kojim se, takođe, ispravljaju i trebale su se ispraviti nepravde na koje smo još ranije ukazivali. I ovim privodim kraju potpredsjedniče, samo da ukažem na par normi u Zakonu o crnogorskom državljanstvu koji je kolega Neven Gošović iako smo pokušali da utičemo na njega, da dodamo sve ono što smatramo da ispravlja sve nepravde kada je u pitanju crnogorsko državljanstvo, kolega Gošović je insistirao da predloži tekst koji je u podgrupi radne grupe dobio opštu saglasnost, želeći da ponudi samo ono oko čega ste se već svi složili. I danas već imamo poruku od predsjedavajućeg Skupštine da je to tekst koji će biti oboren. Imamo prethodno Zakon o prebivalištu i boravištu koji nije ni stavljen na dnevni red, i očekuje se da pričamo o vraćanju povjerenja u Izborni proces. A samo želim da kažem poštovanim građanima da je Zakon o crnogorskom državljanstvu koji je predsjedniku Skupštine i još nekima nebitan za ovu priču, podrazumijevao da se rok za dobijanje državljanstva po osnovu braka smanji kada je u pitanju zakoniti boravak u Crnoj Gori s pet na tri godine. Da se ukine traženje potvrde o ličnim primanjima, odnosno stalnom ...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Vrijeme, kolegice, da bi mogli još jedan ili eventualno dva poslanika.

Prošlo je, minit i po ste prekoračili ...

Molim Vas, završite vrlo brzo.

SNEŽANA JONICA:

Imali smo neke i po 15 minuta.

Evo, samo ove dvije norme da objasnim, završavam...

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Nemojte objašnjavati nego konstatujte da bi mogli da damo priliku još jednom poslaniku.

SNEŽANA JONICA:

Konstatujem da smo organizovali priču da građani ne mogu da znaju što smo željeli da obezbijedimo kao unapređenje izbornog procesa i da ovo nije način da se vrati povjerenje u izborni proces, da će SNP upoznati građane drugim putem jer ne može iz Skupštine odakle bi trebalo, kakva je prava želio da im obezbijedi kroz Zakon o crnogorskom državljanstvu i Zakon o registrima o prebivalištu i boravištu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Mada se duboko ne slažem sa tom Vašom konstatacijom, jer su vaši vodeći ljudi bili na Kologijumu i članovi radnih grupa i drugačija je bila priča.

Hvala lijepo.

Kolege, pošto je dosta interesenata, da ne bih napravio žal ni prema kome, znači, odvojicemo dio sjutrašnjeg vremena do ovi koji su se prijavili iskoriste pet minuta i saopšte svoje stavove u vezi predloženih zakona.

Riječ ima kolega Lekić.

Izvolite.

MIODRAG LEKIĆ:

Hvala potpredsjedniče.

Uvažene kolege pokušaću još kraće da kažem nešto povodom tačke dnevnog reda, ne bih li dao prostora i drugim poslanicima.

Dakle, poslije predstavnika Demokratskog fronta koji su učestvovali u mukotrpnom radu na izradi ovih zakona, koji su danas uzeli riječ, koji su radili u komisiji i na Kologijumu, želio bih da u ime Demokratskog fronta ukažem na jednu dimenziju veoma bitnu čitavog ovog procesa, a to je politička dimenzija. Odmah da kažem da sam veoma saglasan sa onim što su iz opozicije saopštili gospođa Jasavić, poslanik Gošović, vjerujući da iza tih riječi veoma ubjedljivo, argumentovano stoje svi poslanici tih stranaka. Dakle, mislim da je opozicija danas izrazila svoj stav prema ovim zakonima, i ponavljam, ovo prevazilazi zakonodavnu dimenziju Parlamenta. Ovo je danas dimenzija politička na koju želim da ukažem.

Naime, podsjećam da zaključci sa velikog demokratskog protesta u Podgorici su determinisali politički život u Crnoj Gori. Dakle, umjesto da u ovoj velikoj krizi, dubokoj krizi Vlada pokrene ozbiljne inicijative izlaska iz krize, da

nametne tempo političkog života, ona je u nedostatku, prije svega, kompetencije, sposobnosti, bavljenja klanovsko-oligarhijskim sistemom rada, ta inicijativa nije ...

/Ako bi mogao ovaj gospodin da me ne ometa, razumijem da to radi namjerno/...

Dakle, u nedostatku kompetentnog predloga, inicijativa na političko-ekonomskom planu, nametnula se dakle kao suština političkog života u Crnoj Gori, nametnuli su se zaključci sa tog protestnog mitinga. Sad ne saopštavam ovo iz neke nostalgije i neke evokacije na taj veoma lijep demokratski skup, nego podsjećam da se danas bavimo nečim što je na tom skupu bilo zaključeno, a podsjetiću i na ostale elemente. Tada smo zaključili da nema izbora predsjednika Ustavnog suda bez 2/3 većine u Parlamentu. To je bio zaključak Skupštine, malo problematičan, pošto je Ustav jači pravni akt, ali to je bio dokaz moći politike kada je politika inventivna, kada je vještina mogućeg u pozitivnom smislu. Znači, spriječili smo pokušaj koji je započet da se izabere stari tužilac, dakle, tužilac koji je doprinio kompromitaciji tog segmenta društva, i zbog čega smo ništa manje nego mijenjali Ustav pod pritiskom Međunarodne zajednice. Ništa nije smetalo tužiocima da djeluju po starom sistemu, ali dakle, morali smo da mijenjamo Ustav, a u međuvremenu od vladajuće strukture je bio pokušaj da se ponovo vrati isti tužilac. Znači, spriječili smo, i to je bio veoma pozitivan rezultat tog zaključka i prenošenja na Skupštinu Crne Gore.

Tada smo, podsjećam, pa ću doći i do današnje tačke dnevnog reda, da vas podsjetim, odakle je dinamika ovog rada podržanog od Evropske unije i međunarodnih faktora. Dakle, tražili smo epilog pravni i politički afere "Snimak". Tražili smo mi, traži demokratska javnost Crne Gore, traži Evropska unija. Može se inatit Milo Đukanović sa rečenicom "da je za njega to sve završeno", taj epilog se traži u najvećem dokumentu Evropske unije, i vidjećemo kako će se završiti taj duel. U svakom slučaju mi poručujemo, ja poručujem i Đukanoviću i svima koji diktiraju ovaj tempo neregularnosti, nepravne države, arogancije, mi smo za dijalog, ali se nameće kriza i imaćete krizu. Dakle, poručujemo da nema kraja, da se ne završava kriza politička u Crnoj Gori bez epiloga afere "Snimak". Možete nastaviti sa negiranjem, mi ćemo to tretirati kao bitnu stvar.

Dakle, mi smo takođe, u tim zaključcima tražili da se pokuša izgraditi povjerenje izbornu, i zato se prišlo ovom radu. I ovo je tempo rada koji dolazi od zaključaka skupa protesnog koji je predsjednik Skupštine prenio kao dinamiku rada ove Skupštine. Radilo se devet mjeseci, ako se ne varam. Bile su kamere, reflektori, naslušali smo se izjava i iz Demokratske partije socijalista da stvari idu dobro, radi se konstruktivno, tolerantno, demokratski dijalog nastavlja se, dosta smo uradili. Danas čujemo od gospodina Sekulića da ovaj Predlog zakona je korak nazad u odnosu na prethodno zakonodavstvo. Znači, dobili smo vijest da vladajuća stranka odbacuje sve ovo što se radilo i da namjerava da ne sabotira, nego da jednostavno poništi čitav ovaj rad koji se mukotrпно stvarao.

Čuli smo ponovo argument da je u koliziji sa Zakonom o zaštiti podataka. To je valjda najomiljeniji zakon vladajuće stranke. Zaštitimo podatke i doći će vrijeme kada podaci neće biti zaštićeni. Znam da je strah mnoge od toga, ali u svakom slučaju čuli smo i tu nezrelu i smiješnu argumentaciju da je to zakon koji sprečava usvajanje ovih zakona.

Dakle, možda sam prekršio vrijeme, privodim kraju.

Predlažem, noć je pred vama. Konsultujte se sa Đukanovićem. Shvatite ozbiljno i aferu "Snimak" i ove zakone, i zakonodavstvo. A ako to ne prihvatite, spremite se da krizu koju hoćete da produbite, da ćete je imati. Da ćete je imati od Demokratskog fronta sigurno, a opozicija, drugi dio opozicije će odlučivati onako kako misli da odluči.

Evo, ovo je dobronamjieran savjet. Mi smo pod pritiskom, mi smo nadgledani od Evropske unije i ukazujem, dakle, da ove zakone kao što je zakon koji vam najviše smeta, Zakon o finansiranju političkih partija, da su na njemu radili i predstavnici Evropske unije, dali su mišljenje, radile su nevladine organizacije. Tako da ako arogancija s vaše strane se nastavi, budite sigurni da će biti odgovor, naravno, demokratski. Naći ćemo način da se suprotstavimo jednom nasilju u trenutku kada pružamo ruku da eventualno dođemo do nekih regularnih uslova. Znači, mukotrpno smo radili, prihvatamo konsezus, prihvatamo da ne dajemo amandmane, međutim, vidimo koja je situacija, sutra će biti jasnije.

Predlažem da ove noći porazgovarate sa Đukanovićem, da dobijete instrukcije i savjetujem vam da ostavite aroganciju ako mislite stabilnost u crnogorskom životu.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala kolega Lekiću.

Konstatujem da je ostalo još šest prijavljenih poslanika, među kojima je i moja malenkost. Trudiću se, ukoliko želite da prije rasprave u pojedinostima javno iznesete svoje stavove, svoje mišljenje.

S ovim je završen današnji rad.

Nastavljamo sutra. Kada? Vidjećemo.

U 10 sati počinjemo sa Kolegijumom razmatranje amandmana. Negdje oko 15 sati, pa do 18 i kusur.

Hvala na saradnji.

17.02.2014. u 13.40h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolegice i kolege 25.saziva Skupštine Crne Gore, nastavljamo rad prve vanredne sednice u 2014.godini, po redosljedu od šeste ka prvoj tački rasprava u pojedinostima. Malo smo kasnili, jer je bilo još nekih amandmana. Predlagači su mogli do početka rasprave u pojedinostima da podnose amandmane, sada više ne mogu. Nismo glasali u načelu Predlog zakona o izmjeni Zakona o lokalnoj samoupravi, glasamo ga u načelu. Radi se o setu zakona koji se glasaju većinom svih poslanika.

Da li možemo pristupiti glasanju? Hvala vam.

Kolega Daniloviću, povreda Poslovnika. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege, gospodine predsjedniče Parlamenta, nije povreda Poslovnika, ali se nadam da ćete prihvatiti u toj minutaži jedno pojašnjenje koje dugujemo.

Mi smo se jutros na sjednici Kolegijuma, i to je važno da zna javnost, raspitivali o sudbini pritvorenih demostranata koji su mirno protestovali, jer ste vidjeli u medijima, precizno ili manje precizno, prenesene stavove našeg predsjedništva od juče. I na našu inicijativu, a rekao bih i bez nje, prethodno obaviješten kroz medije, predsjednik Parlamenta je kontaktirao državnog tužioca i dobili smo iz te komunikacije stav da državni tužilac neće po službenoj dužnosti tražiti da se odredi pritvor onima koji su zadržani 48 sati. Mi smo tom informacijom zadovoljni, zbog toga smo rekli da počinjemo sa radom. Tokom dana ćemo pažljivo pratiti šta se dešava sa onim demonstrantima koji su mirno protestovali, a određen im je pritvor. Ja ovdje sada stavljam tačku. Ukoliko bude neophodno da se uključimo tim povodom opet u neku vrstu pojašnjenja ili traženja riječi, molim vas da to uvažite. U svakom slučaju, stekli su se uslovi da sada počnemo da radimo.

Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Državni tužilac je bio vrlo ljubazan i dao mi tu informaciju kao način da pomogne današnji rad.

Glasamo u načelu Predlog zakona o izmjeni zakona o lokalnoj samoupravi. Većina svih poslanika je potrebna.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Propust je tehničke prirode, ali mogao bi biti i suštinske ukoliko nam se ne izađe u susret.

Vi znate da Demokratski front ima amandman koji se tiče rokova za primjenu zakonodavstva. To je onaj amandman kojim mi želimo da po nama nedopustiv rok za implementaciju od 12 mjeseci svedemo na 1.oktobar o.g. Na dva zakona, a ti rokovi se tiču svakog zakona, radi se o istom roku, Zakon o biračkim spiskovima, Zakon o izboru odbornika i poslanika, smo intervenisali tim amandmanom. Propustili smo da interвениšemo na ovaj Zakon o lokalnoj samoupravi, gdje piše da stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u "Službenom listu", a primjenjuje se od 1.januara iduće godine. U osnovnom tekstu piše od 1.januara, trebalo je da piše, pošto sam ja jedan od predlagača, od 1.oktobra.

Za birački spisak taj rok je u redu, moraće na glasanje amandman za Predlog zakona o izboru odbornika i poslanika, ali ovdje je vrlo neophodno da nam omogućite, pošto se slažemo ja i kolegica Arza koji smo podnosioci ovog amandmana, da umjesto 1.januara stoji 1.oktobar, i onda smo u skladu sa onim što smo tražili.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ima tu rješenja koje ne mora da krši Poslovnik, ako bi se u osnovnom zakonu, a on jeste osnovni zakon ipak za sve ovo, Zakon o izboru odbornika i poslanika to tako desilo, onda možemo mijenjati ovaj zakon jer on nije urgentan za primjenu u lokalnoj samoupravi, i u narednom prvom redovnom zasijedanu da nije veliki problem da se to tada uradi. Taj zakon nije suštinski zakon za implementaciju toga što vi hoćete, tako da ako bi se to desilo u Zakonu o izboru odbornika i poslanika koji se usvaja dvotrećinskom većinom mi možemo lako prilagoditi Zakon o lokalnoj samoupravi poslije toga. Tako da ne moramo da kršimo Poslovnik nego idemo prema onome što jeste uslov, a to je dvotrećinska većina za onaj Zakon o izboru odbornika i poslanika.

Hvala vam.

Možemo li da glasamo u načelu?

Predlog zakona o izmjeni Zakona o lokalnoj samoupravi.

Možemo li glasati u nečelu?

Otvaram glasanje.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika i svih 72 za, tako da nema dileme o konsenzualnoj podršci ovom zakonu.

Nije bilo amandmana, glasamo ga u cjelini. Izvolite.

Predlog zakona o izmjeni Zakona o lokalnoj samoupravi tačka šest, konačno izjašnjavanje o njemu danas.

Hvala vam. Glasalo je 72 poslanika i svih 72 za, konstatujem da smo usvojili Predlog zakona o izmjeni Zakona o lokalnoj samoupravi.

Idemo na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ličnoj karti. Glasamo ga u načelu.

Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 72 poslanika i svih 72 za. Utvrdili smo ga u načelu.

Idemo na osam amandmana. Danas imamo puno amandmana. Puno je bilo fluktuirajućih amandmana u međuvremenu i moramo biti vrlo precizni. Molim vas da svi koji su podnosili amandmane pažljivo slušaju kada ih prozovem, da li je to tako kako navodim.

Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala vam.

Odbor za ljudska prava i slobode jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Hvala.

Poslanik Borislav Banović četiri amandmana od kojih je odustao. Hvala, kolega Banoviću.

Poslanica Jasavić sa poslanicima Perićem i Tuponjom dva amandmana o kojima treba glasati.

Hvala, kolegice Jasavić.

Pošto vi imate amandmane o kojima treba glasati, kolegice Jasavić, hoćete li vi obrazloženje? Izvolite. Je li dosta tri minuta? U redu. Hvala vam.

AZRA JASAVIĆ:

Mi smo predložili da lica bez ostatka vida i lica sa teškim oštećenjem vida mogu koristiti i upotrebljavati faksimil umjesto svojeručnog potpisa u digitalnoj

formi. To je ono što je zahtjev upravo tih lica koji je došao do Poslaničkog kluba Pozitivne Crne Gore. Mi smo imali kontakt sa tim licima i imali smo njihova iskustva koja su nam predočili, vrlo negativna, vezano za glasanje i onemogućavanje, odnosno kada se dobija lična karta ne omogućava im se upotreba faksimila, iako se radi o licima koja su visoko obrazovana. Među slijepim licima imamo osobe visoko obrazovane i imamo i profesora književnosti i jezika i pravnika koji, kada vade ličnu kartu stavljaju kao nepismena lica otisak prsta, što je za nas neprihvatljivo, a i za njih, zato smo to tražili.

Tražili smo da se uvede jedna novina u ovom zakonu, da se do 31.03.2014. godine može podnijeti zahtjev za izdavanje lične karte, a da se pri tom ne daje ona taksa koja nije tako velika, ali za siromašnog građanina je i pet eura veliko. Pa smo tražili da bi se sve lične karte koje nijesu izvađene mogle izvaditi od strane onih lica koja nemaju sredstava, da oni mogu to podnijeti do 31.03.2014. godine kada im se ne bi naplaćivala ova taksa. To je to.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolegice. Čuli ste obrazloženje. To su jedini amandmani koje treba glasati.

Stavljam na glasanje amandman 1. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 74 poslanika, 36 za, jedan protiv, 37 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2.

Hvala vam. Glasalo je 73 poslanika, 33 za, tri protiv, 37 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Stekli su se uslovi da glasamo Predlog zakona u cjelini sa amandmanima koji su sastavni dio, neki su odustali, u stvari dva su sastavni dio, ostalo nije prihvaćeno.

Otvaram glasanje. Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o ličnoj karti. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika i svih 75 za. Konstatujem da smo jednoglasno usvojili Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ličnoj karti.

Tačka 4 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o crnogorskom državljanstvu. Stavljam ga na glasanje u načelu. Većina svih poslanika.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 32 za, šest protiv, 40 uzdržanih. Zakon nije prošao u načelu i ne ide dalje u proceduru.

Idemo na tačku 3 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Ista je većina svih poslanika. Izvolite.

Poništavam glasanje u načelu. Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Sada sam kao član Zakonodavnog odbora dobio Izvještaj Zakonodavnog odbora, u kojem, između ostalog, stoji da smo se mi izjašnjavali o tome da je ovaj zakon u skladu sa Ustavom i pravnim poretom. Ako smo se izjašnjavali, koliko me pamćenje drži, to je radi preciznosti, radi traga ove naše

parlamentarne rasprave, onda je većina bila uzdržana, odnosno protiv. Dakle, apsolutno nije na Zakonodavnom odboru ovaj zakon dobio podršku da je ustavan i u skladu sa pravnim poretom. Tako da to treba ispraviti. To ne suspenduje da o tom zakonu pričamo. Prije ta činjenica traži da glasamo o stavu Ustavnog odbora.

Dakle, tvrdim, tu je predsjednik, tu su članovi, da ako smo se izjašnjavali, jer ni meni nije bilo jasno ono propitivanje, ako smo se izjašnjavali, nije dobio prohodnost na Ustavnom odboru. Hvala vam puno.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Pošto sam vidio kontradiktornost u vašem stavu da nije bitno i da je bitno, moram pročitati šta piše u izvještaju, pa zato i ja sada tražim. Piše - ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5. Odbor je ocijenio da je Predlog zakon u skladu sa ustavnim i pravnim sistemom. Odbor je odlučio da podnese sljedeće amandmane. Ako nema stava Odbora da nije u skladu sa Ustavom ne možemo se izjašnjavati o tome. Mi se izjašnjavamo ako Odbor utvrdi da nije u skladu sa Ustavom. Ovdje toga nema. Imamo u osnovnom tekstu i u tri tačke, što bi rekli, u iskazu vašeg odbora, da je Odbor ocijenio da je Predlog zakona u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. To je iskaz koji sam dobio. Nema stava da je neustavan. Mi se možemo izjašnjavati, i tu završavamo priču. Samo ako ima stav da nije ustavan. Nema neodređenog stava. Izvolite, tamo piše da po mišljenju Odbora zakon nije u skladu sa Ustavom.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite, kolega Simoviću, da prekratimo.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Nadam se da je u funkciji pojašnjenja a ne prekraćivanja.

Ja samo želim da kažem da sa s pažnjom pratio rad svih odbora povodom svih zakona koji su na dnevnom redu. Povodom izjašnjenja Zakonodavnog odbora povodom ovog zakona, nedvosmisleno sam dobio informaciju od svojih kolega da je bilo izjašnjenje o ustavnosti ovoga zakona, da se glasalo na Zakonodavnom odboru i da ovaj zakon nije dobio potrebnu većinu koja bi garantovala da je zakon u skladu sa Ustavom Crne Gore. Dakle, to je puna istina. Prema tome, nemojte da stvari definišemo i saopštavamo suprotno onome što je bilo na Zakonodavnom odboru.

Postoji izlaz iz ovoga. I piše to u zapisniku da nije dobio potrebnu većinu. Ja vas molim da to imate u vidu prilikom daljeg odnosa u plenumu povodom ovog i za nas, takođe, važnog zakona i zakona koje treba pravni sistem Crne Gore, ali da bude usvojen u skladu s procedurom ove skupštine i nadam se da bude konačno usaglašen sa Ustavom Crne Gore.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, to što vi kažete i što piše ovdje nije isto. Biću vrlo precizan, prvo se kaže da je Predlog zakona u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom. Decidno to stoji u iskazu. U dijelu glasanja koji je boldiran, prilikom

glasanja šest članova Odbora je podržalo predloženi zakon, četiri člana Odbora su glasala protiv njega.

Za mene je to istina. Eto, to ćete morati dokazivati.

Kolega Šabović, predsjednik Odbora.

Molim vas, predsjednik Odbora. Izvolite.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

U raspravi o ovom predlogu zakona niko od poslanika nije ukazivao na neustavnost. Ali, desilo se ono što se na žalost ne dešava rijetko, prilikom glasanja ovaj predlog zakona, ono što bi se reklo, nije dobio potrebnu većinu, jer su poslanici DPS-a bili protiv.

Ja uvijek pričam istinu, nikad drugačije, samo sad vam se dopada, odgovara vam, nekad vam ne odgovara.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja opet mislim da ovdje moramo jedan mali kurs iz ustavnog prava, jer ovdje Ustav važi od slučaja do slučaja. Na sreću, neko zna i čitati što piše.

Poslovnik kaže: "Ako je Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo predložio da se predlog zakona, odnosno druga akta, ne usvoji zbog nepostojanja ustavnog osnova ...", a to Odbor nije predložio. Znači, to niko nije osporio, jasna je stvar. Mi se možemo izjašnjavati samo ako je Odbor utvrdio, ako ništa nije utvrdio, ne možemo se izjašnjavati. I nije prvi put, naravno ima sijaset zakona, čuli ste, koji je tako došao na ovo radno tijelo. Prema tome, po Poslovniku se o ovome može glasati.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Pa evo još jedna prilika da naučim zbilja neko čudno pravilo kad je u pitanju tumačenje i Poslovnika i Ustava. Razumio sam vaše pojašnjenje na ovakav način: "Većina članova Odbora se izjasnila da ovaj zakon nije u skladu sa Ustavom, ali taj odbor ne sugeriše da se Ustav, da se zakon ne usvoji uprkos ovoj činjenici." Zbilja jedna karakteristična situacija. I ja vidim šta je namjera. Namjera je da se želi glasati ovaj zakon uprkos nedvosmislenom saznanju da je on neustavan.

Znači, mnogo mi je lakše sada kada sam u saznanju da je većina članova Ustavnog odbora se izjasnila na ovakav način.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, hajte uzmite pročitajte Poslovnik. Učinite meni i vama pročitajte Poslovnik. Evo vam član 93, pa ga vi pročitajte, jer ga ja možda ne čitam dovoljno jasno, pa ću ja to što vi pročitate potvrditi. Je li u redu? To je fer ponuda da vidimo ko ovđe tačno govori, vi ga pročitajte neću ga ja čitati. Ne možete, čitam ponovo, jeste teško za shvatiti ali se može shvatiti.

"Ako je Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo predložio da se predlog zakona, odnosno druga akta, ne usvoji zbog nepostojanja ustavnog osnova..." To Odbor nije predložio, nije predložio.

Kolege, samo malo, završićemo tu priču. Ja sam i studirao pravo da bi ga objasnio onima koje pravo ne interesuje. Onima koje pravo interesuje njima se lako može objasniti, nego sam studirao pravo da bi ga objasnio onima koje pravo ne interesuje. Tako da, budite sigurni, da ću biti dovoljno uporan da vam objašnjavam.

Izvolite, predsjedniče Odbora.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Nije prvi put da dolazimo u ovakvu situaciju. Obično kad se na našem odboru ne postigne većina, plenum se izjašnjava o tome da li se raspravlja i glasa o ovom zakonu. Nekoliko puta smo to radili, da ovdje ne podsjećam, to je lako utvrditi. Znači, mi smo i tada rekli gore kad smo glasali ovako, ja mislim da se kolege sjećaju, nije to bilo tako davno, da iako su neki ukazivali da neke norme u ovom zakonu, predlogu zakona, nijesu baš u skladu sa Ustavom, ipak bilo je rečeno, kad je završeno, da će se plenum izjasniti na kraju.

Hvala, kolega Aprcoviću, što potvrđuješ.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Kaluđeroviću, izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala.

Pretpostavljam da kolege poslanici nisu stigli, i ne zamjeram ako nisu, u hrpi materijala koje bukvalno iz sekunde u sekundu dobijamo, da su predlagači Zakona, izmjena Zakona o finansiranju političkih partija, amandmansi djelovali, kada predlagač amandmansi djeluje to je sastavni dio teksta Predloga zakona, upravo na one norme koje su, pretpostavljam, bile razlogom kolegama iz DPS-a da na Zakonodavnom odboru glasaju tako kako su glasali.

Ako suštinski gledamo da idemo u susret rješenju problema, imamo ga. Dakle, ovakvu normu Zakonodavni odbor nije bio u prilici, kada je glasao, da vidi, ubijeđen sam da i kolege iz DPS-a, nakon ovakvih amandmanskih intervencija bi podržali predlog zakona.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Vjerujem da je svima ovdje nama važno da kažemo što je bilo na Zakonodavnom odboru, a bilo je to da je šest nas iz Demokratske partije socijalista glasalo protiv ovog zakona. Ne zbog toga što smo smatrali da o tome treba da odlučuje isključivo plenum, da nema nezakonitosti ili neustavnosti, nego što smo isticali, i to koleginica Marta Šćepanović, koleginica Zorica Kovačević i ja, bar po desetak članova da nijesu usklađeni sa Ustavom, zakonom i pravim sistemom. Nezavisno od toga što smo i podnosili amandmane, podnosilac predloga nije se ni udostojio da o njima raspravlja, odnosno da ih prihvati ili ne, nego je maltene napustio salu po tom pitanju.

Naravno, izlazak iz ovoga ima, postoji Poslovnik, ali čisto onako saopštavam kako je bilo. Šest je bilo protiv, četiri je bilo za, i nije dobio potrebnu većinu ovaj zakon.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mislim da je vaše obrazloženje tačno do kraja. Ali, ne postoji slučaj, volio bih da mi dokažu kolege iz DPS-a koji su ovdje koliko i ja, da smo glasali o ustavnosti nekog zakona da nije došao konstituisan predlog Zakonodavnog, odnosno Ustavnog odbora. Znači, vrlo precizno, ne postoji slučaj da smo osporavali ustavnost nekog zakonskog akta a da nije došao predlog nadležnog radnog tijela da je neustavan. Pošto nemam predlog da je neustavno, a ima sijaset predloga da zakon nije dobio potrebnu većinu na Ustavnom odboru, ne postoji mogućnost da glasamo o neustavnosti akta. Prema tome, stvar je završena.

Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče Parlamenta, očigledno da ovdje vi nemate problem sa stavom samo Demokratske partije socijalista. Čuli ste, i ja želim da se zahvalim gospodinu Šaboviću, kao predsjedniku Zakonodavnog odbora, što je potvrdio ove dvije činjenice. Potvrdio je da u zapisniku postoji greška, evo prije sam kazao možda neku grublju riječ, a sada kažem da je u pitanju tehnička greška. U zapisniku stoji da je bilo četiri glasa protiv, šest za, a bila je obrnuta situacija. I to šest glasova na Odboru koji su jasno kazali da Zakon nije ustavan i to ne samo od članova Demokratske partije socijalista. Drugo, kolega Šabović mi je potvrdio da je bilo prakse u ovome domu i da je to bila dobra praksa ako se Ustavni odbor, Zakonodavni odbor izjasni sa većinom glasova o pojedinom zakonu, da se o tome glasa na Plenumu.

Sjećam se da je jedan slučaj bio, evo i moje pamćenje, kolegunica Jonica, povodom slanja misije u Avganistan. Ja mislim da su to bili momenti kada se u ovim situacijama glasalo na Plenumu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, da vam pročitam Poslovnik.

Pročitajte mi đe to piše, pročitajte mi đe to piše, a inače zapisnik koji imam pred sobom suprotno je od onoga što vi kažete. Mogu vjerovati i vama i kolegi Šaboviću a to što je on potpisao nije to što vi kažete. A dalje od toga ne može se glasati da je nešto neustavno ako to niko nije predložio.

Da čujemo kolegu Škrelju koji je član Ustavnog odbora i koji je usput pravnik.

Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, u ime Demokratske partije socijalista tražim pauzu od pet do 10 minuta, vjerujući da je to dobra pauza jer će biti korisnika za sve kolege da razjasnimo ovu očigledno pravnu dilemu koju ja ne vidim. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Idete sa veoma korisnim predlogom, samo da čujemo koleginicu Jasavić prije toga i da uzmemo pauzu.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovane kolege, samo molim za malo pažnje. Ja u principu ne molim za vašu pažnju, ali pošto radi se o vrlo važnom zakonu ja molim za malo pažnje. Zahvaljujem u ime predlagača na svim amandmanima koje ste podnijeli ispred Demokratske partije socijalista, ispred Socijaldemokratske partije i Socijalističke narodne partije. To su bili vrlo korisni amandmani, koji su mogli da poprave tekst zakona i popravili su ga. Želim da kažem kratko, a građani treba da čuju da ovaj zakon nije Sveto pismo i da se on može mijenjati. Ali, ovaj zakon brani sveto pravo građanina da slobodno glasa. Ovaj zakon brani član 2 Ustava koji glasi da se ne može uspostaviti niti priznati vlast koja ne proističe iz slobodno izražene volje građana na demokratskim izborima u skladu sa zakonom. Mi smo vrlo pažljivo razmotrili sve vaše, kolege iz Demokratske partije socijalista, amandmane, kolega iz Socijaldemokratske partije, kao i kolega iz SNP-a. Mi smo nakon rasprave na Odboru za ekonomiju, nakon rasprave na Odboru za zakonodavstvo, prihvatili uglavnom sve sugestije koje su se odnosila na to da je zakon u suprotnosti sa odredbama Ustava vezano za ono što je bilo sporno i brisali smo te odredbe. Molimo da se ti amandmani predlagača koje smo mi danas dostavili pogledaju jer nema razloga da o ovom vrlo važnom pitanju danas ne glasamo. Ovaj zakon danas upravo brani pravo slobodnom građaninu da slobodno glasa a sprečava zloupotrebe ne samo Demokratskoj partiji socijalista, nego i sutra Pozitivnoj kada bude vlast. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Labudović, kao izvjestilac, da čujemo njega i da idemo na pauzu.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, želim prvo da protestujem zbog eklatantnog kršenja Poslovnika ovog doma. O izvještaju Odbora na ovom plenumu može samo da izvještava onaj koji je određen od strane Odbora, pa ukoliko se on posluži neistinom ili utvrdi nešto drugo, mimo onoga što piše u zapisniku i onoga što je stav Odbora, onda imate pravo da reagujete. Molim vas, nijesam ja birao da budem izvjestilac u ime Odbora, izabrali su me drugi. Ja sve vrijeme se pitam otkuda pravo da sada raspravu sa sjednice Odbora prenosimo na plenum. Plenum je dobio jasan izvještaj Odbora, bez obzira na tehničku grešku 6 – 4, piše ovdje da nije dobio podršku. Koju? Da nije ustavan? Je li to prvi put da Odbor za zakonodavstvo, ne više Ustavni odbor, procjenjuje ustavnost zakona. Prema tome, nijesmo svi pravници, on se laički izjasnio na način na koji se izjasnio, ne prvi put. I ostaje ono što jedino može da se desi, davali vi pauze ili ne davali, to je da se ovaj plenum izjasni o tome raspravljamo li mi o ovom zakonu danas ili ne raspravljamo.

Ja Vas, gospodine predsjedniče, molim da ne dajete pauzu nego da do kraja sprovedite Poslovnik i da ovu stvar privedemo na način na koji smo do sada sto puta priveli.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Koleginice Jonica, izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Imajući u vidu da smo jako brzo i jako lako prošli preko Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o crnogorskom državljanstvu, iako je dobio jednoglasno podršku na matičnom odboru, iako je to, po mom mišljenju, jedini zakon koji bi donio nešto građanima Crne Gore iz cijelog ovog seta zakona, a u kontekstu je činjenice da treba da pogledamo izvještaj Odboera kaže - prilikom glasanja šest članova Odbor je podržao predloženi zakon, tri člana su glasala protiv njega, pa ovaj predlog zakona nije dobio potrebnu većinu. 6 prema 3, pa samo malo da se pogledaju izvještaji, ko zna čega još ima.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Hvala na pomoći, koleginice.

Samo trenutak da razjasnimo. Znači, konstatovali smo da je bilo grešaka u izvještaju Odbora, ali nijesmo konstatovali u meritumu, nego u proceduri ili u izvještaju glasanja. Pauza se ne daje, a u principu se uvijek daje, samo kada bi to ona bila predmet zloupotrebe. Pošto je bilo grešaka u zapisniku, ovdje nema ništa zloupotrebno. DPS traži sasvim opravdano pauzu da bi zbog greške u zapisniku se izjasnio. Vidjeli smo da je bilo zabune u njihovom iskazu, kod gospodina Vukovića je bilo da zakon može ići dalje, kod gospodina Simovića je bilo da zakon ne može ići dalje.

Samo trenutak, pročitacu stenogram kada se ovo završi, tako da je bilo kontradiktornosti unutar samog Kluba DPS-a.

Pauza je 10 minuta.

- pauza -

Nastavljamo raspravu o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija. U načelu je završena, a pokušavamo da pređemo na raspravu u pojedinostima, ako zakon dobije podršku da to uradimo.

Kolega Simoviću, izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Prije svega, želim da zahvalim vama i svim ostalim kolegincama i kolegama koji su se saglasili da se da pauza od 10 minuta na zahtjev Kluba poslanika Demokratske partije socijalista.

Tokom pauze još jednom smo se uvjerali da je naše očekivanje i insistiranje na poštovanju Poslovnika i poštovanju dobre prakse u ovom parlamentu bilo opravdano. Ovu pauzu smo iskoristili da detaljno razgovaramo

sa članovima Zakonodavnog odbora iz Demokratske partije socijalista koji su ažurno prisustvovali tim sjednicama i uzimali aktivno učešće u radu na sjednicama povodom ovog i ostalih zakona. Potvrdilo se ono što smo i tvrdili u početku da izvještaj koji smo dobili danas na stolu ne odražava ni približno, ne samo način glasanja, nego ne odražava ni sami tok rasprave o ovom zakonu koji je bio na Odboru. Primjera radi, pominju se samo dva člana Ustava, član 59 i 70, iako su članovi Odbora iz Demokratske partije socijalista, tokom sjednice, pominjali 12 članova iz Ustava, ukazivali su da ovaj predlog zakona je u suprotnosti sa 12 članova Ustava.

Takođe, ovaj zapisnik ne odražava ni sam način glasanja, ajd, neko je kazao to je tehnička greška, složiću se da je moguće napraviti tehničku grešku, ali me više brine ova suština toka koja je zapisana u samom izvještaju. Mi i dalje ostajemo na poštovanju Poslovnika, dobre prakse, predlažemo i mi ono što je predložio predsjednik Odbora i izvjestilac Odbora, dakle kolega Šabović i kolega Labudović, da, u skladu sa dobrom dosadašnjom praksom u ovim situacijama, se glasa na plenumu koliko je ovaj predlog zakona ustavan, koliko nije. Mi znamo u ovom trenutku da u ovom domu postoji neprincipijelna većina koja će glasati za zakon da je ustavan iako je neustavan. Mi to znamo, ali mislim da je veoma važno da se sve to desi pred očima crnogorske javnosti, a siguran sam da će konačni epilog povodom ovoga zakona, ne samo dati javnost nego i nadležne državne institucije koje su nadležne i odgovorne kada se dese ovakvi presedani u radu Parlamenta Crne Gore.

Hvala vam još jednom na datoj pauzi i na vremenu koje nam je poslužilo da dođemo do ovih, iskreno rečeno, ne novih saznanja, nego da potvrdimo ono što smo znali već uveliko ovih dana da se priprema u donošenju jednog neustavnog zakona. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Ponoviću, o tome se može glasati kad dobijem uredan, na Poslovniku i praksi Parlamenta zasnovan, predlog Ustavnog odbora u kojem će stajati da Predlog zakona se ne usvoji zbog nepostojanja ustavnog osnova, navede se koji su to osnovi zbog kojih je neustavan zakon, tada ćemo glasati.

Ako hoćete daću pauzu za Zakonodavni odbor da se to uradi. Ako ne nema glasanja neustavnosti bez predloga, jer predloga za neustavnost nema.

Želite li pauzu? Ne.

Idemo glasanje u načelu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Glasamo Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 43 za, 30 protiv, četiri uzdržana. Konstatujem da smo predlog zakona u načelu usvojili.

Idemo na glasanje o amandmanima.

Podnijeto je 62 amandmana.

Zakonodavni odbor 15 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Jasavić, Danilović i Gošović, kao predlagači zakona, 9 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Hvala vam, svih devet amandmana su sastavni dio zakona.

Poslanici Vukčević, Čavor, Šćepanović, Kovačević, Aprcović 18 amandmana, od kojih su amandmani 1, 2, 5, sastavni dio Predloga zakona. Znači, tri su vam prihvaćena.

Od amandmana 11 ste odustali, a o ostalima treba glasati. Izvolite, kolega Vukčeviću.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Radi preciznosti, znači amandman 1 i amandman 2 su u potpunosti prihvaćeni i oni postaju sastavni dio zakona. A o ostalim amandmanima se treba izjasniti, s obzirom da nisu prihvaćeni u onoj formi koju smo mi predložili, nego se radi o modifikaciji predloženog teksta zakona koju mi apsolutno ne podržavamo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, vi osporavate prihvatanje amandmana 5 i tražite da se to prihvatanje poništi i da se glasa amandman kako ste ga vi podnijeli. To može biti jedino tako, jer ako je amandman 5 prihvaćen, a ne u formi u koju ste ga vi podnijeli, a niste se saglasili, onda se on mora glasati i ne spada u sastavni dio zakona.

U redu, to je ono što želim da razjasnim. Tako jedino može biti, ako se vi ne usaglasite sa izmjenom tog amandmana.

Znači, ponavljam, amandman 1 i 2 su integralni dio zakona poslanika DPS-a. Amandman 5 ćemo glasati, u tom slučaju modifikovana verzija nije sastavni dio Zakona. Amandman 11 ste odustali, a o ostalima i onako bi se moralo glasati.

Da li su predlagači prihvatili modifikovani amandman 5? Ako oni nijesu ne može biti sastavni dio zakona, jer je to njihov amandman. Morali biste vi podnijeti novi amandman. Da budemo precizni u proceduri. Konstatujte u izvještaju da amandman 5 nije mogao biti prihvaćen jer se na modifikaciju nije saglasio predlagač i o njemu se glasa u integralnoj verziji.

Poslanik Banović 10 amandmana, od kojih je amandman 10 sastavni dio Predloga zakona, a od ostalih je odustao. Kolega Banović nije tu, ali mislim da je to tačno.

Poslanik Damjanović 10 amandmana, ali nakon njihove preformulacije na Zakonodavnom odboru broj korigovanih amandmana iznosi osam, o kojima treba glasati. Je li to tako, kolega Damjanoviću? Nije mi baš sve jasno, ali ćemo nekako to ispratiti.

Kroz obrazloženje ćemo lakše doći do razjašnjenja svih ovih napora, jer, ponovitehnik je dosta bitna. Imate preduge članove. Ako imate članove od 15 stavova, onda to otežava, ali tu smo da prođemo i tu fazu izgradnje zakonodavnog sistema u oblasti izbora.

Kolega Banoviću, izvolite.

BORISAV BANOVIĆ:

Gospodine predsjedniče,

Izvinjavam se, bio sam van sale, kada ste rekli da imam 10 amandmana i da je jedan prihvaćen.

Dakle, još nekoliko amandmana je u modifikovanoj formi prihvaćeno, bilo da se radi o mojim ili o amandmanima kolega iz DPS-a, tako da odustajem od amandmana. Razumio sam da je prihvaćen i da se više radi o garancijama nego o potvrdama države tj. ministarstva finansija za finansijske kredite partijama. Ako je to tako onda nemam amandmana u proceduri, povlačim ostale. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo da razjasnimo.

Ako je neki vaš amandman prihvaćen, onda je on sastavni dio Predloga zakona.

Amandman 10 je sastavni dio Predloga zakona a od ostalih odustajete. Je li to mjera? Hvala vam.

Idemo redom. Imamo najviše amandmana poslanika DPS-a, kao što znamo, sada je to osim 1 i 2, 11, sve ostalo je u igri.

Izvolite, ko želi obrazloženje?

Ako želite može, ali u pojedinostima, u principu predlagači nemaju učešće u raspravi, imate završnu riječ i možete da kažete na kraju.

Samo da razjasnimo. U pojedinostima treba samo da se izjasnimo da li nešto prihvatiti ili ne prihvatiti. Kada čujemo obrazloženje možete poslije toga, u završnoj riječi, da se odredite o svemu tome što ste čuli, i to je način vazda bio do sada.

Izvolite, kolega Vukčeviću.

ZORAN VUKČEVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane kolege, pokušaću da jedan dio samo amandmana obrazložim, s obzirom da je više nas kolega učestvovalo u radu, i molim vas da imate razumijevanja za to, jer ipak postoje neke teme koje su vezane za stručnost i u kontekstu sa tim molim, predsjedniče, da omogućite pored mene i ostalim kolegama iz Demokratske partije socijalista da saopšte svoje stavove kada su u pitanju amandmani.

U skladu sa Poslovníkom možemo apsolutno to uraditi i zato vas molim da vodite računa i o vremenu koje nam je na raspolaganju.

Generalno, naš cilj je bio da zaista pokušamo da amandmanima utičemo da ovaj zakon učinimo, prije svega, primjenjivim i da utičemo na to da ovaj zakon bude u skladu sa ustavnim opredjeljenjem ove države i u skladu sa sistemskim zakonima. Nije moguće, zaista nije moguće u ovom predlogu, onako kako je to definisano, primjeniti ove norme koje su predložene i nije moguće, zaista nije moguće da se Predlogom ovog zakona, prije svega, narušava 10 članova iz Ustava i 12 sistemskih zakona. Zaista je neprihvatljivo da se sa ovim pravom narušavaju neka osnovna načela Zakona o socijalnoj zaštiti. Zar zbog izbora neko ko ima pravo za socijalnu zaštitu da mu to pravo bude uskraćeno? Zar neko kome je Ustavom zagarantovano da se bavi preduzetništvom da mu zbog izbora bude onemogućeno da dobije neophodna sredstva koja su mu potrebna da bi obezbijedio svoju egzistenciju? Da li je moguće, zaista, da li je moguće definisati normu kojom vi unaprijed tražite krivca i unaprijed definišete nekoga da je kriv i

da na osnovu toga ne može da uradi nešto što njemu ova država dozvoljava u skladu sa svojim ustavnim ovlašćenjima i zakonskim opredjeljenjem. Znači, naš cilj je bio da sa svim elementima pokušamo da ovaj predlog zakona usaglasimo sa Ustavom i da ga usaglasimo sa zakonom ove države i da omogućimo njegovu primjenu. To je u interesu svih partija ne samo Demokratske partije socijalista nego svih partija da pokušaju da napravimo jedan značajan iskorak kada je u pitanju izborni proces.

Kada je u pitanju Demokratska partija socijalista insistiramo na tome da svako davanje, da svaka uplata, da svaki kredit za svako zapošljavanje bude podložno kontroli i da bude podložno javnosti, ali u skladu sa procedurom i u skladu sa zakonima ove države. Ja vas molim da kolega Čavor nastavi obrazloženje za ostala tri predloga zakona.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Izvolite, kolega Čavor.

BRANKO ČAVOR:

Prije svega imam i osnovni prigovor kada smo počeli načelnu raspravu, uradili smo to u jednom danu, mogli smo to da radimo i u drugom danu, da bismo mi upravo, kako je nama stalo u našoj partiji da pokažemo ne očitost poslanicima, nego javnosti zašto se mi zalažemo kao poslanici DPS-a. To je osnovni hendikep i dajte nemojte nam uskraćivati ovo sada pravo da to uradimo i ovom prilikom.

Poznato ja vama svima, a zajedno smo unapredjivali demokratske procese u Crnoj Gori, i naš koalicioni partner i dijelom opozicija, izborno zakonodavstvo i dobili smo priznanje Evropske unije na jednom broju tih unapređenih zakona. Ovo je sada i za mene bila prilika i jedna stepenica da unaprijedimo i sada postojeće zakone. Očito se nijesmo razumijeli. Mi jesmo za unapređenje zakona ali nijesmo za one zakone koji krše Ustav i pravni sistem ove države. Upravo mislim da je to uloga ovog parlamenta, ne samo politička priča i politički kompromis koji je dobro došao, ali prije svega i mi kao parlamentarci, prije svega i predsjednik parlamenta koji je prvi medju nama, trebao je o tome da povede računa.

Posebno zakon o finansiraju političkih partija, kako smo kazali je antisistemska i antipravna, i u nekom dijelu anticivilizacijska. Evo, kazaću od amandmana 4,5 i 6 koji se odnose na Predlog ovog zakona.

U Amandmanu 4. generalno rečeno zabranjeno je doniranje državnih organa, državnih institucija, privrednih društava u kojima većinski je vlasnik država ili je manjinski vlasnik država. Znači, jedan takav amandman po meni je besmislen. Iz kojeg razloga? Vjerovatno je neko mislio da doniranje znači neki novi model finansiranja partija. Ovo je doniranje državnih organa, državnih institucija koji je niti ustavan niti zakonski, a da budem jednostavno plasitičan. Znači, zabranjeno je doniranje jednoj bolnici, jednog osnovnog sredstva koji može značiti dijagnostika ili ubrzano i korektno liječenje bolesnika, i to je zabranjeno, to je amandman 4. Nijeste vi pomenuli da je prihvaćen amandman 4, ja govorim o njemu.

Molim vas nemojte da pravimo neozbiljnost ovog parlamenta i da ovaj parlament pretvaramo u neke brze pregovore i dogovore.

Trebalo je ova tri prethodna dana da radimo i da ovo sve razjasnimo.

Znači, doniranje kako je bilo predviđeno, niti bolnicama niti zdravstvenim ustanovama, niti socijalnim ustanovama.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo da pomognem, vrijeme neće ići.

Nije prihvaćen vaš amandman, imaju oni svoje amandmane kojima su to riješili.

BRANKO ČAVOR:

Ne govorim o vašem da li ste ga prihvatili i kako, naš amandman glasi kako ga ja prezentujem, i to radim upravo zbog javnosti da shvati da u jednom dijelu želje da se donesu zakoni koji su upereni protiv nekih sumnji koje stalno cirkulišu upravo idu ne štetu običnog građanina, čak do te mjere da se u jednom dijelu građanin i vrijedja. On se ovim zakonom, određenim njegovim primjenama, dovodi u stalnu sumnju i vrijedja njegov ponos da je on spreman zbog neke takve odrednice ovog zakona da bude izgubio svoj ponos u smislu potkupljivanja kako to neko želi da radi.

Prema tome, to se odnosi i na zdravstvene i na socijalne ustanove i dječje ustanove i Dom u Risnu, penzioneri u Risnu i u Bijelom Polju, Dom "Bijela". Nijeste konstatovali na Odboru da je amandman 4. prihvaćen, ja po tom osnovu govorim. Šta ste vi modifikovano donijeli, očito da se i na odborima ne zna dobro, predsjedniče, šta se radi, pa bi dobro bilo da malo povedemo računa oko rada i na samim odborima i izvještajima sa odbora. Jer ovdje dobijamo različite informacije, jeste usvojeno, nije usvojeno, modifikovano. Ja vas molim da taj dio i uredimo.

Mi imamo izvorni Amandman 5. vi kažete modifikovan, mi ga ne prihvatamo, nego idemo izvorno. Reklamiranje zabranjeno ovim zakonom i za državne ustanove i javne ustanove i privredna društva. To znači da u vremenu kada traju izbori, a izbori traju praktično po ovome zakonu četiri mjeseca zabrane, ako se desi situacija, i to moramo predvidjeti, da se dešavaju parlamentarni izbori u jednoj godini, to je znači osam do devet mjeseci, potpuna zabrana aktivnosti. Ili kada je u pitanju prethodni amandman oko doniranja ili ovaj amandman oko reklamiranja. Reklamiranje znači zabrana na oglašavanje i aktivnosti i informacije prema građanima, posebno je zabranjeno i reklamiranje na privredna društva u državi kakva je Crna Gora, turistička destinacija, otvorena ekonomija, da turistička destinacija kao Budvanska rivijera ne može u tom vremenu da reklamira svoje usluge, da Plantaže ne mogu da reklamiraju svoje proizvode i tome slično. Dakle, i to je taj peti amandman o kojem je riječ.

Šesti amandman koji je ovdje bio u opticaju se odnosio se na analitičke kartice koje se objavljuju po javnim ustanovama u lokalnim zajednicama i Ministarstvu i Odboru za antikorupciju čiji sam i ja član. Znači, po ovoj odrednici Predloga zakona na koji mi vršimo intervenciju krši se i Ustav i član 2 i član 10 i član 24 Zakona o zaštiti podataka, i plus toga Ministarstvo se obavezuje da vodi

evidenciju, ono što njoj i ne pripada po zakonu, imajući u vidu Zakon o lokalnoj samoupravi i Zakon o finansiranju lokalne samouprave.

Dakle, sve ovo što sam govorio, govori o tome da su ovi zakoni prije svega ne na štetu Demokratske partije socijalista nego na štetu građana, i o tome moramo voditi računa. Prije svega naša je ideja bila iako smo u startu razmišljali, ja sam da ne obrazlažem ove amandmane, jer vidim neki besmisao i u radu i u prihvatanju ove naše priče od starta. Ali, sam se ipak odlučio da obrazlažem ove amandmane upravo zbog građana i zbog naše javnosti. I ako imate situaciju da ovaj Predlog zakona ne prođe matični odbor, što je veoma interesantno, ne dobije podršku za ustavnost u Zakonodavnom odoboru, iako mi tumačimo to na različite načine, ne mogu drugačije da tumačim, nijesam pravnik nego inženjer, ali logično razmišljam, ako nešto ne prođe na Odboru za zakonodavstvo da ono nije u skladu sa zakonima i Ustavom i da to ne treba izdvojiti posebnom rečenicom, jer je to osnovna djelatnost toga Odbora, a Matični odbor se bavi meritumom stvari. I zbog toga očekivanje je bila da ćemo poslije svih ovolikih amandmana, naših amandmana koliko ima članova zakona sa ostalim amandmanima više nego duplo članova. Upravo se opozicija često i zalagala kada ima više amandmana nego članova zakona da se taj zakon povuče. Očito da i to nema ideje da se povlači zakon.

Drugo je, očekivao sam i od matičnog odbora kao što je i nekada bila praksa, da predloži ovoj skupštini zaključke povodom ove rasprave i ove teme koja bi nas obavezivala da zajednički dođemo do konačnog Ustavom usaglašenog zakona, a da taj novi zakon, pa može biti u roku od 10 dana da na vanrednom zasijedanju urade poslanici matičnog odbora, poslanici Odbora za korupciju, eksperti, nevladin sektor i Ministarstvo finansija koje se dugoročno bavilo ovim zakonom. Mislim da i u toj proceduri ne bismo pogriješili da za deset dana donesemo zakon koji je potpuno saglasan sa ovim svim ustavnim i zakonskim rješenjima. Mislim da je ova ideja sa moje strane i korisna, jer ono što želim kazati u javnosti da eksperti podržavaju ovaj zakon i da Evropska komisija podržava i hitno traži da se donese ovaj zakon ne koliko ja sam shvatio i čitao nalaze i mišljenja ekspertske komisije ovaj zakon nema nigdje u Evropi. A od Evropske komisije sam shvatio da mi trebamo da donesemo zakon ali ne ovakav zakon, pogotovo zakon koji nije u skladu sa Ustavom, pravnim sistemom i zakonima Crne Gore. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Dozvolite mi da obrazložim amandmane Demokratske partije socijalista na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija i to amandman 7, 8 i 9. Na početku samo da podsjetim poštovane građane da se amandman 7. odnosi na član 10 predloženog zakona u vezi ograničenja isplate jednokratnih i trajnih naknada i ovim amandmanom smo predložili da se član 10

briše. Amandman 8. odnosi se na član 11 Prijedloga zakona, a odnosi se da svi državni organi lokalnih smouprava, javnih preduzeća, javnih ustanova, državnih fondova, privrednih društava čiji osnivač ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave dužni su na internet prezentaciji objaviti sedmodnevne putne naloge za upravljanje službenim vozilom od dana raspisivanja do dana održavanja izbora. Našim amandmanom predložili smo da se član 11 briše i dodaje se novi stav, da je zabranjeno svim državnim javnim funkcionerima, korišćenja službenih automobila za partijske aktivnosti za potrebe izborne kampanje i amandman 9 odnosi se na član 12 Predloga zakona u vezi zabrane javnog oglašavanja, zapošljavanje ili zapošljavanja lica u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, javnim preduzećima i javnim ustanovama, i to od dana raspisivanja do dana održavanja izbora i mjesec dana nakon održavanja izbora.

Članom 19 a Predloga zakona predlažu se ograničenje isplate jednokratnih i trajnih naknada tj. zabrana donošenja odluka o isplatama ili isplate različitih jednokratnih naknada, kredita i drugih davanja i povoljnosti u centralnom i lokalnom nivou. Ograničenja se odnose na subvencije i državnu pomoć privrednim društvima, oprost PDV-a, ostalih poreza izdataka, jednokratnih vanrednih davanja penzionerima, razne vrste opremnina, kredita poljoprivrednicima i preduzetnicima, isplate dugovanja po osnovu stare devizne štednje dodjelu stanova i stambenih kredita, dodjelu udžbenika i školskog pribora, štete izazvane vremenskim i drugim nepogodama i pod tačkom 10 sva ostala davanja koja na bilo koji način mogu uticati na određenog pojedinca ili grupu stanovništva da glasaju za neku koaliciju, političku partiju ili kandidata. Vrijeme na koje se ovo ograničenje odnose je period od dana raspisivanja do dana održavanja izbora kao i mjesec dana nakon izbora. U istom vremenskom periodu članom 19 b Predloga zakona predlažu se zabrane uvećanja iznosa za sve vrste jednokratnih socijalnih naknada, a članom 19 c zabrane bilo kakvih dotacija i oprost dugova građanima i korisnicima, a pogotovo onih koji se odnose na račune za struje, račune za vodu i ostale račune za sve vrste javnih usluga.

Dakle, ovim odredbama uvode se ograničenje ljudskih prava i sloboda, kako onih koji se odnose na preduzetništvo, tako i onih na koje se odnose na elementarna ljudska prava od kojih zavisi život građana, kao što su socijalna davanja, pravo na stanovanje, humane uslove življenja, isto tako i na prava djece kao što je dodjela udžbenika i školskog pribora. Sva ova prava odnosno način njihovog ostvarivanja i uslovi pod kojima se mogu ostvariti propisana su odgovarajućim zakonima kojima se uređuju navedene oblasti. Imajući u vidu zakonska rješenja ova ograničenja bi mogla da traju preko četiri mjeseca. Predložena određenja su suprotna sa ustavnim načelima kojim se jemči ljudska prava i slobode.

Članom 59 Ustava je propisano da se jemči sloboda preduzetništva i da se sloboda preduzetništva može ograničiti samo ako je to neophodno radi zaštite zdravlja ljudi životne sredine, prirodnih bogatstava kulturnih baština ili bezbjednosti i odbrane Crne Gore, a ne iz drugih razloga.

Članom 67 stav 2 Ustava propisano da država obezbjeđuje materijalnu sigurnost lica koje je nesposobno za rad i nema sredstava za život, a članom 68

Ustava da se jemči posebna zaštita lica sa invaliditetom. Svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu, a staro lice, lica sa invaliditetom imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda ako to pravo ne ostvaruju po nekom drugom osnovu. Članom 75 Ustava propisano je da se jemči pravo na školovanje pod jednakim uslovima, što podrazumijeva da država obezbijedi tu jednakost za dodjelu udžbenika i školskog pribora djeci čiji roditelji i staratelji nijesu u mogućnosti da im obezbijede.

Nesporno je da su ograničenja koja se predlažu suprotna ovim ustavnim načelima, kao i odredbom člana 24 Ustava prema kojoj zajemčena ljudska prava i slobode mogu ograničiti samo zakonom u obimu koji dopušta Ustav i u mjeri koja je neophodna da bi se u otvorenom i solidarnom demokratskom društvu zadovoljila svrha zbog koje je ograničenje dozvoljeno.

S obzirom da je svrha ograničenja koja se predlaže sprečavanje zloupotreba u izbornom procesu, uticaj na određenog pojedinca ili grupu stanovništva da glasaju za neku koaliciju, političku partiju ili kandidata, postavlja se jedno logično pitanje da li postoji neophodnost u smislu člana 24 Ustava koja je uslov za uvođenje zakonskih ograničenja ljudskih prava. Odgovor je, po meni, ne.

Kako može biti neophodno ili opravdano u vremenu od dva, tri ili četiri mjeseca ograničiti da građanin ostvari bilo koje svoje pravo u skladu sa Ustavom i zakonom, a naročito zar može biti opravdano ograničiti građanima koji su nesposobni za život i nemaju dovoljno sredstava za život, socijalna davanja koja im omogućavaju da prežive, zar je opravdano ograničiti pravo djece na školovanje uskraćivanjem dodjele udžbenika i školskog pribora. Može li biti opravdano ograničiti pravo na jednokratna davanja penzionerima u cilju poboljšanja njihovog životnog standarda ili prava na otpremnine koje građanima pripadaju po zakonu. Isto tako, da li je opravdano dva, tri ili četiri mjeseca obustaviti sve vrste državne pomoći, subvencije, kredite i olakšice privrednim društvima, poljoprivrednicima i preduzetnicima u uslovima kada su takve vrste podrške neophodne kako za privredu Crne Gore tako i za stvaranje uslova za zapošljavanje.

S tim u vezi i ograničenje iz člana 12 Predloga zakona kojim se ograničava Ustavom zajemčeno pravo na rad i zapošljavanje, član 62 Ustava. Sve ovo govori o jednoj nehumanoj dimenziji predloženih rješenja kojima se direktno ugrožavaju ljudska prava i slobode. Naravno, slažem se da ovim zakonom treba propisati mehanizme zaštite od svih mogućih zloupotreba u izbornom procesu, ali nikako putem ograničenja ljudskih prava. Jasno je da se zloupotrebe mogu pojaviti u primjeni propisa, te ih stoga tu treba i rješavati jačom kontrolom, sprovođenjem zakona u praksi, naročito u pogledu jednakosti i nediskriminacije u ostvarivanju prava. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Koleginica Šćepanović. Izvolite. Koliko vam treba?

MARTA ŠĆEPANOVIĆ:

Obrazložiću osam amandmana, i za to mi je potrebno šest minuta. Zahvaljujem.

Pitanje finansiranja političkih partija kao ključno u daljoj izgradnji izbornog povjerenja svakako se mora regulisati onoliko detaljno koliko je potrebno, ostavljajući partijama slobodu postupanja u slučajevima kada to ne ugrožava javni interes, a ograničavajući tu slobodu onda kada je u interesu zaštite pravnog poretka.

Ovaj predlog zakona je u suprotnosti sa Ustavom Crne Gore, Konvencijom o ljudskim pravima, Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, Međunarodnim paktom o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i koliziji sa velikim brojem zakona pravnog sistema Crne Gore koje sam na Zakonodavnom odboru, čitajući član po član, nabrojala, a koje svakako ne stoje u Izveštaju Zakonodavnog odbora.

Stoga, uopšte izražavam sumnju da se ovakav predlog zakona može iskorigovati amandmanski i ispoštovati sve one preporuke koje je GREKO postavio pred nama da ih ispunimo, a koje nijesu obuhvaćene ovakvim predlogom.

Konkretno, ovim amandmanima kojima se predlaže brisanje članova kojima je predviđeno da Državna izborna komisija na potpuno neustavan i nezakonit način sprovodi kontrolu i istragu. Dakle, suština izmjena jeste da se daje ovlašćenje Državnoj izbornoj komisiji za kontrolu, ali to ne znači, kako je dato predlogom, da ista ima ovlašćenja koja nema nijedan državni organ, da na osnovu svog zahtjeva ulazi u prostorije državnih organa, lokalnih organa, javnih preduzeća, javnih ustanova, državnih fondova, privrednih društava i da oduzima i kontroliše sve podatke koji se nalaze u posjedu tog subjekta, dakle i one podatke koji se ne tiču razloga nadzora, te se na ovaj način drastično krše odredbe Ustava i ograničavaju Ustavom zajamčena lična prava i slobode. Neću da ulazim u detalje. Konkretno, što se ovih amandmana tiče, proceduralnih suprotnosti ovog predloga sa Zakonom o opštem upravnom postupku, Zakonom o prekršajima, Zakonom o inspekcijском nadzoru, Zakonom o upravnom sporu, vjerujte, prosto se ne mogu pobrojati svi zakoni sa kojima je ovaj predlog zakona u koliziji.

U konačnom, suština ovako predloženog zakona je da se u vrijeme izbora i mjesec dana nakon stave van snage pojedine norme Ustava, zakoni koji regulišu budžet, rad organa lokalnih samouprava, rad organa lokalnih uprava, socijalnu i dječiju zaštitu, zakoni koji regulišu i deviznu štednju, preduzetništvo. Zakonske posljedice trebaju biti izvjesne za one na koje će zakon da se primjenjuje, a on se kao ovakav predlog dat najmanje primjenjuje na političke partije i na njihovo finansiranje, a najviše se zakonske odredbe ovako datog predloga odnose na građane Crne Gore i na njihova Ustavom zajamčena prava.

Mislim da je najbolji predlog bio da se ovaj zakon koji ima više amandmana nego što ima članova povuče, te da je potrebno u što kraćem roku formirati radnu grupu koja bi u saradnji sa relevantnim nevladinim sektorom i Ministarstvom finansija pripremila novi predlog zakona, koji bi za razliku od ovog predloga zakona sadržao sve one preporuke koje je GREKO stavio pred nama da ispoštujemo, te da se novim rješenjima postigne najširi

mogući konsenzus, a da sve to bude odrađeno u skladu sa Ustavom i sa zakonima ove države, što je svakako za sada kasno i očigledno je da ovaj predlog nije prihvaćen. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolegice Šćepanović.

Da li se još neko javlja u amandmanskoj proceduri? Neće moći jer nema više amandmana, kolega Vukoviću. Imamo četiri zapisnika, kolega Vukoviću, a ne dva. To je treća ili četvrta verzija koju sam dobio.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Držim u ruci ono što smo mi tvrdili. U ovoj posljednjoj verziji koju sam dobio stoji, dakle nema odrednice, tačka 2 i 3, da je Odbor ocijenio da je Prijedlog zakona u skladu sa Ustavom i pravnim poretkom, odnosno sistemom na osnovu čega mi vodimo čitavu ovu raspravu nego ima na kraju, a kolege su upozorile da je Odbor većinom glasova odbio ovaj zakon, a pošto se Odbor izjašnjava samo o ustavnosti i zakonitosti, znači treba da pročitamo, to i zbog sebe govorim jer ste me komentarisali da sam predložio da se uđe u raspravu, jer sam na osnovu onih presedana koji su se dešavali u ona dva slučaja na koje je kolega Milutin Simović rekao hoću da moja riječ i moj pravnički obraz ostane ovdje sačuvan. Dakle, ovim sada izmijenjenim izvještajem potvrđeno je ono što smo mi tvrdili na početku ove rasprave. Hvala vam puno.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Idemo dalje.

Želi li predlagač završnu riječ? Možete završnu riječ. Izvinjavam se, prije završne riječi imaju amandmani kolege Damjanovića. Izvolite, kolega Damjanoviću. Koliko vam treba vremena za vaših osam amandmana? Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Probaću da racionalizujem raspravu i da nakon ovako dugog obrazlaganja amandmana kojih je bilo od strane Kluba DPS-a, zaista pokušam da dam doprinos da zaokružujemo ovu raspravu i završavamo sjednicu.

Na samom početku, veoma kratko, da bi priča o izbornom zakonodavstvu i o sprječavanju zloupotreba, predsjedniče Skupštine, bila zaokružena bilo je potrebno volje i saglasnosti od strane vlasti i opozicije, ostatka opozicije, da se dva ključna zakona na kojima počivaju izvori svih zloupotreba ovdje rasprave na predlog SNP-a i usvoje, Predlog zakona o državljanstvu kojim bi ljudi dobili pravo da budu jednostavno birači i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta, o kojem će, pretpostavljam, kolega Gošović, koji je početak svih zloupotreba i to famozno utvrđivanje boravišta, odnosno prebivališta od strane MUP-a na licu mjesta. Bez toga i bez te odredbe o tome kako se taj institut zloupotrebljava i koristi, sva nam je ova priča, čini mi se, i

pomalo i bespredmetna. No, nije bilo saglasnosti, na žalost ni od strane kolega iz vlasti i kolega iz opozicije, i idemo s ovim što idemo.

U odnosu na Predlog izmjena i dopuna Zakona o finansiranju političkih partija, on je obuhvatio jedan značajan segment, sprečavanje zloupotrebe državnih resursa i dobio podršku, naravno, Kluba SNP-a. Možda je ovo bila materija za Zakon o izboru odbornika i poslanika, ali tamo su potrebne neke dvotrećinske većine, pa je to nekako svoje mjesto našlo u ovom Predlogu o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija, i manje više u tom dijelu čini mi se sa nekim presedanima koji će možda pokazati se u praksi jesu li bili potrebni ili nisu, čini mi se da će ovaj parlament moći da kontroliše izvršnu vlast. I u odnosu na trošenje sredstava za predizborne svrhe bilo koje partije, da li je sada ona DPS ili SDP, ili neka partija iz opozicije, manje bitno.

No, imali smo osam amandmana i htio sam veoma kratko da prodiskutujem o jednom koceptu koji smo predložili amandmanima. Amandman 1 i 2 su više tehničkog karaktera i oni samo idu u pravcu zaštite Poslovnika i odredbe da matični odbor za ovaj zakon i dalje ostane ovaj Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, respektujući njegov sastav i to da su kolege iz svih klubova zastupljeni u tom odboru.

No, amandmani od 3 do 8, dakle uz korekciju i zahvalnost Zakonodavnom odboru koji je pomogao da dobijemo amandmane od 3 do 8, su nešto što bi bila novina u našoj praksi. I to je ono, predsjedniče Parlamenta, što smo zajednički konstatovali, da je možda došlo vrijeme da se jednostavno stave van zakona privatne donacije političkim partijama u Crnoj Gori. Možda sad nemamo snage i volje da uđemo u taj proces, možda je ovo pretenciozno djelovati ovako amandmanski, ali vjerujte mi da bi jedan ogroman dio potencijalnih zloupotreba adaktirali ako bismo donijeli normu da se političke partije u Crnoj Gori finansiraju isključivo iz budžetskih izvora, vodeći računa da ostavimo prostor da se iz tih izvora finansiraju i novoosnovane partije, o čemu je kolega Bojanić govorio na Odboru za ekonomiju finansije i budžet. I sada, evo to je otprilike taj neki koncept amandmana od 3 do 8. Znam da nije lako, znam da mi imamo normu, a i u budžetu od 0,5% sredstava, gdje se radi o nekih tri miliona eura koje država daje partijama. Možda to ne bi bilo dovoljno u ovom momentu kad bi ukinuli privatne izvore finansiranja, a zna se dobro, pošto su izvještaji javni, ko koliko može da ostvari od tih izvora. Ali da ne razmišljamo o tim stvarima.

Na kraju, predsjedniče Krivokapiću, čini mi se da je zakon ispustio u tom kontekstu jedan veoma značajan segment. Bavili smo se sprečavanjem zloupotreba, ali se nismo bavili onim što je možda suština, a to je kako političke partije u Crnoj Gori troše ova tri miliona evra. Mi znamo da imamo jedan vid revizije od strane DRI, ali evo poziv ovdje iz Parlamenta, od strane Kluba poslanika SNP-a svim državnim organima, Tužilaštvu, Policiji, i svim onim koji to treba da rade, iskontrolišite dobro kako partije u Crnoj Gori troše novac. Počnite od Socijalističke narodne partije Crne Gore i zaokružite sa svim ostalim partijama ovdje u Parlamentu. Jer, ukoliko jedna partija kao što je SNP, 90% svih onih sredstava koja dobija od strane države, to je 20-30 hiljada mjesečno, daje za fond plata i vraća budžetu 130 hiljada evra samo po osnovu doprinosa, ja bih volio da to čujem da to rade i ostale partije. Volio bih da mi državni organi

objasne što znači podizanje u 90% iznosa gotovine od pojedinih subjekata i takozvani "autorski honorari", da mi se pojasni, da mi se ovdje jasno kaže da li ima pojedinaca u posebnim partijama i organizacijama i koalicijama, itd. koje vuku novac po osnovu podizanja gotovine i na taj način krše Zakon o finansiranju političkih partija. Taj dio je ostao nerazjašnjen.

Kažem još jednom - poziv da se dobro iskontrolišu partijske finansije svih partija, jer imamo sumnji na strašnu političku korupciju. Neka se krene od SNP-a. E, zato sam govorio o amandmanima 3 do 8, koji bi nam makar u dijelu kad bi eliminisali privatno finansiranje, mnogo olakšali posao. Na ovaj način nisam siguran da smo napravili pravi institut sprečavanja svih zloupotreba, kako bi imali zaista fer i demokratski izborni proces. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Mislim da Zakon o boravištu treba rješavati, to bi bio dio naših evropskih obaveza. Ta precizna evidencija će trebati, tim prije kad budemo išli u šengen, da bi se znalo tačno đe smo i što smo, a u ovom drugom dijelu i ja se slažem oko finansiranja političkih partija, ako vam to nešto znači, a pitali ste me.

Da li se još neko javlja u pojedinostima. Nema.

Sad ostaje da čujemo predlagače, kolegu Danilovića i koleginicu Jasavić. Izvolite, završna riječ.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege,

Ovdje ćemo sada vidjeti da li smo radili uzalud ili nijesmo. Ja imam jedan savjet za kolege iz parlamentarne većine, posebno kolege iz Demokratske partije socijalista, koji se, navodno, uporno drženašeg rušiteljskog i neustavnog nauma, iako vidite da su vaše kolege koalicioni partneri povukli svoje amandmane zbog toga što je u međuvremenu grupa od tri poslanika, predlagača ovog akta, prihvatila u izvornoj ili modifikovanoj verziji, značajan broj amandmana.

Dobro, dozvolite da završim. Ja bih tako mogao na svaku vašu riječ da kažem - nije tačno, ali nemam kondicije. Koleginica će sad objasniti koliko kasnite. Mi imamo svoje amandmane kojima smo usvojili značajan broj onih primjedbi koje su bile sa smislom.

Da ja to ne bih objašnjavao, to će moja koleginica Azra, ali ja samo da vam kažem, nije normalno da ovoliko prašine dignete, a ja kažem da je prašina u pitanju iz koje se ne vidi cjelina, oko Zakona o finansiranju političkih partija. Jesmo li mi nešto predložili što će goditi opoziciji, a vama štetiti, ili smo vas pogodili u centar? Zakon o finansiranju političkih partija je ključni problem Demokratske partije socijalista. Pa zar vi sami ne priznajete da ste radili nedozvoljene stvari? Zar vi mislite da mi zaista ćemo dozvoliti da vi pošaljete poruku građanima da oni zbog opozicije neće moći da prime socijalnu penziju ili ne znam šta? Pa nemojte to da radite. Prvo, kad bih mogao, odmah da znate, uvaženi kolega Miloševiću, pošto to i vi radite, nikada ne bih se dvoumio.

Onda bi bilo korektno kolega Krivokapiću, ja ću da odustanem da mi obezbijedite da mogu da govorim. Ja nijesam navikao dok govorim da mi ljudi potpuno, bez ikakvog prava, govore da je to netačno. Trebao bih da tražim zaštitu od vas, a ja nijesam prekidao gospodina Čavora koji je govorio stvari koje se ne slažu sa aktom. Ne slažu se s aktom. Ja samo govorim o tome da nijesam dobio ja pravo na kaznenu repriku.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mogu li ja sad, stoji vrijeme.

Jedini poslanik kojeg ne vidim, iako je najviši poslije mene u ovom parlamentu, je kolega Milošević, sakriven iza govornice, tako da njega jedino ne mogu da lociram, kad upada u riječ, ostale mogu, tako da mi na tome nemojte zamjeriti.

Izvolite sad.

GORAN DANILOVIĆ:

Dakle, uvažene kolege, problem je što mi hoćemo da spriječimo zloupotrebe. Vi zloupotrebljavate i danas socijalne pomoći. Vi znate kako kod vas doniraju ljudi koji su u stanju socijalne potrebe dvije hiljade evra, a godišnje primanje im je hiljadu i po evra. Mislim da nema više nikoga u Crnoj Gori kome je to nejasno i nemojte to da radite. Morate jednom da prihvatite da ćete morati da trčite poštenu trku, ako hoćete da ikad iko prizna. Došlo je vrijeme kad nije vino pošto je bilo pređe. Shvatite to. Nemojte da pružate otpor jer mi ne tražimo za sebe pravo više, nego samo da se ne zloupotrebljava država u partijske svrhe. Nemojte da zapošljavate po partijskoj liniji. Nemojte da dijelite Crnu Goru na nas i vas. To smo tražili da se spriječi ovim zakonom. Izašli smo vam u susret iako nijesmo morali.

Podsjećam javnost i vas, gospodine predsjedniče, valjda vas mogu da pomenem, da misija ekspertska je podržala tekst o finansiranju političkih partija, bez i jednog usvojenog amandmana grupe predlagača. Rekli su da je to korak naprijed, iako smo mi, u međuvremenu, preko njihove riječi, usvojili bar 10 vaših amandmana modifikovano. I šta vi hoćete? Hoćete da se i dalje takmičimo i da se zna unaprijed pobjednik. Mi smo krenuli da gradimo povjerenje za to što ga nema. Prethodno smo, naravno, pravili sa vama određene zakone. To gdje smo radili zajedno mi se ne kajemo. Znate gdje je problem? Što ste vi samostalno u kampanji predsjedničkoj radili nedopustive stvari. Nijeste vi to radili zajedno s nama. Nijeste vi zajedno s nama srušili povjerenje, onako nikakvo, na klimavim nogama, nego ste vi to sami činili. Vi ste htjeli pošto-poto pobjedu. Vi ste htjeli pobjedu pa ako niko i ne vjeruje da ste pobijedili. I zbog toga danas imate političku krizu. Imate nas koji kažemo - ili ćete da je riješimo na pošten način ili će ova kriza biti produbljena. Mi nijesmo vjerovali da ćete vi doći uopšte u poziciju da glasate, i znamo da ste nevoljno ovdje danas. Vi ste ovdje zbog pritiska koji postoji spolja, ja vam to javno ponavljam i ja sam siguran da vi tom pritisku ne možete trajno odoljeti. Možete danas nešto da probate da srušite, već sutra, zbog toga što je ovo poštenije od minolog i zbog toga što ovim pokušavamo samo da ispravimo male i velike nepravde, ćete vi ovo morati da

glasate. Nama ne morate ništa da objašnjavate. Pošteno je da nema predizbornih davanja pojedincima koja mogu biti zloupotrijebljena. Ne smijemo zloupotrebljavati pojedinca. Ne smijemo zloupotrebljavati socijalno ugrožene ljude. Ne smijete im, zbog toga što su nesrećnici, ugroženi, još tjerati i da vas glasaju ne biste li im riješili problem.

Ja javno sa političkom odgovornošću čovjeka koji je u ovom parlamentu 12 - 13 godina, kažem da nas nikad nijeste dobili na pošten način. Ponavljam vam to, neka to bude moj grijeh. Ja ovo govorim zbog toga što sam u to ubijeđen. Da sam u pravu govori ovaj vaš odnos. Ne dajemo mi nadležnosti Novoj srpskoj demokratiji pa da ste vi skočili tako da branite, nego Državnoj izbornoj komisiji u kojoj bi vi valjda trebali da imate većinu. A vi ste samo zbog toga što je neizvjesno hoće li vaš čovjek biti šef Državne izborne komisije, spremni da objavite rat svim političkim strukturama u Crnoj Gori. Ne možemo više tako. Nemojte to da radite, ponavljam vam po staroj narodnoj "Nije vino pošto pređe bješe".

Čujte sada moju koleginicu, da ne biste opet imali izgovore koji nijesu u redu, šta smo vam sve uvažili. Ali, nemojte da mislite da ćemo mi poniziti budući vrlo važni državni organ Državnu izbornu komisiju, pa da će ona ikad više glasati po sistemu "crno je bijelo, bijelo je crno" samo za to što vi imate tamo pet a mi četiri. Mi hoćemo to da promijenimo. Da je bilo po našem imali bismo devet profesionalaca. Pravili smo s vama kompromise, jer ne bismo došli ni do ovoga. Ovo nije preduslov da imamo definitivno poštetne izbore, ali ćemo imati poštenije. Nije preduslov zbog toga što vi mnoge stvari nećete poštovati. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Koleginica Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani predsjedniče, poštovani kolege, poštovani građani,

Ovaj zakon, morate znati poštovani građani, ne ograničava nijedno pravo Ustavom zagantovano građanima. Vi ćete i dalje primati socijalu, vi ćete se i dalje zapošljavati. Ali, ovaj zakon ograničava Demokratsku partiju socijalista da zloupotrebljava državne pare za sopstvene interese. Nijedno vaše pravo ovim zakonom neće biti suspendovano. To morate znati.

Mi smo pažljivo, kao predlagači, razmotrili sve vaše amandmane i veoma pažljivo prihvatili sve one koji su imali jasnu argumentaciju. Mi smo došli danas da razgovaramo, a ja imam utisak da kolege iz Demokratske partije socijalista su prespavale sedam dana i da su ovu diskusiju pripremile za onu prvu verziju zakona, a da nisu uopšte pratili šta smo sve prihvatili od amandmana koje su predlagali, kako vi tako i kolege iz Socijaldemokratske partije. Sve vaše osnovane primjedbe su prihvaćene. Prihvaćen vam je amandman 1, amandman 3. Što se tiče amandmana 3 za nas je potpuno prihvatljiv stav dva da se novac koji se dobije od lica koja su pod istragom ponovo vrate u budžet, a daju ga za

finansiranje političkih partija. To je takođe za nas prihvatljivo presumpcija nevinosti o kojoj vi govorite da je prekršena ne stoji da je prekršena, jer ovdje se ne ograničava pravo licu na način da se kaže da je ono krivo za nešto, nego se samo onemogućava nekom ko je pod istragom da da novac bilo kojoj političkoj partiji. Na ovaj način smo željeli u stvari da onemogućimo ta lica koja mogu biti pod istragama da utiču na sudske postupke, jer čija je vlast, do sada bilo je tako, toga su i sudovi.

Vi ovaj zakon branite kao tvrđavu koju ste napravili od našeg novca. Sve su tvrđave pale i Bastilja je pala, pašće i ova tvrđava vaših zloupotreba državnih resursa koju ste napravili od našeg novca.

Što se tiče amandmana 4 i on je osnovan i on je prihvaćen. Mi smo prihvatili vaš, momenat samo, gospodine, ja vam neću pomenuti ime, ali vaša argumentacija je potpuno osnovana. I mi smo prihvatili djelimično to na način što su predlagači rekli da je prihvatljivo da donacije budu omogućene od strane Evropske unije, međunarodnih organizacija, i drugih država, ukoliko su one dogovorene u periodu prije raspisivanja izbora. To je prihvaćeno. Tu uopšte niste u pravu kolega, niste u toku. Niste u toku, to je problem. Takođe, niste u toku da smo mi prihvatili amandman da je omogućeno reklamiranje i u Plantažama, i u Montenegroerlajnsu, i to je prihvaćeno. Ne znam o čemu mi govorimo. Vi ovdje želite da stvorite utisak kod crnogorskih građana da vama ništa ovdje prihvaćeno nije, što je netačno. Netačno je. Imaće priliku i crnogorski građani da pročitaju ovaj zakon, imaće priliku i sve nadležne institucije kojima se obratite da izvrše uvid i ocijene da li je ovaj zakon u skladu sa Ustavom i zakonom.

Dalje, vi ste amandmanom broj 7 tražili da se briše član 9. To je potpuno neprihvatljivo za nas da se briše taj član, jer suština kompletne priče je da analitičke kartice, da se nisu objavile ne bismo došli do zloupotreba koje ste napravili u Pljevljima. Stav i Agencije za zaštitu ličnih podataka je da je na zahtjev nevladinih organizacija, konkretno Mansa, koji je tražio analitičke kartice, dao dozvolu za dostavljanje analitičkih kartica, tako da vam taj argument uopšte ne stoji.

Što se tiče amandmana 7, vi ovdje tražite brisanje člana 10. To je prosto nedopustivo. Tu se pozivate na pet strana, na mišljenja eksperata, u stvari potpuno ste u krivu. Nijedan član Ustava i zakona ovdje nije neusaglašen sa Ustavom niti sa ostalim zakonima. Eksperti vrlo jasno kažu da cijene da ove promjene koje smo mi ovdje odradili odgovaraju potrebi izgrađivanja povjerenja u izborni proces i suzbijanju zloupotreba državnih resursa, kao i da istovremeno odgovaraju na potrebe posebnih Greko preporuka. To vam je, uvažene kolege, stranica 3. Izvještaja misije eksperata. Pročitajte što nam eksperti pišu i pročitajte što preporučuju. Sve što je preporučeno u ovom izvještaju je prihvaćeno. Sve vaše argumentovane amandmane smo prihvatili. Nemate razloga da ne budete zadovoljni, samo pokušajte da budete razumni.

Dalje, vi tvrdite u amandmanu 7 da se ruši Ustavom zagantovano pravo na socijalnu zaštitu. To je neistina. Mi jedino što tražimo tražimo da svako onaj ko je u stanju socijalne potrebe dobija veću socijalu od one koju sad ima, a jedino što tražimo je da se ta socijala uoči izbora ne povećava preko 5%, jer su, da

previše ne uzimam vremena, jer su ogromne ogromne zloupotrebe bile u tom dijelu.

Vi dalje tvrdite da mi uskraćujemo nekakva vanredna davanja pravnim i fizičkim licima, redovna davanja, to je netačno. Ovdje se samo vanredna davanja uskraćuju, i to u kratkom periodu, vanredna davanja sa kojima vi očigledno manipulišete.

Što se tiče slobode preduzetništva na koju se pozivate, tu se krši Ustav. To je potpuno netačno. Zašto je netačno? Zato što zdravi privrednici koji ne isisavaju pare iz privrede, mogu komotno da rade. Mi smo napravili izuzetak na način što smo rekli da svi preduzetnici iz domena poljoprivrede, mogu nesmetano dobijati novac, da se mogu davati donacije vezano za sve što je logično i za zdravstvene ustanove, da se devizna štednja može isplaćivati. Niste pročitali zakon. Meni je žao što niste pročitali zakon. Ja vam predlažem i amandmane i zakon da pročitate. Zaista, kolege, nemojte da na taj način razgovaramo.

Što se tiče zapošljavanja. Prihvatili smo vaš amandman, odnosno vašu sugestiju, preporuku sa Odbora da nema zabrana zapošljavanja ako se raspišu izbori u nekim manjim lokalnim samoupravama osim gdje je 20% biračkog tijela. To je logično. A znate što bih ja voljela da čujem od vas - kako ste vi tako bili saglasni da se ova ista zabrana oko zapošljavanja u prethodnom zakonu u ovom domu usvoji, vi ste to glasali, ali vi ste glasali za to što nije bilo kontrolnih mehanizama koji mogu da vas dovedu do poznanija prava da ukoliko kršite član 21 ranijeg zakona, da vas sankcionišu. Vi ste ti koji su glasali ovu zabranu u zapošljavanju u prethodnom zakonu. Šta je sada sporno? Odjedanput imate naknadnu pamet za to što su stvoreni mehanizmi zaštite. I vi prosto to negdje znate. Prosto je nevjerovatno da ste toliko nespremni da se suočite sa onim što jeste budućnost Crne Gore, a to je da svi mi koji plediramo da budemo vlast i u politici moramo biti podložni sudu javnosti, sudu državnih organa i ustavima i zakonima ove zemlje pod jednostrukim aršimima. I vi morate konačno shvatiti da ne možete demonstrirati moć političku koja je u stvari vaša nemoć, jer nemate moć ni u pod razno da ne trošite naše pare. Vi trošite naš novac i zbog toga dominirate na političkoj sceni. Mi ćemo ovaj zakon glasati, mi ćemo izborne zakone izglasati i vi ćete postati politička prošlost.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolege iz vlasti, ja znam da mi nismo navikli da nismo često predlagači, a sad imamo obrnutu situaciju da je opozicija predlagač, pa nam malo fali strpljenja da slušamo završna izlaganja, ali je to tako po Ustavu. Moramo poslušati predlagače iz opozicije jednako kako očekujemo da oni poslušaju naše predlagače, uglavnom Vladu ili nas.

Razjasnićemo sve.

Kolega Simović, procedura.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Predsjedniče Parlamenta, mi nemamo problem sa time kad predlagači zakona dolaze iz opozicije, mi samo imamo problem kada se predlažu zakoni koji su neustavni, koji su nesistemi, koji su neevropski, koji su necivilizacijski, koji su nehumani. Tu je problem u DPS-u. Složio bih se sa jednim dijelom izlaganja predlagača, kada je rečeno: "Vi ste nas uvijek pobjeđivali". Sa tim dijelom konstatacije bih se složio, dodajući - pobjeđivali i u prethodnom i u narednom periodu i to na bazi slobodno izražene volje građana Crne Gore. Uostalom, kako su zapisale i posmatračke misije.

Drugo, mi ne želimo ovdje ništa da rušimo. Mi želimo da gradimo. Mi želimo i novi zakon o finansiranju političkih subjekata. Ovaj, čak, zakon ima svoju konstrukcionu grešku i u njegovom naslovu. Rečeno je - Crnoj Gori je potreban zakon, ne o finansiranju političkih partija, nego o finansiranju svih učesnika na političkom tržištu, svih političkih subjekata. Potrebno je ovim zakonom urediti finansiranje predsjedničke kampanje, finansiranje nezavisnih kandidata i svega toga.

Mi i dalje tvrdimo da je ovaj zakon anticivilizacijski, da ovaj zakon zaustavlja život u Crnoj Gori, i ne pominjete priču o administrativnoj, čuvenoj istrazi, koja je definisana ovim zakonom, gdje se jednoj Državnoj izbornoj komisiji daje nadležnost da bude i sudija i tužilac, i sve ostalo. I to uz pomoć nevladinog sektora, već nacrtanog, već definisanog, da upada u kuće nezavisnih kandidata. Ovo je nesistemi zakon i koristim ovu priliku da kažem da će Demokratska partija socijalista, koliko je danas, pokrenuti inicijativu kod Ustavnog suda za ocjenu ustavnosti ovoga zakona.

I kolegice Jasavić, niti sam ja tu niti vi da cijenite da li je ovaj zakon ustavan ili ne. Prepustimo to da odluči Ustavni sud Crne Gore.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Molim vas, kao što vidite ovo je bilo samo kršenje procedure, a ne procedura. Ali, dajte da kolega Simović je imao potrebe da iznese politički stav, čuli smo ga.

Možemo li da pređemo na glasanje?

Pomenuo vas je kao predlagača zakona, tako sam to shvatio. Iznenadio bih se da je bilo pozitivno, moram vam priznati, tako da od njega ne očekujte da bude pozitivno u odnosu na vas.

Možemo na glasanje?

Imamo amandmane poslanika DPS-a i poslanika Damjanovića u proceduri.

Amandmani 1 i 2 poslanika DPS-a su prihvaćeni.

Amandman 3 DPS-a stavljam na glasanje. Potrebna je većina svih poslanika. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Nema većinu amandman DPS-a.

Amandman 4 poslanika iz DPS-a. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 77 poslanika, 78 u posljednjem trenutku, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 5.

Predlagač je dao svoju verziju, ona je sastavni dio zakona, a amandman 5 DPS-a se glasa. Izvolite. Jasno sve, amandman 5 poslanika DPS-a.

Hvala. Glasalo je 77 poslanika, 35 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da amandman 5 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 6 poslanika DPS-a. Izvolite.

Da budem precizniji, četiri poslanika DPS-a, da budem precizan, kolege Vukčevića, Čavora, kolegice Kovačevićke i kolege Apercovića. Da se zna koji su poslanici iz tih amandmana.

Hvala. Glasalo je 77 poslanika, 37 za, 33 protiv, sedam uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 7 kolega iz DPS-a.

Hvala. Glasalo je 77 poslanika, 36 za, 35 protiv, šest uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 8. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 78 poslanika, 35 za, 35 protiv, osam uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 9 poslanika DPS-a.

Hvala. Glasalo je 75 poslanika, 33 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Amandman 9 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 10 poslanika DPS-a.

Hvala. Glasalo je 77 poslanika, 36 za, 34 protiv, sedam uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 12 poslanika DPS-a, je li tako, 11 je povučen?

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 36 za, 34 protiv, sedam uzdržanih. Amandman 12 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 13 poslanika DPS-a.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Amandman 13 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 14 poslanika, pet poslanika iz DPS-a, da budem precizan.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da amandman 14 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 15 pet poslanika DPS-a.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 36 za, 35 protiv, šest uzdržanih. Amandman 15 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 16.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da amandman 16 nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 17.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da amandman 17 nije dobio potrebnu većinu.

Posljednji amandman 18, pet poslanika DPS-a. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 78 poslanika, 36 za, 35 protiv, sedam uzdržanih. Konstatujem da amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na amandmane poslanika Damjanovića. Dva su tehnička, a ostalih šest su o finansiranju političkih subjekata iz državnog budžeta. Glasamo kako su

napisani od 1, 2, pa na dalje. Kolega Damjanović je vrlo precizno rekao amandman 1 i 2 tiču se nadležnosti Odbora, a amandman 3 do 8 se tiču načina finansiranja političkih subjekata i ja sam zapamtio ono što je rekao.

Prva dva su nadležnosti Odbora, Odbor za antikorupciju i Odbor za finansije i budžet. Amandman 1. Izvolite. Izvinite, poništavam glasanje, jer bilo je nejasnoća i mojih odgovora na pitanja iz klupa.

Stavljam na glasanje ponovo amandman 1 kolege Damjanovića.

Hvala vam. Glasalo je 76 poslanika, 44 za, 24 protiv, osam uzdržanih. Konstatujem da je amandman 1 prošao.

Amandman 2 kolege Damjanovića. Izvolite. Prva dva amandmana moraju zajedno biti usvojeni.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 44 za, 25 protiv, osam uzdržanih. Konstatujem da su amandmani 1 i 2 prihvaćeni.

Idemo na drugi set amandmana, to je finansiranje. Stavljam na glasanje amandman 3 kolege Damjanovića. Izvolite.

Zaustavljam glasanje u toku glasanja, jer je povreda procedure. Ne znam šta sam pogriješio, ali moram zaustaviti glasanje. Poništavam glasanje.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, došli smo do onoga zakona za koji smo rekli da je za Demokratski front vrlo važan. Ova dva amandmana protiv kojih smo mi glasali, ja sam i predlagač, imam pravo da povučem zakon, to u ovom trenutku ne radim, ali samo da znate jednu stvar: Troje nas smo potpisnici ovog osnovnog teksta. Stigli su amandmani kolege Damjanovića. Dva su prošla prethodna tako što su ih glasali kolege iz SNP-a i DPS-a, a ovo kada treba da kontrolišemo mi glasamo za, oni su protiv i uzdržani.

Hoću da znate jednu stvar. Mi tražimo pauzu, donijećemo odluku da li nastavljamo dalje da radimo, zbog toga što je sa ova dva amandmana potpuno narušena, po našem mišljenju, kontrolna, možete da radite šta god hoćete, ovo ste od nas čuli na vrijeme. Vi ste uzeli Odboru za antikorupciju samo zbog toga što njime predsjedava Predrag Bulatović nadležnost. Samo zbog tog razloga tražimo pauzu i DF se povlači da donosi odluku o tome kako ćemo učestvovati dalje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, samo trenutak. Ako tražite od mene povredu Poslovnika, izvolite, saslušajte. Kolege iz Demokratskog fronta, valjda je red kada me pitate da me saslušate. Samo trenutak, nijesam još dao pauzu. Kada dam pauzu, onda možete izaći.

Kolega Daniloviću, radilo se o dva amandmana koji se tiču nadležnosti odbora. Molim vas, kolega. Ja sam vaš, nijesam tuđi, ja glasam ovdje. Znači, radi se o dva amandmana nadležnosti naših odbora. Oba vode predstavnici opozicije. Ne mislim da to spada u suštinsku promjenu strukture zakona ako je nadležan jedan i drugi odbor koji vodi opozicionar. Prema tome, ne mislim da to spada u promjenu strukture zakona, niti jednog dogovora. Radi se o margini koja ne

mijenja suštinu. Samo to želim da vam kažem jer ste me pitali i ja vam odgovaram i dajem pauzu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolege, nastavljamo rad.

Kod amandmana 3 smo kolege Damjanovića. Možda je i dobro ovoga puta da bude procedura da uđe više poslanika kod glasanja.

Izvolite, kolega Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvažene kolegice i kolege,

Ovo što čekam da prođe malo vremena da obratimo pažnju da ono što je važno se i čuje, jer se radi o stavu 25% ovog parlamenta, nadam se da ćete to umjeti da respektujete. U svakom slučaju je to više nego dovoljno.

Dakle, gospodine predsjedniče, vidjeli ste kada smo tražili pauzu, radi se o sljedećem i vjerujem da ćete s pažnjom čuti ovo što ćemo vam saopštiti. Smatramo vrlo neprincipijelnim i nekorektnim da osam mjeseci na Radnoj grupi niko ne spori rješenje po kojem će kontrolna i nadzorna uloga ovdje u parlamentu pripasti Odboru za antikorupciju, zato smo ga formirali, a da onda u pet do dvanaest to bude prebačeno drugom odboru gdje, takođe, ima mojih kolega poslanika iz Demokratskog fronta.

Da ne bi bilo da smo mi tražili pauzu radi pauze, hoću samo da znate, po našem mišljenju, da ste vi, u političkom smislu, ubili smisao postojanja Odbora za antikorupciju i obesmislili Odbor za finansije i budžet. Cijeneci to kako ste i šta ste uradili, to da postoje ljudi kojima se nikako ne smije dozvoliti da učestvuju u nekom kontrolnom procesu, mi ćemo se shodno tome i ponašati, danas, odnosno sutra obavijestiti javnost šta će raditi Demokratski front kada su u pitanju ova dva odbora. To će biti jasno saopšteno i domaćoj i međunarodnoj javnosti, a vi ćete sami procijeniti je li to povratak povjerenja. Mi vam šaljemo još jedanput, posljednji put, politički molbu da izgradimo povjerenje, da se s nama ne nadigravate, jer vi nijeste u poziciji da nas držite u šah matu, dajemo vam riječ. Ovo nepovjerenje ste vi proizveli.

Ako se ubuduće dogodi, do kraja ovog glasanja, da Demokratski front bude neprincipijelno preglasan, pa samim tim i osnovni tekstovi koje smo usaglasili i potpisali mi neki koji smo učestvovali u radu Odbora, mi ćemo znati šta da uradimo. Rekli smo vam javno da je dovoljno što smo trpjeli, uvažene kolegice i kolege, od 31. maja do danas da ne uradimo ništa da ne bismo još pristali i da ono što je malo smislenog ostalo u ovim predlozima zakona bude obesmišljeno time što će DPS podržati amandmane koji obesmišljavaju namjeru predlagača. Namjera predlagača je sadržana u onome što smo potpisali kolegica, kolega i ja.

Nadam se, uvaženi gospodine predsjedniče, da ćete vi znati da cijenite ovo o čemu pričamo, ovdje nijesmo došli da se nadmudrujemo. Mislim da kolege iz Demokratske partije socijalista, takođe, to znaju. Vrlo je važno na koji način vi glasate za amandmane. Mi se ne libimo da kolegama iz opozicije kažemo da na

neke stvari ne pristajemo. Nastavljamo sada da se izjašnjavamo, jer mi nećemo srušiti ovaj zakon, vi ste vjerovatno očekivali da ćemo to uraditi.

Dozvolite, uvažene kolege. Mi ćemo samo znati da cijenimo to što ste vi odradili od Odbora koji smo mi ionako jedva uspjeli u ovom parlamentu, opet pod pritiskom spolja, da uguramo u strukturu odbora Skupštine. Dvije godine, uvaženi građani, bio sam predlagač da imamo antikorupcijski, antikriminalni odbor i na kraju, tek pod pritiskom spolja, smo ga dobili. Danas je on obesmišljen, što se tiče Demokratskog fronta. Stav o tome šta ste vi uradili dobićete sutra, pa ćete raditi tako kako mislite da možete i tako kako mislite da se vraća povjerenje. Dakle, nastavljamo i obavještavamo da mi nećemo podržati ove sljedeće amandmane kolege Damjanovića, zbog toga što prosto ne bi bilo pristojno da mi to sada uradimo. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Hajmo na amandman 3 kolege Damjanovića. Amandman 3 nijesmo glasali, samo smo 1 i 2 glasali. Kolega Damjanoviću, pomozite mi. Amandman 3 nijesmo glasali, prekinuo sam glasanje. Dobro je da ja ponekad bolje znam od generalnog sekretara, ponekad samo. Amandman 3 kolege Damjanovića. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 54 poslanika, deset za, šest protiv, 38 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Možete. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine. Prije svega se, vama, lično zahvaljujem, jer smo, raspravljajući na Kolegijumu, zajednički konstatovali da je možda došlo vrijeme u Crnoj Gori da se ukinu privatni izvori finansiranja od strane onih kompanija koje podržavaju vlast i jedandio opozicije, koje se nalaze u medijskom, biznis, finansijskom i svakom drugom sektoru. Naravno, ovdje znam motive nekih koji ne podržavaju ovaj amandman, ali vas molim da zajednički i na kolegijumu i u matičnom odboru razmišljamo o tome da je došlo vrijeme u Crnoj Gori da se političke partije finansiraju isključivo iz javnih sredstava iz budžeta. To je jedini način da se zaštitimo od političke korupcije, zloupotreba i da efikasno iskontrolišemo kako partije troše javna sredstva, jer mi tu kontrolu nećemo imati. Moj apel, radi se o tri miliona evra institucijama ovog sistema i međunarodnim zvaničnicima, iskontrolišite svaku pojedinačnu partiju u ovom parlamentu kako troši novac, koliko vraća u budžet, koliko daje na fond plata, a koliko podiže u gotovini. Hvala vam. Nastavljamo ovu priču o eliminaciji privatnog izvora, bez obzira na ishod amandmana. Povlačim amandmane 4 do 8. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Ovo je bilo u svrhu povlačenja amandmana, iskoristio je pravo da obrazloži povlačenje amandmana. Kolega je povukao amandmane i time je završio svoju priču.

Proceduralno, kolega Pajović. Izvolite.

DARKO PAJOVIĆ:

Ako može kolega Bojanić da dobije samo minut, mislim da će doprinijeti raspravi.

Ono što imam molbu prema kolegi Damjanoviću, zbog toga sam se javio da ne bih zloupotrijebio, ako može da nam navede koji su to biznis sektori i mediji koji podržavaju pojedine političke partije. Budite vrlo ljubazni, pa nam saopštite ovdje, jer ne znam na koga ste mislili, bio bih veoma zahvalan vama, s obzirom da govorimo u parlamentu. Vjerujem da ovo jeste u skladu sa procedurom. Dakle, interesuju me imena, prezimena, odnosno firme i koje su to političke partije koje su zapravo podržane od strane ili medija, kako ste rekli, ili određenih biznis struktura. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Shvatio sam kao konceptualni osvrt na opasnost da u maloj zemlji, što je već poznato u teoriji, velike kompanije nadvladaju državne kapacitete, zloupotrebljavajući političke partije, između ostalog. Mogao bih navoditi neke konkretne primjere velikih kompanija koje ugrožavaju političke kapacitete države Crne Gore i sposobnost da se odbrani. Tako da je to stvar koncepta i tako sam ga i podržao. Lično sam ga podržao po tome da moramo konceptualno razmisliti o tome svi zajedno da bi sačuvali politički sistem.

Glasamo zakon u cjelini.

Za, protiv, uzdržani? Potrebna je većina svih poslanika. Nema više amandmana, kolega je povukao amandmane. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih partija. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 43 za, 29 protiv, tri uzdržana. Konstatujem da je zakon usvojen u cjelini.

Tačka 2 Predlog zakona o biračkim spiskovima. Jedan će sada biti, tako je u jedini naslov zakona. Glasamo ga u načelu. Većina svih poslanika. Mogu li ga staviti na glasanje?

Izvolite, kolega Daniloviću. Samo da lociramo predlagače. Tri su predlagača: koleginica Jasavić, kolega Danilović i kolega Gošović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Bilo bi pošteno da vam to saopštim da se ne bismo poslije vadili na to da nemamo informaciju do kraja. I DPS, i kolege iz SDP-a, ovaj zakon kad glasate u načelu, u ime predlagača, obavještavam da smo mi prihvatili datum kada ovo stupa na snagu 1. oktobar 2014., tako gospodo da ćete se o tome izjašnjavati. To je u načelu i onda očekujem da se shodno tome i ponašamo do kraja. Na to smo imali pravo kao predlagači i to smo usvojili.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Je li to formalizovano?

GORAN DANILOVIĆ:

Jeste.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu. Hvala.

Izvolite, kolega Simović.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Kao što vidite, ovo su novi momenti koji se saopštavaju ad hok, prije samog glasanja.

Molim pauzu, ne tako dugu, da definišemo odnos Demokratske partije socijalista o ovoj situaciji, kada se vješto koristi uloga predlagača, jer se mimo odbora, mimo javne scene, definišu novi rokovi.

Molim pauzu od pet minuta.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo trenutak.

Pauza je kad kažemo pauza, a ne kad želite pauzu.

Amandman je podnesen 10.02. podnijelo ga je, evo vizuelno koliko je podnijelo poslanika, tako da je u proceduri, zvaničnoj proceduri jeste i oni imaju pravo da prihvate i tokom rasprave, tako da tu kolega Danilović je bio fer i rekao prije rasprave da je to tako. I za to, mislim da je ovo doprinos uspostavljanju povjerenja, a ne rušenje.

Pauza 10 minuta na zahtjev poslanika DPS-a. Izvolite.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici 25 saziva, nastavljamo rad na drugoj tački dnevnog reda - Predlog zakona o biračkom spisku.

Prije glasanja u načelu, kolega Danilović je obavijestio o tome da kao predlagač prihvata rok 1. oktobar, što će reći da je to sastavni dio zakona za implementaciju normi iz Predloga zakona, još uvijek, ne još i Zakona.

Poslije toga je zatražena pauza od strane kolega iz DPS-a.

Kolega Simović želi riječ.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Pa evo, još jedanput da zahvalim na datoj pauci i Vama i koleginicama i kolegama. Istina, tražili smo pauzu od pet minuta, vi ste kazali 10 minuta. Ne zbog nas, pauza je trajala skoro sat vremena. Vjerujem da je to bilo dovoljno vremena da u komunikaciji koju ste imali sa predlagačima shvatite da ovo što je predloženi amandman, a prihvaćen od strane predlagača, upravo govori ono o čemu mi govorimo danas cijeli dan, da ovdje u Skupštini Crne Gore, na najvećem zakonodavnom tijelu, dovodimo situaciju do pravnog apsurd.

Govorili smo danas da, usvajajući Zakon o finansiranju političkih partija, usvajate zakon koji je u konfliktu sa 12 zakona koji egzistiraju u pravnom sistemu Crne Gore. Nije pomagalo. Usvojen je taj zakon većinom onih koji nijesu htjeli da čuju da je neustavan, da je nesistemski.

A evo, sada vas upozoravamo na jednu činjenicu, vjerujem da ćete ipak morati da reagujete na ovu činjenicu. Ne tako davno, ne ni juče, ni prije mjesec, ni prije godinu, usvojen je zakon prije dva sata, Zakon o izmjeni Zakona o lokalnoj samoupravi koji o istoj stvari, na istu temu govori da će se taj zakon primjenjivati od 1. januara 2015. godine, odnosno da će se nadležnost za centralizovano vođenje biračkog spiska sa nivoa lokalnih samouprava prenijeti na Ministarstvo unutrašnjih poslova u tom periodu. A evo sada, po istom pitanju, dvije, tri tačke, nakon toga, odnosno dva sata nakon toga, predlažete zakon koji je u konfliktu sa onim što smo danas ovdje izglasali, ne sa nekom većinom nego jednoglasno. Sjetimo se, 72 poslanika su glasali za taj zakon, ponavljam prije dva sata.

I podsjećanja radi, rok od 1. januara 2015. godine nije rok koji predlaže Demokratska partija socijalista, nego nadležni državni organ koji će biti odgovoran za implementaciju ovoga zakona, odnosno Ministarstvo unutrašnjih poslova.

I konačno da vam saopštim, Demokratska partija socijalistaje od prvog trenutka podržala novi koncept vođenja biračkih spiskova. Podržali smo ideju koja je ponovo potekla od tog ministarstva čiji rok sada ignorišete, da će takav način vođenja biračkih spiskova biti uredniji, da će se znati odgovornost u odnosu na decentralizovani sistem kako je to do sada bilo. Mi i dalje ostajemo pri tom konceptu, ali mi i dalje nećemo da podržavamo one zakone koji ruše ono što smo prije dva sata ovdje izglasali. I ako ostane ovaj rok ili neki izmijenjeni koji je suprotan ovome roku, koji je definisan u zakonu koji se izglasao ovdje prije dva sata, čuvajući principijelni odnos, bićemo uzdržani.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da budem principijelan, imamo Predsjednika države da, ako postoji kolizija u pravnom sistemu, vrati zakon na ponovno odlučivanje, tako da će neke koristi biti i od te ustavne norme.

Bio sam precizan. Tačno je, ali ovakva pravna procedura kad nema bona fidesa, ne treba prevod za bona fides, taj institut postoji upravo za to da bi se neke stvari rješavale mimo striktnog normiranja. Ovdje očigledno ne postoji dovoljno dobre volje, pa onda se ovako stvari rješavaju u igri gdje nije isti cilj, đe nije ista namjera, mora biti ovakvih problema.

Koji sam član Poslovnika povrijedio?

MILUTIN SIMOVIĆ:

Pa, gospodine predsjedniče, nemamo problem sa tom vašom inicijativom, sa tim putokazima koje vi postavljate ovdje, kako neko danas reče, kao prvi čovjek među nama svima ostalima, jednaki među svima nama, ali Demokratska partija socijalista, ponavljam, biće uzdržana povodom ovoga zakona, i nemamo mi ništa protiv da u ovakvim situacijama postanemo manjina, čuvajući princip, čuvajući Ustav i čuvajući ukupni pravni sistem u Crnoj Gori.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Možemo li da sada neprincipijelno glasamo za zakon? Pošto izgleda da principa nemamo, ajde da probamo da neprincipijelno glasamo. Očigledno je da su svi za principe a nijesmo svi za jedan. Neko će morati i neprincipijelno glasati.

Mogu li staviti Predlog zakona u načelu?

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite. Predlog zakona u načelu.

Predlagači, kolegistica Jasavić, Danilović i kolega Gošović.

Molim vas.

Hvala vam. Glasalo je 77 poslanika, 44 za, nije bilo protiv, bila su 33 uzdržana. Konstatujem da smo usvojili zakon u načelu.

Idemo na podnesenih 55 amandmana.

Zakonodavni odbor 21 amandman koji su sastavni dio Predloga zakona.

Poslanici Sekulić i Zorica Kovačević šest amandmana o kojima treba glasati.

Hvala, kolegistica Kovačević.

Poslanik Banović 25 amandmana o kojima treba glasati.

Poslanici Demokratskog fronta jedan amandman o kojem treba glasati.

Nijesu ga prihvatili predlagači.

Poslanica Jasavić dva amandmana, od kojih je amandman 1 sastavni dio Predloga zakona, a od amandmana 2 je odustala. Hvala vam.

Idemo na šest amandmana poslanika Sekulića i poslanice Kovačević.

Poslanik Sekulić, izvolite, prvi potpisnik.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Uvažene kolege, samo da vas podsjetim kad smo razgovarali o zakonu u načelu, rekao sam da su predložena pravna rješenja mnogo lošija od onih pravnih rješenja koje smo zajedno mi i kolege iz opozicije utvrdili prije svega nekoliko godina.

I dozvolićete mi, nije mi drago, ali ovoliki broj amandmana govori u prilog toj tezi da zaista predložena rješenja jesu lošija. I ne sam to, mnogo više od toga. A to je činjenica da smo prekršili ono što je bila dobra praksa i dobar dogovor u ovome parlamentu, a to je da izborne zakone zajedno predlažemo. I dozvolićete samo da vas podsjetim da Demokratska partija socijalista nikada nije predložila izborni zakon u svih 15 godina, koliko smo ih zajedno radili, a da nijesmo imali saglasnost najvećeg dijela naših kolega iz opozicije.

Zašto su predlagači zakona uradili to što su uradili, to je na njima da objasne. Ali, da kažem još jedanput, veliki broj amandmana govori o tome da ćemo danas, sutra imati problem sa sprovođenjem ovih zakona. Takođe, jedno malo podsjećanje zašto smo ušli uopšte u izmjene izbornih zakona. Zato što su naše kolege rekli da nemaju povjerenje u izborni proces. Da li će to povjerenje biti vraćeno ovim izbornim zakonima? Naše kolege iz opozicije su rekli da neće. Znači, nakon nekih novih izbora, nakon nekog novog poraza, opet ćemo imati istu situaciju. To su neki mogući novi protesti, i pokušaj da se ponovo radi na izbornim zakonima. Uz to, podsjetiću vas da će vjerovatno opet biti ponovono

brojanje glasova, kao kada smo brojili, odnosno kada ste brojili onih 3% iz Rožaja.

Zašto pominjem stalno tih 3% iz Rožaja? Iz dva razloga. Za to što su tih 3% iz Rožaja paradigma vaše politike. U tom izbornom procesu učestvovalo je previše ozbiljnih političkih subjekata da bismo mogli reći da niste znali te večeri da ste izgubili izbore, i to ne sa tako malim brojem da bi to bila tijesna pobjeda. Ali je činjenica da niste čekali da dođu rezultati, recimo iz Nikšića, koja je najveća opština u Crnoj Gori, bila je najveća u onoj bivšoj Jugoslaviji, koja je, recimo, četiri puta veća po broju stanovnika od Rožaja. Ne. Čekali ste baš tih 3%, i baš iz Rožaja. Čini mi se da to najbolje oslikava ono što su promašaji vaše politike. Ali, kažem još jedanput, to je nešto sa čime ćete vi morati da se suočite, a mi ćemo se suočiti sa onim što su rješenja novih izbornih zakona. Uz podsjećanje, takođe, da na ovaj zakon, Zakon o biračkom spisku imamo 55 amandmana, od kojih imamo čak i amandmane predlagača. Toliko o tome koliko je dobar zakon i koliko su dobra rješenja. Od tih 55 amandmana samo je šest amandmana Demokratske partije socijalista.

Dozvolićete da povučem pet amandmana koji su otprilike negdje slični amandmanima Socijaldemokratske partije, ali je činjenica da oni konzistentno izvode ono što su rješenja u Zakonu o biračkom spisku. Ostao bih kod predloga amandmana broj 4 koji se odnosi na član 10 stav 1. Znači, predlagači smatraju da u biračkom spisku mora postojati i upisano ime jednog od roditelja. Smatram da je to višak u ovom trenutku iz prostog razloga što ime jednog od roditelja ne postoji u našim ličnim dokumentima, tako da na biračkom mjestu, to što će pisati ime jednog od roditelja, ništa ne znači, a prilikom kopiranja baze podataka, u stvari izvođenjem baze podataka iz onih baza podataka koje ima Ministarstvo unutrašnjih poslova, može realno doći do greške. Činjenica da postoji ime i prezime, redni broj, adresa, da postoji matični broj, jedinstveni matični broj građana je sasvim dovoljna da se tačno utvrdi da li ta lična karta, odnosno taj dokument, izvorni dokument, pripada građaninu koji je upisan u birački spisak. Ovo tim prije što u Zakonu o izboru odbornika i poslanika imaćemo i novo rješenje gdje će imati identifikaciju.

Kažem još jedanput, povlačim ostale amandmane, a molim kolege da se izjasne vezano za amandman broj 4. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Sekuliću.

Imamo poslanika Banovića sa 25 amandmana.

Ajmo ovako redom da budemo svježi sa amandmanima kolege Sekulića. Možemo li tako? Jedan je ostao, to je amandman 4. Hvala, kolega Sekuliću. Imali smo ovdje konsultacije kako da izađemo iz svega ovoga.

Amandman 4 kolege Sekulića. Ne prihvatate ga predlagači? U redu. Izvolite. Glasamo.

Nema potrebe ako ga ne prihvatate. Ako prihvatate, poništavam glasanje. Ako ne prihvatate, glasamo. Nema potrebe da pravimo kampanju.

Izvolite. Otvaram glasanje ponovo, amandman 4, kolege.

Glasalo je 78 poslanika, 41 za, 37 protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je amandman prihvaćen.

Idemo dalje. 25 amandmana poslanika Banovića. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Bojim se, kao i kolege koje su već govorile, da će biti problema kasnije ako usvojimo ovakav zakon kakav jeste ili ako usvojimo zakon i sa mojim amandmanima, jer imamo dosta nesistematizovanu i neusklađenu samu tehniku, tako da, evo ja ću pokušati, ako dozvolite, da neke ispravke izvršim već u prvom amandmanu. Umjesto „formiranja“ da stoji „vođenje“. Ne znam da li to može u ovom slučaju, jer se kasnije govori o vođenju biračkog spiska, tako da bi prvi amandman glasio: "Ovim zakonom uređuje se vođenje a ne formiranje biračkog spiska" itd. Dozvolite mi te male tehničke ispravke, jer je neke napravio već Zakonodavni odbor i vi ste ih dobili u izvještaju i shvatite ih kao nove amandmane, tj. izmijenjene amandmane, radi se o rokovima tamo, uglavnom.

Radi se kod prvog amandmana samo o preciziranju toga što je birački spisak i što je sadržaj vođenja.

U amandmanu 2, dobili ste takođe to u izvještaju, brišem: "a koji se formira nakon raspisivanja izbora", iz amandmana tako da ostaje obaveza tj. da je birački spisak izvedena elektronska zbirka ličnih podataka crnogorskih državljana koji imaju pravo i ne ograničava se nakon raspisivanja izbora nego je to konstanta, dakle sve vrijeme je birački spisak to što jeste, dakle što stoji da je izvedena elektronska zbirka ličnih podataka crnogorskih državljana koji imaju biračko pravo.

U amandmanu 4, takođe umjesto "formira" stojaće nadam se "vodi". Kao što je već na Zakonodavnom odboru i na Odboru za politički sistem rečeno, povlačim stavove tri i četiri iz tog amandmana.

U amandmanu 5, imamo ponovo elektronsku bazu, u amandmanu 4, u samom tekstu imamo elektronski registar ličnih podataka. Dakle, to jeste neusklađeno, na žalost i u zakonu, i u našim amandmanima i pretpostavljam da će tu ostati i nakon toga, ali nije od suštinske važnosti.

Dakle, odustajem od amandmana 10. On ostaje u ovom sadržaju u kojem jeste. Ja bih predložio da izvod iz biračkog spiska koji sadrži redni broj, lično ime, datum rođenja, adresu i naziv biračkog mjesta, da to unesemo u član 21, ali ako predlagač misli da to nije dobro, onda povlačim amandman 10. Mislim da bi to bilo pametno i da to uradimo i tamo gdje stoji da su dostupni ti podaci, ti izvodi da navedemo da to ipak nije matični broj, da izbjegnemo tu opasnost da nam neko osporava kasnije te izvode u elektronskoj i u štampanoj formi i njihovu dostupnost, da nam ospore drugi državni organi i oni koji su zaduženi, kao što je Agencija za zaštitu ličnih podataka, da baratamo sa matičnim brojevima, a da nam to nije nužda. Dakle, mi smatramo da nam nije nužda za naše sagledavanje biračkih spiskova u tom međuzbornom periodu da dobijamo i ove podatke. Naravno da se do matičnog broja može doći i po dubini, kao što je već tamo regulisano drugim normama zakona, ovlašćenim licima iz partija i pod dobijenim uslovima to jest šiframa i ostalo.

I na kraju bih modifikovao ovaj zadnji amandman, amandman 25, uskladio ga sa ovim što smo prethodno glasali, a to je da 1.januar bude rok za primjenu ovog zakona, kao što je i u slučaju ovog zakona koji smo donijeli nedavno o lokalnoj samoupravi, jer su oni do sad imali trećinu uloge možda i više u vođenju biračkih spiskova, pa smo prethodnim zakonom tu njihovu ulogu ograničili na taj period, pa bi dobro bilo i da se sve to u tom datumu sastavi i da ti birački spiskovi budu sređeni i način njihovog vođenja i uvida i upotrebe uređen na taj datum. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Banoviću.

Kolega Gošović, jedan od tri predlagača.Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Ovo je Predlog zakona čiji je nacrt na Radnoj grupi jednoglasno prihvaćen. Jedini zakon koji je kao takav prihvaćen u Radnoj grupi kada je bio u formi nacrta. Uslijedila su mišljenja Ministarstva unutrašnjih poslova i predlozi u odnosu na nacrt i Agencije za zaštitu podataka o ličnosti. I tada je došlo do nerazumijevanja, odnosno neuslađenosti određenih pitanja iz Predloga ovog zakona. Na Kolegijumu predsjednika Skupštine smo usaglasili značajan dio normi, ostala su određena pitanja gdje nije bilo saglasnosti. Dakle, nije ovo Predlog zakona koje je radila samo opozicija i nije ovo Predlog samo opozicije. Mnoga od ovih pitanja zajedno smo usaglasili. I ovaj zakon koji je sada na snazi 2008.godine, kada je donesen, donesen je u odsustvu opozicije u Parlamentu na predlog poslanika DPS-a. Sadrži ona rješenja koja sada osporavaju poslanici DPS-a kao neustavna, odnosno kao rješenja koja ne bi trebalo da sadrži ovaj zakon sa aspekta zaštite podataka o ličnosti. A sami su predložili taj zakon i sami su glasali o tom zakonu u odsustvu opozicije 2008.godine.

Sada konkretno vezano za podnesene amandmane kolege Banovića.

Amandman 1. kojim se definiše predmet zakona je kao takav prihvatljiv i nema razloga da se oko predmeta zakona kroz ove izmijenjene formulacije u bilo kom dijelu sporimo. Ono što je bilo i što ne želimo kao opozicija da bude razlog za nedonošenje ovog zakona jeste definicija biračkog spiska - da li je birački spisak baza podataka o državljanima Crne Gore koji imaju biračko pravo ili je birački spisak zbirka ličnih podataka državljana Crne Gore koji imaju biračko pravo. Na drugoj formulaciji insistira MUP, i to smatra jednim od ključnih uslova za njihovo vođenje biračkog spiska. Tu razliku objasniti je pretpostavljam veoma teško, vjerovatno ima i suštinske razlike, ali to za nas, kao predlagača u opoziciji neće biti razlog da ne podržimo amandman kojim se definiše da je birački spisak izvedena elektronska zbirka ličnih podataka crnogorskih državljana koji imaju biračko pravo, s tim što bi se te odredbe tako definisane našle u odredbama člana 2 Predloga zakona, koja bi podrazumijevala i određenu modifikaciju samog teksta člana 2 Predloga zakona. To bi bio prvi stav.

Drugi bi bio da je birački spisak javna isprava. Služi samo za izbore i vodi se po službenoj dužnosti, treći upis u birački spisak je uslov za ostvarivanje biračkog prava.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Gospodine Gošoviću,

Vi znate, ja ne mogu staviti na glasanje fluidne amandmane i još fluidnija prihvatanja, nego moram da imam nefluidne amandmane i nefluidna prihvatanja.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Ovo je sadržaj iste norme, samo što se dopunjuje sa ovim predloženim modifikacijama amandmana koji je predložio kolega Banović i na taj način regulišemo ovo ključno pitanje. Možemo dok traje rasprava predložiti to u pisanoj formi. Nije nikakav problem, jer želimo da taj, ajde da kažemo ključni uslov na koji insistira MUP ne bude predmet sporenja i razloga za eventualno neprihvatanje Predloga ovog zakona. Prihvatanje ove formulacije podrazumijevalo bi da i u odredbama člana 4 stav 1 i 6 stav 1 riječi "baza ličnih podataka" bude zamijenjena riječima "zbirka ličnih podataka", tako da bi usaglasili te stavove. Ono što je za nas prihvatljivo, kada su u pitanju predloženi amandmani, jeste i amandman 15 kojim se rok za izdavanje ličnih karata u periodu izborne kampanje sa tri povećava na pet dana. Time se izlazi u susret zahtjevu Ministarstva unutrašnjih poslova koje smatra da im treba nešto duži rok, kada je u pitanju izdavanje ličnih karata gdje biometrijske podatke treba pribaviti na terenu. I kada su u pitanju već podneseni amandmani i koji su kao takvi sastavni dio Predloga zakona, mislimo na sve amandmane kolegice Azre Jasavić, koji se odnose na kaznene odredbe, to je Odbor za zakonodavstvo prihvatio kao takve. Postoji samo jedna suštinska ispravka. Taj amandman ne bi obuhvatio zaštitne mjere sadržane u stavu 2 toga člana, jer smatramo da nijesu bar primjerene kao sankcija u odnosu na povrede materijalnih normi. I u stavu 1 tački 4 ovdje nije precizno naznačena materijalna norma na koju se sankcije odnose. I nije član 11 stav 2 nego 11 stav 3.

Predsjednik je sugerisao da bi Zakon o lokalnoj samoupravi trebao da bude posljednji zakon po redoljedu usvajanja. Istina ja sam sa mjesta sugerisao, a bolje bi bilo da sam se javio za riječ, jer zavisi od toga na koji način će se ugraditi pojedina rješenja u Zakonu o biračkim spiskovima. Mislim da u tom zakonu stoji da će se primjenjivati godinu dana nakon stupanja na snagu zakona, možemo provjeriti. Onda ako želimo da te termine usaglašavamo, treba ih usaglasiti u tom pravcu. Naravno, još jedanput da skupa, kao predlagači, sagledamo ovaj amandman o primjeni zakona od 1. oktobra, sa aspekta ove neusaglašenosti sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, i moguće nađemo rješenje koje će obezbijediti onu zaštitu kojoj težimo da se taj zakon primijeni u slučaju nastupanja prijevremenih parlamentarnih izbora, prije nego što bi ovaj zakon kao takav stupio na snagu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Možete li mi sada reći koji su amandmani uslovno prihvatljivi u modifikovanoj verziji?

NEVEN GOŠOVIĆ:

Amandmani 1 i 15 i 2 je prihvatljiv, uz ovu modifikaciju koja je neophodna da uradimo u članu 2 Predloga zakona.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Mogu li čuti modifikaciju da bi ušla u stenogram?

NEVEN GOŠOVIĆ:

Član 2 glasio bi ovako: "Birački spisak je izvedena elektronska zbirka ličnih podataka crnogorskih državljana koji imaju biračko pravo." To je uslov koji je i zahtijevao MUP. Drugi stav je "Birački spisak je javna isprava služi samo za izbore i vodi se po službenoj dužnosti". Treći stav: "Upis u birački spisak je uslov za ostvarivanje biračkog prava". To je četvrti stav koji već postoji u članu 2 : "Birački spisak je stalan i redovno se ažurira". To je jedan od za nas veoma bitnih elemenata stalnosti, odnosno stalnosti ažuriranja biračkog spiska, jer je to uslov da bi se ta potrebna kontrola biračkog spiska mogla riješiti kao takva. I naredni amandman u članu 4 stav 1 i članu 6 stav 1 ove riječi "baza ličnih podataka" bili bi zamijenjeni riječima "zbirka ličnih podataka". Time bi izašli u susret u cjelosti zahtjevu Ministarstvu unutrašnjih poslova ovom dijelu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Konstatujem da je 1 prihvaćen, amandman 2 modifikovano prihvaćen, amandman 15 prihvaćen, a od amandmana 10 je odustao predlagač. Amandman 25 je ostao.

Izvolite, jedan od predlagača.

GORAN DANILOVIĆ:

Naravno da prihvatam ovo što je rekao kolega Gošović. Zaista je njegov glas bio usamljen, a cijelo vrijeme je insistirao da ovaj zakon bude posljednji, pa bismo izbjegli ovo da sad imamo već dva datuma, ali vas molim za malo strpljenja, dolazi treći najvažniji datum, i ja se nadam da onda potom mi kao predlagači se obavezujemo da one koji budu odudarali usaglasimo. Nijesam ja to ni želio, nego nemate strpljenja da čujete. Ja sam mnogo pametniji nego što vi mislite. Ja nikada ne bih tako lupio. Dakle, ja ću to uraditi u redovnom zasijedanju. Zajedno sa kolegama predložiti izmjene i dopune zakona, jer o kojim se god rokovima radi najkraći rokovi su pola godine, tako da mi u narednih mjesec dana, ako bude trebalo, ili 1. marta možemo dva usaglasiti sa trećim. Nadam se da će javnost to znati da cijeni kao naš napor. Molim vas, dva roka sa trećim, ali vama treba malo više objašnjavati. Mislim na vas po slobodi, a ne na gospodina pored vas, nego na vas.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ponekada se čini da je naše povjerenje bilo veće prije nego što smo počeli pisati ove zakone, da mi kroz ove zakone nijesmo izgradili povjerenje nego smo produbili nepovjerenje, a smisao je upravo da povratimo povjerenje.

Imamo amandmane kolege Banovića. Glasamo ih.

Amandman 1 i 2, kao što smo rekli su, jedan je potpuno prihvaćen, a drugi uz modifikaciju.

Glasamo amandman 3. Izvolite. Većina svih je potrebna. Kolega Vuković je podržao amandmane SDP-a.

Hvala vam. Usvojen je amandman 3 kolege Banovića.

Amandman 4. Izvolite.

Hvala vam. Mogu li zaključiti glasanje? Zaustavljam glasanje, poništavam glasanje. Izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Amandman 6 mijenja se i glasi: "U slučaju da crnogorski državljanin nije evidentiran u izvod iz biračkog spisaka može ostvariti biračko pravo na osnovu potvrde da je upisan u birački spisak koji izdaje Ministarstvo". Dakle, to je brisano. I sljedeći stav je takođe brisan.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

To je objašnjenje. Stavljam ga ponovo na glasanje. Nema potrebe više o amandmanu. Izvolite.

Amandman 4.

Hvala vam. Glasalo je 75 poslanika, 42 za, 27 protiv, šest uzdržanih, konstatujem da je amandman 4 usvojen.

Kolega Banoviću, radi se o osjetljivim amandmanima, ajde da mi ispred svakog kažete šta je preciznije.

Amandman 5.

BORISLAV BANOVIĆ:

Dakle, član 12 briše se, sada bi trebalo član 12 da vidim ja što se briše, jer nemam obrazloženje ovdje kod sebe. Ovi amandmani su, između ostalog rađeni u Službi Skupštine. Znaju kolege ko ih je radio.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Prihvata li predlagač?

GORAN DANILOVIĆ:

Meni ostaje da vas još jednom molim da uvažite prvo to da smo prihvatili u direktnoj ili modifikovanoj formi četiri ili pet amandmana, da je to više nego ste negdje očekivali. Već sada smo usvojili jedan amandman glasovima DPS-a i SDP-a, kojim se jedna vrlo važna nadzorna funkcija DIK-a ukinula, pravo da prethodno daje mišljenje. Ja vas molim, da ne bismo došli u situaciju da na ovom zakonu srušimo konzistentnost sistema i srušimo sistem prije nego i dođemo do zakona o izboru odbornika i poslanika, da povučete ostatak amandmana, jer ili će onda biti zakon potpuno neprimjenjiv, jer ćete unakaziti onaj dio osnovnih

rješenja, gdje smo mi iz opozicije bili i ostali konzistentni. Molim predlagača, s obzirom da je prošlo sad već više od pola njegovih amandmana, da ove ostale povuče, naročito kada je u pitanju kontrolna i nadzorna uloga Državne izborne komisije.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Samo da kažem gospodinu Daniloviću da nema potrebe da brine da se ne sruši ovaj sistem koji je iskreiran. Srušili ste pravni sistem kroz prethodni zakon kada smo usvajali. Ja vas molim, gospodine predsjedniče, ovo je proceduralna moja reakcija, krenulu smo u glasanje amandmana, ja mislim treba da se izjašnjavamo, bez ovih dodatnih pojašnjenja. Imam utisak nekada kao da se nalazimo na nekoj zelenoj pijaci, tu nadomak Podgorice, pa se pogađamo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vi se bolje razumijete u zelenu pojacu a ja u Parlament, imajući u vidu vrijeme koliko je đe ko proveo. Nijesmo na pijaci, no u želji da ne dobijemo zakone koji neće biti primjenjivi, to je jedini problem, zato sam tražio da kolega Banović objasni neke stvari, ako želi, ako ne želi ja ga ne ćeram u to. Jednu stvar smo razjasnili sa kolegom Kaluđerovićem, vrlo opravdana primjedba, razjašnjeno je to oko potvrda, to je bilo suštinski važno. Možemo li dalje?

Stavljam na glasanje amandman 5. Tražite pauzu? Četvrta pauza. Pauza 10 minuta. Izvolite.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovani poslanici, nastavljamo. Usvojili smo prva četiri amandmana.

Na redu je amandman 5, 6, 7, 8, 9, od 10 je odustao, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25. Kolega Daniloviću, dobili smo neku najavu da ćete uzeti riječ oko amandmana 25.

Hvala, kolega Simoviću, na konstantnoj pomoći.

Idemo redom. Amandman 5. Stavljam na glasanje amandman 5.

Poslanik Banović, izvolite. Prekidam glasanje i poništavam.

BORISLAV BANOVIĆ:

Prihvatanje određenog broja amandmana koje sam podnio, a zadržavanje određenih rješenja koje su on i kolege njegove kao predlagač podnijeli bi dovelo do konfliktnosti u mnogim segmentima. I iz tog razloga, a ponavljajući ono da se bojim cijele naše priče izmjene zakona, pa onda samo pojedine članove mijenjamo, pa onda podnosimo amandmane na te izmjene zakona, pa onda podnosimo amandmane na te amandmane na izmjene zakona, i mislim da će sve ovo biti vrlo problematično, kako god ga danas usvojili, ponavljam još jednom. E, zbog toga da ne bih dalje doprinosio cijeloj ovoj zbrci, ja povlačim amandmane.

Zamolio bih kolegu Gošovića da još jednom razmisli da se glasa o amandmanu 18 koji se odnosi na član 26, jer ispada da će upravni i svaki drugi nadzor nad postupcima imati Državna izborna komisija. A ja sam predložio da inspekcijski nadzor vrši upravna inspekcija, što je normalno. Da li je neki službenik sa šaltera ukucao u registar i da li je to prošlo gdje treba, to vrši upravna inspekcija i upravni organi, ne vrši Državna izborna komisija. Po vašemu je to Državna izborna komisija.

Neka ostanu ostale nadležnosti uvida i svega ostalog Državnoj izbornoj komisiji, jer ona neposredan upravni nadzor ne može vršiti stvarno.

I naravno ovaj amandman, na kraju, oko roka, bojim se da je ovdje pitanje godina, a ne mjeseci, to više od jednog.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Da čujemo izjašnjenje o amandmanu 18 i o amandmanu 25.

Koleginica Jasavić.

AZRA JASAVIĆ:

Što se tiče amandmana 18, upravna inspekcija je upravo u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova, pa je neprihvatljivo da inspekcija koja je u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova vrši nadzor nad samim Ministarstvom unutrašnjih poslova. To je nespojivo za nas zato smo se opredijelili da to bude van Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno u rukama Državne izborne komisije.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu.

Amandman 25. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvažene kolege, još jednom vas podsjećam da dajemo malo veća prava ili malo više prava Državnoj izbornoj komisiji.

Nemojte da mislite da je ovo dramatično. Molim vas da to imate u vidu. Državna izborna komisija će biti konstituisana ovdje u ovom parlamentu. Nema neustavnih rješenja, nema nezakonitih rješenja, pa iako imaju malo više posla mi smo tražili da to bude profesionalno, vi ste tražili da ne bude. Uostalom, naši ljudi koji tamo budu, posredno ili neposredno, će raditi svoj posao kako valja. Nemojte da stvarate pogrešnu sliku pred javnošću da Crnoj Gori prijeti opasnost zbog toga što će državni organ Državna izborna komisija uraditi nešto na štetu države. Ja ne vjerujem da će to tako biti. Vrlo smo transparentni u odnosu na dosadašnja rješenja.

Na kraju, predlog za kompromis. Ja sam rekao na početku da smo prihvatili amandman, ušao je u sastav teksta, 1.oktobar da bude rješenje. Kolega Banović je svojim predlogom, naknadno u pojedinostima, tražio 31. decembar o.g. Naš predlog je 1.novembar za ovaj zakon i 1.novembar za

sljedeći zakon. Uvažena gospodo, da izađemo u susret još jedanput. Zaključak politički koji se piše, koji ću ja pročitati, kada dođe vrijeme, da smo spremni ne bude li izbora u međuvremenu do 1.novembra da produžimo kao Skupština, ne znam šta vam je tu sad smiješno, biće izbora do 1.novembra, je li tako, pod uslovom da ne bude izbora do 1.novembra, uvažene kolegice i kolege, izlazeći vam u susret, mi ćemo eventualno rokove produžiti do 31.decembra, kako bi se implementiralo, ako bude bilo neophodno, ako budu falila ta dva mjeseca, izborno zakonodavstvo. Ali mi vjerujemo da ćete vi biti na visini zadatka zajedno sa nama, da će državni organi do 1.novembra potpuno završiti ovaj posao i da neće biti varanja. Ne tražimo nikakav politički sporazum sa vama, neka se poštuje Ustav. Mi samo kažemo u zaključku da smo spremni ne bude li izbora do 1.novembra da Ministarstvu unutrašnjih poslova popustimo dva mjeseca za nabavku opreme ako do tada cijeli posao ne završi. A to je, gospodo, skoro negdje na polovini od onog 1.marta koje ste tražili do onoga našega 1.oktobra koje smo mi tražili, da niko nikoga ne pobijedi. Ako je ovo za vas neprihvatljivo, mi više ne možemo ništa. Nažalost, onda imamo nesporazum i ne možemo se dogovoriti. Ali vjerujem da smo bili korektni.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Amandman 18 ostaje li u proceduri?

BORISLAV BANOVIĆ:

Povlačim preostale amandmane.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Znači, amandmani 1, 2, 3, 4 kolege Banovića su prihvaćeni. Od amandmana 10. je odustao. Amandman 15 je prihvaćen. Odustao je od ostalih amandmana. Uključićemo amandman 25 oko roka. Rok koji je sada u zakonu o kojem glasamo u cjelini je 1.oktobar. Imamo 31.decembar u prvom zakonu, sada imamo 1.oktobar.

Da li su se stekli uslovi da glasamo Predlog zakona u cjelini? Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Mi prihvatamo modifikovano amandman 25. Vi možete i da ne čujete ovo ako vam nije stalo uopšte ništa da se dogovrimo, u redu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Daniloviću, samo trenutak. Imate priliku mene da ispravite, ako ja propustim nešto. A sad dozvolimo da u ovakvoj atmosferi koja traje već dugo, da ne kažem 10 mjeseci, pokušamo svesti stvar na normalan način, kako god bilo da bilo, da bude uredno i da bude tačno, a kako će biti glasaćete vi. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Ja mogu da razumijem da je u međuvremenu kolega Banović povukao amandman, to sam čuo. Ja sam samo tražio potpuno zakonit način, odnosno poslovničku normu kako stvar da ne obesmislimo do kraja. Za nas je kao

predlagače zakona bilo prihvatljivo da modifikujemo njihov predlog sa datumom na 31. Decembar. Mi ga prihvatamo i implementiramo kao sastavni dio teksta, s tim što je tamo datum 1.novembar, ako ćemo se dogovoriti da taj datum bude i u Zakonu za izbor odbornika i poslanika, uz naš zaključak, to sam morao još jedanput da ponovim.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Evo da pomognem ja u nedostatku dobre volje, da pokušam da riješim problem.

Postoji vaš amandman u proceduri, dobro vi ga možete modifikovati u 1.novembar.

Je li u redu sad? Dogovorili smo to.

Amandman poslanika Demokratskog fronta je modifikovan i prihvaćen. U sastavni dio predloga zakona stoji 1.novembar.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala.

Upravo vođen vašom idejom da je obaveza svih nas ovdje da bude uredno, da bude tačno, da bude po Poslovniku, da bude po Zakonu, da bude po Ustavu, ukazujem još jednom da je danas ovdje mnogo toga urađeno što nije bilo uredno, što nije bilo tačno i što je bilo neustavno.

I evo mislim da i sada kršimo proceduru u fazi usvajanja amandmana gdje, kolega je kazao, dogovorno nudimo i mene je to slijedilo da mi postanemo jedna dogovorna država, dogovorni parlament. Znam da treba u Parlamentu da se dogovara, ali ovo treba da bude naša legitimacija pred domaćom javnosti, pred međunarodnom javnosti treba da bude pravna država, a ne dogovorna. Ja vas molim, dogovaramo oko nekih rokova, nije 1.decembar nego je 1.novembar, nego je 1.oktobar. Prije dva sata smo usvojili zakon i kazali smo da je 1.januar 2015.godine datum kada se i u lokalnim samoupravama uzima obaveza za vođenje biračkih spiskova i prenosi se centralni nivo. Ja ponovo pominjem, u odnosu na to, Demokratska partija socijalista podržava ovaj zakon u prvobitnoj verziji, verziji koja je bila potpuno usaglašena na Radnoj grupi, verziji koja je potpuno imala sluha u odnosu što su bile poruke nadležnog državnog organa, vi večeras od gotovine pravite veresiju. Usvojite ovaj zakon, možete bez glasova DPS-a, ali mi ćemo iz ostati uzdržani u odnosu na ono što su neprincipijelni koje pravi neprincipijelna koalicija.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ja bih trebalo sad da odgovorim na vaše, je li tako? Bolje ne, jer imam vrlo principijelnu priču o neprincipijelnosti.

Znači, konstatovali smo da je predlagač amandmana iz Demokratskog fronta svoj rok od 1.oktobra pomjerio na 1.novembar i da je taj rok koji sada stoji i prihvaćen. Pošto se ne radi o suštinskoj izmjeni zakona radi se o rokovima i smatram ih na ivici prihvatljivosti, jer ne diraju u meritum i tako ih možemo

prihvatiti kao sastavni dio zakona, ne mijenjaju meritum, nego mijenjaju samo rok.

Možemo li staviti na glasanje Predlog zakona u cjelini?

Stavljam na glasanje Predlog zakona o biračkom spisiku. Prvi put imamo jedinstveni birački spisak vođen na centralnom nivou čime ćemo napraviti svakako iskorak naprijed, da li će biti dobar već u prvom koraku zavisi od mnogo čega, ali da sistemski pravimo pomak pravimo ga sigurno na putu i evropskih obaveza.

Hvala. Glasalo je 75 poslanika, 43 za, četiri protiv, 28 uzdržanih, konstatujem da je Zakon usvojen.

Idemo na, neki bi rekli, temeljni zakon, a neki bi rekli krovni zakon. Izvolite.

ALMER KALAČ:

Gospodine predsjedniče, tražim odlaganje izjašnjavanja o Zakonu o izboru odbornika i poslanika kao temeljnom zakonu. Ovaj zakon je jedna jako ozbiljna materija i usvaja se dvotrećinski. Smatram da su svi politički subjekti zainteresovani za usvajanje ovog zakona. Tako da ima veliki broj amandmana i iz tog razloga da malo ozbiljnije sagledamo ovu materiju, a kao datum izjašnjavanja o ovom zakonu predlažem 26.februar kada se budemo izjašnjavali o Zakonu o teritorijalnoj organizaciji Crne Gore.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nažalost, danas na Kolegijumu dogovor je bio svih političkih subjekata da to radimo večeras i da se večeras završi, bez obzira na vrijeme. To je bio dogovor. Nijesam imao nijednu najavu koja se tome usprotivila i ja je poštujem.

Kolega Nimanbegu, izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala.

U ovom nizu pauza ja se takođe ispred svog Kluba pridružujem zahtjevu gospodina Kalača da se izjašnjavanje o ovom zakonu odloži za 26. Iako ste dogovorili nešto na Kolegijumu, mislim da je današnji rad pokazao da bi možda koristilo ovo odlaganje do 26. kada je zakazana još jedna vanredna sjednica. Za manjinske narode imate veoma važne amandmane koji su puno važniji od vaših izmjena koje ste vi donijeli, jer radi se o poštovanju Ustava. Vi radite ovdje tehničke izmjene izbornog zakona i možda da razmislite još jednom da za 26. imate izjašnjavanje. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da Vam pomognem. Ti amandmani su u proceduri. Ti amandmani su bili na odborima. Nijesu novi amandmani. Nijesu kao ovi ostali koji su bili modifikovani, poznati su svima. O njima se raspravljalo osam mjeseci. Dogovaralo se na raznim grupama i komisijama, mora doći dan odluke, jer kao što ste čuli imamo puno rokova koje treba da ispunimo. Svako odlaganje ne

može da donese suštinsku promjenu. Konsensualni dogovor podsjeća da se to noćas završi, bez obzira na vrijeme. Idemo na zakon.

Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Tražim pauzu od 15 minuta, ako nije problem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nikako ne može biti problem.

Vidimo se za 15 minuta. Izvolite.

- pauza -

Poštovane kolegice i kolege, otvorili smo tačku ali nijesmo prešli na glasanje.

Kolege iz Bošnjačke stranke su tražili pauzu.

Kolega potpredsjednik Mustafić želi riječ ponovo. Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Dakle, kolegice i kolege, poštovani predsjedniče, mi smo sada imali konsultacije unutar naših manjinskih klubova. U međuvremenu smo saznali još i dodatno da nema televizijskog prenosa, da se ovo sve dešava mimo televizijskog prenosa. Zaista, uz svu argumentaciju koju je rekao kolega Kalač, kolega Nimanbegu, da je riječ o temeljnim zakonima, o zakonu koji se usvaja sa 2/3, koji se posebno tiče manjinskih prava i sloboda, koji se tiče prava zagarantovanih Ustavom, treba raspravljati o amandmanima koji su za to vezani. Imamo niz amandmana koji su s tim u vezi i smatramo da bez televizijskog prenosa, a pogotovo u svjetlu toga što želimo dodatne konsultacije i dodatno dogovaranje da bi se ipak našlo neko rješenje, smatramo da treba odložiti za, rekle su kolege, 26. kada donosimo izmjene i dopune Zakona o teritorijalnoj organizaciji. Tražimo to vrijeme da nam se izađe u susret. Nije dobro da ovako noću, krišom, u potajni, kroz neke trgovine, ad hok donosimo zakonodavstvo koje se, pored ostalog, tiče temeljnih prava i sloboda manjinskih naroda i o slobodi.

Još jednom molim Skupštinu da uvaži ovaj stav dva kluba, dva manjinska kluba, jer je to veoma bitno. Nije riječ o hirovima ni pojedinaca, niti o političkim trgovinama već o principima. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Mustafiću.

Mogu da stavim na glasanje, da li je većina za to u Parlamentu, ako želite?

Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Moram istaći moje duboko poštovanje lično prema Vama. Ponavljam, već više puta u ovom domu, kao čovjeku sa puno osjećaja za demokratiju u Crnoj Gori, želim ponoviti priču gospodina i kolege Mustafića, ali takođe ispred Kluba heterogenog od četiri partije. Mi imamo u ovom slučaju podršku i gospodina

Andrije Popovića koji, takođe, se sa nama solidariše da zbog važnosti ove teme ostavimo za 26. Ponavljam da ovo nema veze sa nekim političkim trgovinama, ali zbilja kada mediji ovo neće prenositi, kada smo mi odgovorni prema našim biračima, mi želimo da ima ovdje televizijskog prenosa. Ovo se radi o temeljnim zakonima od 2/3. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Jedino što mogu, pošto je to bilo konsensualno, ponavljam, na Kolegijumu, da stavim na glasanje vaš predlog, to je sve što mogu da uradim, jer ova procedura traje dugo. Nas nema u prenosu već od šest sati. Jedino što mogu jeste da stavim na glasanje vaše predloge i poslanici ako to izglasaju vrlo rado ću izaći u susret.

GENCI NIMANBEGU:

Gospodine Krivokapiću, želim obavijestiti da, bez obzira na rezultat glasanja, mi ćemo poslije ovoga napustiti plenarnu salu, jer tražimo da se ovo radi 26-og.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Nimanbegu, mi ne znamo koliko je poslanika tu 26. i zato smo tražili već treći put da ovo bude ovaj dan. Kolege idu na put već sutra neki, obaveze su sve. Nijesu šetnja kako neko pokušava da predstavi, nego su sve obaveze koje imaju poslanici po utvrđenom redu prije. 26-og je tražila Vlada sjednicu. Vlada je tražila sjednicu 26-og, bez konsultacija sa nama, tako da ne mogu garantovati ko će od poslanika biti tu. Ponavljam, jedini razlog zašto odmah ne izlazim u susret vama je rokovi koje usvajamo, đe je za uspostavljanje povjerenja vrlo bitno rok koji će ići. Ulazimo u mogućnost raspisivanja izbora i tako dalje i tako dalje. Tu odgovornost da ja odlažem ne mogu uzeti na sebe, ništa više. Rado bih je uzeo, da ja to uradim, zato kažem vrlo prosto se to rješava.

Staviću na glasanje, tu smo većina poslanika, i nije problem da to većina odluči. Izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, nema problema da glasamo i povodom ove teme o kojoj se nikad nije glasalo u Parlamentu Crne Gore. Uvijek bi kada bi i jedan klub tražio pauzu, odlaganje, po raznim povodima, imalo se razumijevanja, i to je bila dobra praksa. Večeras imamo situaciju da dva kluba traže to odlaganje. Možete staviti na glasanje, mi ćemo se izjasniti upravo na tragu dosadašnje prakse. Znači, nemate problem da glasamo, ali evo prosto da makar u minimumu sačuvamo odnose povjerenja u ovom parlamentu i da to bude zalog za opšte povjerenje kojem svi težimo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Naravno, ja sam gledao opstrukcije u više parlamenata ne samo u ovom, od onoga beogradskoga, kada su krivo brojili glasove, a vi ste bili prisutni, neki

od vas tada, po četiri puta su im glasove brojali krivo pa nadalje, da bi znao što je povjerenje i da bi znao što je parlamentarizam. Ovo danas kako radimo ste vi utvrdili konsenzusom, ne ja. Znači, konsenzusom smo došli do današnjeg dana poslije tri kruga odlaganja. Ovo nepovjerenje nijesam stvorio ja, nego određeni politički subjekti. Ovo nepovjerenje je nastalo jer vi vodite već 10 mjeseci komisiju koja nije dala rezultat. Ovo nepovjerenje krenulo je da se pravi u zadnjih 10 sjednica Kolegijuma, jer prethodnih 10 mjeseci Radna grupa nije završila svoj posao. Ovo nepovjerenje kada se nastavi do kraja februara uzmete vi odgovornost. Nije obično glasanje dva kluba, isti tren bih prihvatio zahtjeve iz Bošnjačke stranke i kolega iz albanskih partija da je na njima nastalo nepovjerenje.

Da da je na njima nastalo nepovjerenje isti bih trenutak to prihvatio jer bi onda bila njihova odgovornost. Oni nijesu ništa krivi za ovo nepovjerenje. A ovog trenutka da biste uzeli odgovornost morate glasati, a ne reći - praksa, jer ovo nije praksa. Nije praksa da jedan parlament 10 mjeseci, uz sve ostalo, mijenja veliki set zakona, set osjetljivih zakona, i da imamo pokušaj da se vrati povjerenje ponašanjem koje na nepovjerenje upućuje. Ovo što vi radite nije za uspostavljanje povjerenja, nego za produbljavanje nepovjerenja. To ako mislite da je neko ovdje toliko neznaven da ne vidi vaše namjere poslije 10 mjeseci, ja moram reći da su očigledne. Moguće da nekom treba i manje od 10 mjeseci, meni je trebalo 10 mjeseci. Odlaganjem ćete postići to što hoćete, ali ćete produbiti nepovjerenje. E, zato neću da uzmem tu odgovornost, nego izvolite izglasajte većinom koja to želi i neka se onda zna zašto se dalje odlaže ovo pitanje.

Ponavljam, ovdje su kolege iz manjinskih partija kolateralna šteta koja traje 10 mjeseci, ali svakako to treba da odluči većina da bi se njihov zahtjev u ovom slučaju uklopio ne u nepovjerenje, nego u njihov legalni zahtjev koji će podržati većina. Ne predsjednik Parlamenta koji nema problem sa tim, nego predsjednik Parlamenta ima problem sa ovim ostalim koji treba da uspostave većinu, a to znači većinsko povjerenje. Manjinski narodi nijesu doprinijeli nepovjerenju u Crnoj Gori. Nijesu bili dio nikakvih izbornih prevara, sumnji i sukoba. Prema tome, neka me razumiju, ne mogu uzeti tu odgovornost, ne zbog njih, nego zbog ukupne okolnosti.

Izvolite na glasanje ko je za to da se odloži sjednica za 26. i završili smo stvar.

Može glasanje, pa ćete dobiti riječ poslije toga, da vidimo što je rezultat. Daću vam riječ samo da glasamo hoćemo li odložiti sjednicu.

Ko je za to da se odloži sjednica za 26. februar?

Glasalo je 69 poslanika 36 za, 33 protiv, konstatujem da je predlog prihvaćen.

Prije završetka sjednice, izvolite, kolega Miliću.

SRĐAN MILIĆ:

Da ne bismo glasali, da napravimo jednu kratku sjednicu Kolegijuma.

Da izađemo iz ove situacije, da ne bismo dolazili do toga da sada se računa ko je za, ko je protiv, ili bilo što drugo.

Nikome od nas ovdje se ne odlaže, ali dajte da sjednemo. Vi ste rekli kao ključni argument da je to konsensualno bilo na Kolegijumu. Tačno je. Bilo je konsensualno na Kolegijumu, ali sada dolaziti u situaciju da se stavljamo na jednu ili na drugu stranu, zbog toga što ne postoji volja da saslušamo, da vidimo da li je to 26. da li možemo na neki drugačiji način to sve dogovoriti.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Miliću. Nijesu nepoznate okolnosti, ja sam ih ponovio. Sada sam po prvi put rekao da vidim namjeru da se stvar odugovlači. Poštujem je kada je ona većinska i ništa više od toga nemam i pri tom sam jasno abolicirao kolegi iz manjinskih partija za to.

Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Što se predstavnika manjinskih naroda tiče, možete puno kraći rok od 26. preuzeti. Mi tražimo odlaganje, želimo TV prenos, o našim pravima. Vi ste jednoglasno ovdje odlučili da nam uzete prava, i želim da građani to slušaju.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Molim vas, pet zakona, ako se ne varam, pet zakona je već u funkciji. Ide jedan zakon koji je ostao, ali pet zakona je već u funkciji danas, manje više. Ne treba biti toliko nezadovoljni, ja samo mislim da ovo bez završetka otežava situaciju i da namjera nije da se stvar olakšava.

Kolega Daniloviću, Labudoviću i koleginja Jasavić, izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću, vi samo treba da znate da je ovdje posao završen.

Što se tiče Demokratskog fronta, ova gospoda je srušila dogovor današnji. Neko nas je slagao na Kolegijumu. Rekli su nam da glasamo od šestoga ka prvom. Došli smo do prvoga i došlo je do trgovine. Ne priznajemo da je čestito ni ljudski i nije se nikada u ovom domu desilo da kada dođe vrijeme glasanja da onaj koji se zalagao da se glasa zakon koji je posljednji prvi, kada je došao na red ovaj zakon, konsezusom da se glasa o njemu kao o posljednjem, kaže da se odloži za 10 dana. E, to je pod okriljem noći, to je trgovina i to je nečiji obraz. Da znate, uvaženi kolega Miliću, vi ste kopredsjedavajući Radne grupe, trebali ste da nam date podršku da se ovo glasa večera. Sa vašim glasovima mi bismo bili u većini i glasovima vaših devet poslanika mi bismo ih sad sjeli i natjerali da glasaju. Mi smo ostali u manjini. To treba da znate. Samo 30 glasova smo imali za opciju koju smo morali, jer smo danas dali riječ na Kolegijumu. DF nije danas nikoga slagao, a mi smo danas prevareni, prevareni i znamo sve što bi bilo da smo dozvolili da se ovaj zakon glasa prvi, šta bi tek onda bilo. Molim vas, gospodo, ovo je vaš izbor. Znali smo da ćete da srušite na Zakonu o izboru odbornika i poslanika. Cijelo vrijeme to držimo u javnosti. Cijelo vrijeme govorimo da vi to ne želite. Našli ste način da ovo srušite. Oni koji nijesu bili dio dogovora su srušili ovo preko onih koji su navodno bili dio dogovora. Nemojte da mislite da

smo mi maloljetni. Povjerenje Crnoj Gori nije noćas vraćeno. Vi ste preuzeli na sebe, srušili ste krovni, temeljni, zovite ga kako hoćete, ali zakon za koji smo se dogovorili da ćemo glasati na kraju. Ja sam maloprije dogovorio sa gospodinom Krivokapićem i rok, dali smo riječ, a neka javnost crnogorska cijeni ko je govorio istinu ko je govorio laž.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Gospodine Daniloviću, ponoviću, kada smo najljući večeras, moramo se dogovoriti za sutra, prema tome, ponavljam, pet zakona je usvojeno. Oni već žive, formalno ne, treba da se objave, treba da se proglase, da ih proglasi Predsjednik države, pa da se objave, ali žive, uči u pravni sistem onako ili ovako.

Svrha ovoga je ne da noćas, bez obzira na ono što sam rekao, da neki imaju interes da se odloži, da se otegne, ali ipak moramo zajedno izglasati taj zakon. Sve što noćas kažemo ružno jedno o drugima, mislim preko osnovne mjere, a to je taktička mjera, biće štetno za budućnost. Prema tome, taktičku mjeru dozvolite da sam ja rekao, da sam je konstatovao, ali da se vratimo suštinskoj mjeri. Kolega Milić je u pravu u jednoj stvari da treba da održimo Kolegijum poslije ovoga, da dogovorimo kada je to optimalan dan, imajući u vidu rasporede poslanika. Šutra to ne može biti do nekog vremena, ali može u popodnevnim satima, ostalo nam je sat posle, nije ostala vječnost za rad. Znači, ja sam taj koji je u jednom trenutku rekao neke stvari koje je trebao da kaže poslije ovoliko vremena ali mislim da ne treba danas srušiti sve što je urađeno. Dajte da stanemo, da vidimo na Kolegijumu da li možemo sutra, preksutra, nakosutra, kada su poslanici tu, da pokušamo da završimo ovaj posao, da završimo ovaj posao zajedno. Jer biće smiješno, imamo jednu infrastrukturu zakona koja je pripremljena za ovaj zakon, onda nemamo ovaj zakon, tako da nema potrebe da neko misli da se to može desiti. To se ne može desiti, može se odlagati, ali se ne može izbjeći i zato mislim da je bolje nego da prospemo još koju tešku riječ večeras, da se nađemo na Kolegijumu i da tamo kažemo jedni drugima to što mislimo i da pokušamo, ne vratiti povjerenje, nego vratiti elementarnu logičnost, a to je da moramo donijeti ili se izjasniti o ovom zakonu, ne moramo ga donijeti nego se moramo izjasniti o njemu u nekom kraćem roku, da bi ovo bilo ili besmisleno ili smisljeno na samom kraju. Mislim da je to način, ako mi to dozvolite da to uradimo.

Kolega dao sam riječ kada je trebalo da se završi ovaj dio posla, sada možemo samo na Kolegijumu.

Kvalifikacije su teške i zato sam uzeo riječ, jer svaka sljedeća rasprava će biti sa težim kvalifikacijama. Već je kasno. Radimo dugo, nigdje niko poimenično nije pomenut. Vama sam dao riječ i kada završimo sa kolegom Milićem koji je lično spomenut, prekidamo.

O danu nastavka ćemo se odlučiti, dogovorićemo se o danu nastavka poslije Kolegijuma na kojem ćemo se dogovoriti dan nastavka kada je to tehnički moguće, znači kada su poslanici tu.

Kolegu Milića ste vi prozvali.

Izvolite, dao vam je kolega Milić priliku da kažete.

GORAN DANILOVIĆ:

Na koji član Poslovnika ste se pozvali kada ste dali na glasanje, pitam, ne zbog toga što ne mislim da ste imali dobru namjeru, kojom većinom smo trebali da usvojimo ovaj predlog? Hoćete li mi reći da ovo sve što se dogodilo danas, molim vas, potpuno zanemarujem, sada se vama obraćam, treba da padne zbog toga što se glasalo 36 prema 30, nešto što se glasa sa 2/3? Ko je odlučio da se ovo ne usvaja makar sa 41. glasom. Hoćete li mi odgovoriti, molim vas, da ne bi bilo da su nas potpuno nadmudrili koja većina je bila neophodna da se odloži usred zasijedanja, pred glasanje, sjednica parlamenta? Nadam se da razumijete opravdanost revolta, jer zaista nema blaže riječi od toga da smo prevareni danas kada smo došli na izjašnjanje, i to većinom od 36, 30 protiv, neki uzdržani, neki nijesu glasali. Rekao sam sve što sam rekao iza svake riječi stojim, ali zaista smatram da nije ni ljudski ni korektno ovo nam uraditi u 20 sati i 25 minuta.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Biću precizan. Da sam mislio da treba prekinuti, ne bih dao na glasanje. Pitanje proceduralne stvari one se mogu glasati većinom svih, osim ako su svi unutar u sali, onda je većinom svih, nego proceduralne stvari se glasaju većinom prisutnih. Prema tome, ovo je proceduralna stvar i glasa se većinom prisutnih.

Prema tome, dozvolite. Nesporno je to izglasano po proceduri ovog parlamenta i po praksi.

To ko nije glasao nijesam konstatovao. Izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Dakle, nije ljudski, nije korektno. Tih 9 glasova SNP-a na način kako je ovdje sprovedeno glasanje ne bi ništa promjenilo. Ni u jednoj varijanti ne bi ništa promjenilo. Normalno da ne bi promjenilo jer bi bilo 39, 36, 3. i bilo bi izjednačeno. Nema predlog većinu. Ni u jednoj varijanti, predsjedniče Parlamenta. Vi noćas nijeste izglasali odlaganje sjednice. Ja eto moram da zadržim malo mira, ne nijeste izglasali odlaganje sjednice, jer ste imali ljude prisutne u sali koji nijesu učestvovali u glasanju. Ja vas sada pozivam zbog toga što je došlo do ovoga kako je došlo sada, da se održi sjednica Kolegijuma gdje ćemo ovo da preciziramo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Šaboviću, nemate riječ.

Ne možete mi pomoći.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

On polazi od situacije obrnuto, predlog da se odloži sjednica nema većinu da su poslanici SNP-a bili protiv ili uzdržani. Znači, predlog nema većinu da se odloži, ne da se održi, nego da se odloži.

SRĐAN MILIĆ:

To sam rekao.

DŽAVID ŠABOVIĆ:
Ne nego da se održi.

SRĐAN MILIĆ:
Nijesam nego da se odloži.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolege, dajte malo da objasnimo stvar. Znači, na glasanju je bilo da li ste za to da se odloži i za to je bila većina. To poslanici koji su u sali, molim vas, koji su u sali nijesu glasali, njihovo je pravo, njihovo je pravo. Dalje, sljedeća stvar, nije bilo prigovora na glasanje, to se odlučuje većinom prisutnih, a ne većinom svih, u Ustavu bi moralo to da piše većinom svih, da budemo vrlo čisti i vrlo jasni. Jasno su navedeni slučajevi kada se glasa većinom svih u Ustavu, prema tome to je do kraja jasno i greške u glasanju nije bilo. U političkoj volji može biti ili ne biti, ali prihvaćen je predlog poslanika manjinskih partija da se sjednica odloži, i to je završeno.

Sazivam kolegijum da se dogovorimo o nastavku.
Koleginica Jasavić, riječ. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Gospodine predsjedniče, poštovane kolege iz Bošnjačke stranke, poštovane kolege iz manjinskog kluba,

Ono što mogu da vam kažem jeste da ću ja podržati vaše amandmane, ali to nije razlog da vi ne razmišljate o interesima svih nas koji smo uvučeni u ovaj proces. 10 mjeseci već imamo opstrukcije koje nećemo dozvoliti večeras. Nećemo dozvoliti iz razloga što odlaganje o glasanju o Zakonu o izboru odbornika i poslanika znači da se ne može ni primjeniti ni početi da se primjenjuje Zakon o finansiranju političkih partija i na taj način obesmišljavamo kompletan proces našeg dogovaranja. Ne želim da vjerujem, znam da nema u tome vaše loše namjere, gospodo iz Bošnjačke stranke, i gospodo iz kluba manjinskih partija, ali znam da je konstata opstrukcija iz Demokratske partije socijalista bila na djelu i mi to zbog toga nećemo dozvoliti. Ukoliko se ne izabere u roku od 30 dana predsjednik Državne izborne komisije i ukoliko se ne donese ovaj zakon, rokovi neće moći da se ispoštuju vezano za lokalne izbore i onda dovodimo svi u sebe u zonu toga da nas građani s pravom doživljavaju krajnje neozbiljnim i neodgovornim. Mi iz Pozitivne sigurno to nećemo podržati i zato podržavamo predlog gospodina Milića koji je prihvatio i gospodin Krivokapić i molimo da se vrlo brzo organizuje i održi Kolegijum.

Još nešto, gospodine Mustafiću, imali ste se kad dogovoriti, imali ste kad voditi pregovore i dogovarati oko ovog. Molim vas za razumijevanje, za naše zahtjeve, jednako onoliko koliko sam ja imala razumijevanja za vaše zahtjeve sa željom da podržim vaše amandmane. Uslov da bi poštovali jedni druge jeste da mislimo jedni o drugima i o interesima jednih i drugih. Molim da se krajnje brzo sazove Kolegijum, da se to brzo završi i da večeras završimo glasanje. Ako ne večeras koliko je sutra, molim vas ne preko toga. Jer svaki dan je odlaganja je

DPS na dobitku a svi ostali na gubitku. Ja neću da učestvujem u tom procesu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice, mislim da smo svi na gubitku i sa padom povjerenja ne sa rastom povjerenja. Tako da mislim da smo svi na gubitku koji žele stabilne i fer i slobodne izbore.

Kolega Mustafiću, izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, predsjedniče.

Dakle, uvaženi predsjedniče, da ste vi na vrijeme uvažili naše zahtjeve ne bi došlo do ovoga, imali bi odlaganje možda dan ili dva. Mi nijesmo tražili da to bude baš 26. ali računamo pošto je sjednica o Gusinju tog dana, da bi tog dana bilo nekako najuputnije da se organizuje sjednica i da budu svi poslanici tu. Ali, ako je neko tražio da to bude nekoliko dana prije, dan, dva, tri, ne znam, zašto da ne. Zbog čega smo tražili prolongiranje? Prvo, zato što nema TV prenosa. Dakle, ovdje se radi o temeljnim pravima manjinskih naroda. Tiču se i Vas, koleginice Jasavić, isto koliko i mene, potpuno jednako. Ta prava manjinskih naroda nijesmo tražili za Bošnjaku stranku, nego za manjinske narode, za Albance, Bošnjake, Hrvate i sve druge koji sebe prepoznaju kao manjinski narod. Vjerujem da shvatate da smo u dobroj namjeri, dobroj vjeri radili sa vama i nijesmo bili nikada u nikakvom dilu niti u trgovini. Možda neki jesu, mi nijesmo. Dakle, mi nijesmo i nijesmo ni danas. Tražili smo samo da se mimo očiju javnosti ne raspravlja o ovom zakonu. Da budu uključene kamere, da pričamo o amandmanima koji su za nas, možda za nekoga su marginalni, marginalno je mnogo štošta. Sjećamo se prije tri godine su ovdje Albanci izašli, to nije nikoga se ticalo u ovom parlamentu tada, tih većina. Ali, mi smo se bunili, kao što znate. Trpimo dovoljno, ali vjerujte postoje granice. Znači, istrpjeli smo to da mijenjate redosljed na kolegijumu, glasanjem mimo onoga što je na dnevnom redu, da ide suprotnim pravcem. A sve vrijeme govorili da je ovo temeljni zakon. E ako je temeljni zakon, hoćemo TV kamere, hoćemo javni prenos, hoćemo Javni servis.

I još nešto, ovdje su očigledno stvari potpuno pomiješane. Zašto ste tražili dodatno vrijeme? Upravo ovo što ste rekli, koleginice Jasavić. Rekli ste da ćete vi glasati naše amandmane. E mi tražimo da vi ubijedite vaše kolege da i oni glasaju naše amandmane. Nećemo politiku - hoću da budem manjina, neću da budem manjina. Ili jesam manjinski narod, nisam manjinski narod. Kad jesam ovamo mi odgovara jesam, a kad mi ne odgovara nisam.

Dakle, želimo zaista ako polazimo od građanskih vrijednosti, da svi poradimo na tome u svojim klubovima da podržavamo jedni druge, a pogotovo ono što se tiče poštovanja Ustava, člana 79 koji bi bio povrijeđen ako se ne usvoje ovi naši amandmani.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Mustafiću, hoćete da se igramo sa pamćenjem pola sata. Nisam ja tražio odlaganje, nisam ja tražio 26. i nije ovo od juče vaš zahtjev, nego je od prvog dana rasprave na ovoj temi. Prema tome, i nije od juče da nema prenosa u pojedinostima, nego je skoro redovno da nema prenosa, i već zadnje dva sata nema prenosa. I nije ovo pitanje manjinskih prava, no prava manjinskih partija što je drastično različito od manjinskih prava, drastično različito. I koleginica Jasavić nije ovđe predstavnik manjinskog naroda no predstavnik građanske partije. Prema tome, brkate stvari. I da vas podsjetim, ovo je građanska država za koju ste vi glasali, ne država naroda. Tako da ovđe mnoge stvari su poremećene, ali ne dotle da ne znamo šta su osnovne stvari. Nijeste na vrijeme tražili, znali ste redosljed danas u 11 sati kakav će biti redosljed tačaka dnevnog reda, da ste rekli ukalkulisali bi i to, izračunali na kolegijumu i završili posao.

Znači, ničija namjera nije bila da vas dovede u zabludu. Rečeno je da se radi do 1 sat ako treba večeras i da neće biti prenosa. Znači, ništa nije bilo što vam je bilo nepoznato, osim što je nama bilo nepoznato da ćete vi tražiti odlaganje. Jedina nepoznanica danas je vaše traženje odlaganja. Sve ostalo je bilo dogovoreno, uključujući da ćemo raditi do 1 sat večeras ako treba.

Tu su svjedoci, ima ih sedam, osam.

Možete, samo su ovo činjenice.

SULJO MUSTAFIĆ:

Takve činjenice možda u vašoj interpretaciji jesu takve kakve ih vidite, ali ih ja vidim drugačije. Odnosno mi ih vidimo drugačije, nas šest poslanika ovdje i kolega Popović, takođe, imamo tu činjenicu drugačije.

Dakle, riječ je o tome da nije bilo rečeno da neće biti direktnog prenosa i danas su se dešavale neke druge vrlo čudne okolnosti, veoma misterioznog porijekla oko načina glasanja, oko pojedinih zakona i amandmana, ali to je nebitno. Ali, nama je bitno da nećemo bez očiju javnosti da se raspravlja o ovom zakonu. Znači hoćemo, odnosno o amandmanima koji su ključni, suštinski i tiču se manjinskih prava i sloboda, član 79, stav 9, ne piše Bošnjačka partija niti albanske partije, nego piše manjinski narodi u Crnoj Gori, a koleginica Jasavić, koliko znam, je pripadnica manjinskog naroda u tom smislu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vi ste glasali izborni zakon i tražili izborni zakon gdje ste sebe svrstali u manjinske narode i predvidjeli da je 15% granica za manjinske narode. Niko vas tamo nije svrstao niti vas je Ustav tamo svrstao, vi ste sebe kroz zakon svrstali tamo. Prema tome, i to da raščistimo do kraja. Završavamo priču.

Izvolite, lično ste prozvani.

AZRA JASAVIĆ:

Gospodine, ja vam u svoje lično ime i u ime mog Kluba obećavam podršku za sve što se tiče manjinskih prava od onog časa kada vi prestanete da podržavate Demokratsku partiju socijalista koja radi protiv interesa manjinskih naroda. I sa tim završavam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:
Hvala.
Nastavljamo po dogovoru sa Kolegijuma.

18.02.2014. u 9.30h

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Poštovane kolegice i kolege 25. saziva, nastavljamo prvo vanredno zasijedanje u 2014. godini, iscrpljujemo dnevni red, a ne samo dnevni red nego ponekad i nas, bojim se još više građane i slobodnu javnost preko medija.

Došli smo pred posljednju tačku dnevnog reda ovog zasijedanja - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Usvaja se dvotrećinskom većinom svih poslanika. Moraćemo prvo usvojiti u načelu. Jesmo li spremni za dvotrećinsko glasanje?

Stavljam na glasanje Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika u načelu. Izvolite.

Mogu li zaključiti glasanje? Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 54 za, jedan protiv, dva uzdržana. Konstatujem da smo ga utvrdili u načelu. Hvala vam.

Na ovaj zakon bilo je 69 amandmana, i to 13 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona koje je podnio Zakonodavni odbor, prihvatio ih je predlagač. Poslanici Socijaldemokratske partije jedan amandman o kojem treba glasati i poslanik Borislav Banović dva amandmana o kojima treba glasati. Poslanici Gjeka, Nimanbegu četiri amandmana o kojima treba glasati. Poslanici Mustafić, Kalač, Zoronjić, Nimanbegu i Dragičević dva amandmana o kojima treba glasati. Hvala, kolega Mustafiću. Poslanik Popović tri amandmana, od amandmana 2 je odustao, a o ostalima treba glasati. Ostali ste pri amandmanu 2, a prihvaćen je od Odbora? Znači, modifikovan amandman je prihvaćen, zbog toga ste odustali. Ostajete pri amandmanu? U redu. Hvala vam. Klub poslanika Demokratskog fronta amandman o kojem treba glasati. Još jedan amandman Demokratskog fronta o kojem treba glasati. Klub poslanika Socijalističke narodne partije jedan amandman o kojem treba glasati, a koji je prihvatio matični odbor. Poslanici Kaluđerović i Gojković pet amandmana o kojima treba glasati. Klub poslanika Socijalističke narodne partije tri amandmana o kojima treba glasati. Poslanici Šabović, Perić, Abazović, Kalezić, Popović, Jonica četiri amandmana o kojima treba glasati. Vrlo interesantna skupina poslanika, do sada se nijesmo srijetali sa ovako osebujnom skupinom poslanika. Poslanici Banović, Šabović, Vuksanović sedam amandmana, ali su na Zakonodavnom odboru amandmani 1 i 2 spojeni u jedan amandman, jer se odnose na isti član, tako da nakon korekcije treba glasati šest amandmana. Poslanici Banović, Bojanić, Dragičević jedan amandman o kojem treba glasati. Poslanica Jasavić 15 amandmana o kojima treba glasati. Poslanik Tuponja i Jasavić dva amandmana o kojima treba glasati. Hvala vam. Poslanici Jasavić, Perić i Bojanić dva amandmana o kojima treba glasati. Poslanici Kovačević i Šćepanović dva amandmana, od amandmana 2 su

odustali, a o amandmanu 1 treba glasati. Imamo i zaključak. Podnijeli su ga kolega Danilović, Mandić i Medojević, uz Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona, vidjeli ste ga, odnosi se na rok i mogućnost prolongiranja roka. Sudeći po broju amandmana, najmanje DPS ima primjedbi na zakon, tako da je time olakšao posao.

Idemo u proceduru. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uspostavljamo povjerenje, gospodine predsjedniče, nadam se da ćete u tom smislu razumjeti ovu intervenciju. Rekli ste da Demokratski front ima dva amandmana. Bilo bi logično, nakon onoga što smo juče svi rekli javno, da se konstatuje da mi imamo samo jedan amandman, zbog toga što očekujemo da uvrstite u tekst onaj datum koji je bio dio kompromisa i zbog kojeg mi sada imamo i zaključak, to smo se javno dogovorili, 1. novembar. Ako to date na glasanje, znam šta se ovdje sve može dogoditi. Usput samo podsjećam da ovim amandmanima ne da možemo, budu li se izdašno podržavali, srušiti ovaj zakon nego potpuno i unakaziti i povjerenje u izborni proces.

Molim sve da ono što smo radili osam mjeseci ne upropastimo amandmanskim djelovanjem. Očekujem da... osnovni tekst branimo taj osnovni tekst, a vidjećemo ko je podržao iskreno taj osnovni tekst. Dakle DF, gospodine predsjedniče, trebalo bi da ima ovaj jedan amandman oko nabavke opreme, zbog toga što smo se dogovorili da sada omogućimo hitnu proceduru ako smo već prihvatili rok.

Molimo vas da u tekst prihvatite da je rok 1. novembar, čime će onda ostati da u redovnoj proceduri u proljećnom zasijedanju samo jedan zakon usaglasimo sa ova dva, a to je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj upravi. Dakle, molimo vas da učinite tako i potom će naš amandman o skraćenim rokovima za nabavku opreme i izbornog materijala, tehničke prirode, imati potpunog smisla. Uz to i zaključak koji podiže sve na nivo političkog dogovora i međusobno nas obavezuje. Hvala lijepo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Da ne bi bilo greške, ići ćemo polako. Dobićete riječ, samo jedan trenutak da objasnim kolegi Daniloviću. Ići ćemo amandman po amandman, vi ćete objašnjavati, a pošto je samo jedan predlagač, u ovom slučaju ja, ako dobro obrazložite mogu i prihvatiti, ali bih htio da javnost čuje o čemu se radi, da svi kolege poslanici znaju o čemu se radi, da ne bismo imali neke nedoumice zbog modifikacije, nemodifikacije i poslije prigovora. Radi se o suviše ozbiljnoj materiji, tako da mora biti i pred licem javnosti, precizno eventualne modifikacije saopštene pred kolegama da bismo znali o čemu se glasa ili što ja prihvatam u tom slučaju. Ići ćemo malo spornije, ali ne previše da ne možemo to da završimo u roku koji smo sebi zacrtali. Tako da, kada dođe vaš amandman, vi ćete obrazlagati jedan po jedan, a ja ću se odrediti prema tome.

Izvolite, kolega Miloševiću.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Hvala vam, predsjedniče. Samo vrlo kratko. Slušali smo juče gospodina Danilovića vezano za rok. Rok nije postavljen zbog toga da kalkulišemo kada su izbori ili kada se mogu održati ili eventualno raspisati na jesen, ono za šta se vi zalažete da bi bio datum pomjeren na 1. novembar. Rok je bio na insistiranje Ministarstva unutrašnjih poslova da ne mogu da završe posao do 1. januara i na taj način ne mogu da stave u funkciju sistem za identifikaciju. To je svima bilo potpuno jasno. Znači, da ne kalkulišemo sa dvije različite stvari. Govorimo o završetku ili ugradnji kompletnog sistema za identifikaciju. Molim vas da ne miješamo te dvije stvari. Ljudi su jasno rekli da ne mogu prije roka da završe posao. Vi na ovaj način želite da prebacite kompletnu odgovornost na DPS i na Ministarstvo unutrašnjih poslova...tog datuma i onda da ne možemo eventualno da održimo izbore u tom roku i onda bi mi bili krivi ako se to ne bi desilo. Uopšte nam nije jasno zbog čega pomjerate rok i kažete - nema problema, ako ne bude do tada biće do 1. januara. Ko može da radi neki posao, sada ako se uđe u taj posao, mora da se nabavi oprema, sve da se završi, ne možemo kalkulisati hoće li biti izbora ili neće biti izbora. Znači, imamo dva aršina tom pristupu. Vi o tome govorite.

Gospodine predsjedniče, jedna vrlo bitna stvar, stalno posmatraju ovu stvar vrlo neozbiljno, ovo su vrlo tanane stvari. Mi ćemo se odnositi prema tome kao odgovorna partija. Nikada se nijesmo odnosili da kalkulišemo i da obmanjujemo građane, da raspisujemo izbore 15 dana prije isteka nekog roka, mjesec dana ili više. To je njihovo nepovjerenje koje je u njihovim glavama i oni misle da će od sistema identifikacije dobiti neku korist. Odgovorno tvrdim, usvajanje sistema identifikacije, kao inženjer, da će to biti korist za DPS i za SDP i za organizovane partije, čak i za SNP, koje imaju dobru infrastrukturu ovdje u odnosu na druge. Nadam se da će vrlo brzo Narodna stranka imati bolju infrastrukturu od vas, Slavene.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na pomoći.

Ako sam dobro vidio, obilato im pomažete u toj infrastrukturi.

Hajmo na ovaj amandman koji je već otvorio priču. Samo trenutak, kolega Milošević je bio po proceduri, ako nećete na njega da reagujete, pošto nijesam ništa govorio između toga i toga. Hvala vam. Onda da objasnim. Atmosferu je zagrijao kolega Milošević. Sa kvalifikativima je zagrijao atmosferu. Objasniću nekoliko stvari, kolega Miloševiću, zbog vas.

Postoje dvije činjenice. Tačna je ta vaša činjenica da postoji objektivan rok koji se zove kada se nešto tehnički može završiti, ali postoji i politički rok koji teče. Taj politički je počeo da teče 31. maja i očigledno je bila namjera da se što duže oteže kretanje tog posla. Sada smo potrošili dosta političkog roka, pa moramo da skraćujemo tehničke rokove. Da bismo to ostvarili, kolege su predložile dva amandmana. Jedan je da se javne nabavke za tu opremu ne sprovode, nego da se sprovode kao neke druge opreme u MUP-u po posebnom postupku gdje štedimo neke dva mjeseca, računam maksimalno ili minimalno, da se tu uštede dva mjeseca, a drugo je zaključak koji je skupštinski zaključak, koji

je izraz političke volje, koji ćemo usvojiti ili nećemo usvojiti i on je za povjerenje. Vi ste potpuno u pravu što se tiče bolje je više vremena za tehniku, ali postoji i subjektivan rok zbog povjerenja. Ovaj zaključak je da bi se nekako to povjerenje utemeljilo, da nije cilj da se na sljedeće izbore ide bez te opreme, što je izrazio i DPS i SDP i sve vladajuće partije. Nije cilj da se uleti u te izbore bez te opreme, a da bismo to potvrdili usvajamo zaključak kao neki izraz povjerenja koji kao i svaki zaključak može biti iznevjeren, ali je izraz nekog povjerenja da bismo ovaj zakon zajedno usvojili. Ponavljam, u objektivnom smislu ste vi u pravu, u subjektivnom smislu postoji nepovjerenje. To je to zašto imamo ovako, što bi se reklo, na dvije trake složen postupak. Nije to želja, nego sam tako objektivno u situaciji.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala, gospodine predsjedniče.

Povod mog reagovanja je atmosfera kojom počinjemo današnji dan, koja, čini mi se, ukazuje da nijesmo svi zajedno na istom zadatku, a to je osnovna tema vraćanja povjerenja, pri čemu, siguran sam, kada kažemo vraćanja povjerenja da to podrazumijeva ne samo povjerenje između jedne opozicione partije i određenih subjekata iz vlasti, nego je naš zajednički cilj danas da pokušamo doći do rješenja koje će značiti vraćanje međusobnog povjerenja u ovom parlamentu, uključujući i opozicione i vladajuće partije, uključujući i manjinske nacionalne partije. Nakon svega, mislim da zbir svega toga treba da bude osjećaj zadovoljstva. Bilo ko u tome da ostane uskraćen, mislim da mi nećemo imati završen posao, da nećemo svi imati osjećaj zadovoljstva.

Drago mi je, što je kolega kazao, da vodimo računa o onome što je u prethodnih osam mjeseci urađeno dobro. To je, rekao bih, suprotno u odnosu na to što se ovih dana često isticalo i govorilo, da je prethodnih osam mjeseci bio uzaludni rad, da tu nema minulog rada. Slažem se sa gospodinom Danilovićem da smo u prethodnih osam mjeseci svi zajedno dali doprinos i da imamo danas dobru priliku da na tragu potrebe vraćanja povjerenja svih među nama ovdje dođemo do konačnog zajedničkog rezultata. Zbog svega toga, mislim da treba i atmosferu da držimo na tom nivou, ne kada kolega Milošević daje svoj stav povodom ovog važnog pitanja da se čuje žamor, smijeh, dobacivanje iz opozicionih klupa. To nije prilog za povjerenje. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, samo jedna sitnica je netačna u tome što ste rekli. Nije jedna opoziciona partija i neki djelovi vlasti, nego čitava opozicija i jedna poziciona partija, da biste matematički bili precizni. Znači, čitava opozicija i jedna poziciona partija. Jedan vam je loše upotrijebljeno, na netačno mjesto.

Idemo dalje. Hoćemo li amandmane kolege Danilovića, jer je već rasprava počela između njega i kolege Miloševića?

Izvolite, dva amandmana Demokratskog fronta. Da ne bismo išli dalje, jer se radi o ključnim amandmanima, očigledno oko rokova. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine Krivokapiću, kao što smo kazali, nas 21 poslanik smo potpisali amandman, ranije ušli u proceduru, prije nego što smo juče ipak uspjeli sa ljudima iz opozicije i dijelom ljudi iz parlamentarne većine da napravimo neke kompromise gdje smo upisali da je rok za implementaciju 1.oktobar. MUP je tražio, a to je bilo istog trenutka prihvaćeno od strane kolega iz DPS-a, 12 mjeseci. Nekad je to i imalo smisla, danas je tih 12 mjeseci još godinu dana ili skoro dvije otkako smo krenuli da uspostavljamo povjerenje i zaista bi bilo bespredmetno o tome raspravljati. Mi vas molimo da prihvatite modifikovan amandman grupe poslanika Demokratskog fronta, da ga ugradite u osnovni tekst i da to bude 1.novembar. Mi vama izlazimo u susret, s tim što imate zaključak koji su podnijela trojica ljudi iz Demokratskog fronta - gospodin Mandić, Medojević i ja, mi iza toga stojimo i pozivamo kolege poslanike da nas podrže, gdje se obavezujemo da ćemo rok od 1.novembra produžiti ako do 1.novembra ne bude izbora. Uvažene kolege, ja sam vama rekao i sinoć, vi ovo ne morate uopšte da radite, ja ću vam biti beskrajno zahvalan ako vi jednom ovo mučenje prekinete i odbijete ovo, ali nemojte ni da pokušavate da s nama trgujete. Meni je bilo maloprije smiješno kada sam gledao ono vaše toboš glasanje na 54... Ja vama sad kažem otvoreno, morate dati rješenje.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Daniloviću, hajdemo na amandman.

GORAN DANILOVIĆ:

Evo, ja rizikujem da vam se zamjerim, nemojte da igramo teatar, bilo je dosta tatra. Potrošili smo osam mjeseci lijepog života, stotine radnih sati, sve to može da padne u vodu ako ovo danas ne završimo. Sve može da padne u vodu ako ovo danas ne završimo. Nemojte da pribjegavamo teatru, nego vas molimo da uvažite da smo predložili zaključak. Ako nema prevare, ako budete poštovali ono što mi ovdje kažemo, pokaže se da nema izbora do 1.novembra, mi smo spremni, stojimo iza zaključka, tražimo vašu podršku, da zajednički tada produžimo MUP-u još dva mjeseca, ako mu tada bude trebalo, da dovrši svoj posao. O čemu se radi? Zbog čega to ne biste uradili? Uostalom Demokratski front je ovim iscrpio mogućnost vlastitu da pravi kompromise, jer vraćati povjerenje na 24 mjeseci, vraćati povjerenje u nekakvoj izmaglici ne sluteći uopšte da će se to negdje dogoditi, vraćajući povjerenje mi smo evo već preboljeli lokalne izbore. Rekli su nam predstavnici iz Evropske unije, predstavnici misije, rekao nam je gospodin Drobnić da su očekivali da lokalni izbori budu po novom zakonodavstvu. Gospodo, neće biti. Molim Vas, predsjedniče, da čujete, mi ionako nećemo imati više amandmana, i onaj sljedeći je takođe samo vezan za rok, da bismo tom istom Ministarstvu olakšali. Imamo amandman da se ubrza proces javnih nabavki podržite i to, da se nabavlja onako kako se nabavlja izborni materijal, sprejevi i čitači sprejeva, kako piše u Zakonu, neposredno, bez tendera uz kontrolu ovoga parlamenta ukoliko bude to neophodno. Ne možemo u jednom trenutku imati povjerenje, u drugom

nepovjerenje prema Državnoj izbornoj komisiji. Mi tražimo i molimo da ovu proceduru uvažite.

Što se tiče nas, možete vi ovo i da odbijete, preuzmite odgovornost. Željeli smo da izađemo u susret. Vama se obraćamo, gospodine predsjedniče, nadamo se da razumijete najbolju namjeru, nadamo se da shvatate da je ovo bio zaista kompromis onih koji žele da do kompromisa dođe. Nikakvog zavaravanja. Nama mnogo znači 1.novembar i znači nam da u septembru kad vidimo da ima ili nema izbora možemo sa vama aktivirati ovaj zaključak. Ovaj zaključak, što se nas tiče, može biti u prelaznim i završnim odredbama, sinoć se o tome pričalo na Kolegijumu, nama ni to ne smeta, kako god želite. Ali mi stojimo iza ovog zaključka i bilo bi lijepo da to rade i drugi. Ako ne, dovoljno je samo da nam kažete „ne“ i da prekinemo nešto što je politički teatar, a stvarno je apsurdno da to radimo posljednji dan nakon svega što je priređeno juče i ovih dana.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala Vam.

Sličan amandman imao je i kolega iz SNP-a, koji je bio sastavni dio zakona, koji se odnosio na istu mogućnost, Neven Gošović ga je podnio. To je bio razloga da smo razmišljali o tome, evo jedne tipične norme nepovjerenja, što bi se reklo. Kolega Milošević je tačno rekao neke objektivne limite, ali imamo i neke subjektivne potrebe političkog života u Crnoj Gori i razapeti između te dvije činjenice tražimo kompromis koji bi nekako omogućio da se stvar ubrza kroz amandman o javnim nabavkama. Ta oprema je manje-više samo nekoliko proizvođača i zna se kolika joj je cijena i ima multiplikativnost za neke druge obaveze Crne Gore, ulaska i izlaska iz zemlje itd. Nije to samo za izbore, nego se ta oprema koristi za precizne evidencije stanja u Crnoj Gori i iznad svega za naše evropske integracije jer je obaveza da znamo precizno ulaske i izlaske iz ove zemlje. Tako da tu se ne radi samo zbog izbornih potreba, radi se zbog mnogo drugih stvari koje su potrebne Crnoj Gori od te opreme Crnoj Gori osim one identifikacije koja je samo za izbore.

Ostale su dvije mogućnosti. Kolega Danilović je precizno rekao da to ugradimo u prelazne odredbe, pa da ne moramo ponovo da se nalazimo u oktobru da to ponovo glasamo dvotrećinskom većinom. Ja nijesam bio za to, iako su čak pravници predlagali, jer mislim da to pravno dovodi do mnogo čega spornoga. Sličan problem je bio i sa predlogom kolege Gošovića po istoj motivaciji, samo različito formulisan. Možete vi dati vaše obrazloženje ako želite sada da bismo našli neki politički kompromis, ali ja mislim da u datim okolnostima, a zato sam i potpisao zakon, rok 1.novembar je dostižan, teško dostižan, ali je dostižan, ali je mnogo važnije da mi krenemo da gradimo to povjerenje u izborni proces međusobno jer ako tog povjerenja nema, neće biti dobre regulative. Ne postoji dobra regulativa koja u jednom društvu može da nadoknadi nedostatak povjerenja između ključnih političkih subjekata, ne postoji tako dobra regulativa niti će je ikad iko smisliti. Što je zemlja demokratičnija i što su odnosi u njoj bolji, regulativa je slabašnija, minimalnija itd. U Americi glasate na biračkom mjestu i bez lične karte i bez ikakve identifikacije, dođete, kažete svoje ime i glasate. Mi smo daleko od toga, kao što vidite, nama trebaju sve

elektronske identifikacije. Molim vas, kolega Medojeviću, sad bar ne govorim sporne stvari, nego nesporne stvari. To je ta rupa u političkoj kulturi u političkom povjerenju i spornost izbornog procesa između nas i njih. Dok mi dotle dođemo trebaće vremena, ali ovaj put da krenemo na taj put. Zato je ova regulativa tako teška, opterećena, preglomazna, ako tako mogu reći, netipična, ali smo prije svega mi koji ovdje sjedimo plus Vlada najodgovorniji za to. Ovo bih smatrao mjerom prema opoziciji, na sreću ministar je iz strukture SDP-a pa se neće shvatiti kao napad na bilo koju partiju, nego želja da se uz veliku žrtvu koju Ministarstvo unutrašnjih poslova treba da podnese i napor pokuša kroz taj rad dobiti povjerenje opozicije da se radi na najbolji mogući način i da pokušavaju sve da to bude 1.novembar. Tako da bih prihvatio taj amandman, naravno uz prihvatanje amandmana o ukidanju javnih nabavki za tu opremu što štedi dva mjeseca procedure koja je bila teška. Vlada će imati potrebu da to sprovede. Predviđeno je da se to uredbom uredi, da bi se otklonila bilo koja mogućnost korupcije u toj oblasti, da ne bi to bila odluka pojedinca nego Vlade i time krećemo da u ovoj mjeri tehnike i povjerenja nađemo neku moguću mjeru za sada.

Izvolite, kolega Simoviću.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, tema današnjeg rada je vraćanje povjerenja. Vraćanje povjerenja podrazumijeva i poštovanje dogovora koje smo postigli u prethodnom radu. Ne govorim o sedam mjeseci rada u radnoj grupi, nego govorim o dogovorima koji su počeli prije desetak dana na Kolegijumu kada smo nastavili rad oko izbornog zakonodavstva sa željom da sumiramo rezultate rada radne grupe. U momentu kada smo se odlučili da je ovaj pristup, pristup koji omogućava i garantuje kakav-takav rezultat, kazali ste, da budem precizan, da predlagač ovoga zakona o izboru odbornika i poslanika neće kao predlagač prihvatiti bilo koji amandman koji nema dvotrećinsku podršku u ovome parlamentu. Ovaj amandman nije testiran da li ima dvotrećinsku većinu, vi ste ga prihvatili, proceduralno... ali nije u skladu sa dogovorom i nije prilog za vraćanje povjerenja. Mislim da ovo treba na nivou konstatacije, zbog javnosti Crne Gore i čini mi se da, kako smo krenuli, nećemo daleko stići, jer čini mi se da ovdje nije cilj da se vrati ukupno povjerenje, već da se želi odnjegovati neko parcijalno povjerenje.

Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, opet ste u načelu u pravu, u detalju ste pogrešni. U međuvremenu ste vi najavili poštovanje nekih amandmana koji takođe nemaju dvotrećinsku većinu, najavili ste prihvatanje nekih amandmana koji ... dvotrećinsku većinu. Ne naslućujem, nego ste mi to rekli. Ako je naslućivanje to što ste mi rekli, onda to znači da ja ne bih trebao da vam vjerujem kad mi nešto kažete, a ja vjerujem kad mi nešto kažete i onda nije naslućivanje. Nije naslućivanje, nego vam vjerujem kad nešto kažete. Imate mogućnost da ne glasate zakon zbog te odredbe. Ako treba ja ću da stavim na glasanje odredbe,

ne moram prihvatiti, mogu ih staviti na glasanje, ali ste čuli što kažu kolege. Nijesam ga još formalno prihvatio, rekao sam da sam spreman da ih prihvatim, mogu staviti na glasanje ako će to doprinijeti povjerenju. Nemam nikakav problem sa tim da već na ovom pitanju riješimo pitanje sudbine zakona. Ako hoćete, ja sam vrlo spreman da povučem svoje prihvatanje i da glasamo o amandmanu da bismo time doprinijeli povjerenju. Ako želite, izvolite.

Želite li glasanje o amandmanu, kolega Simoviću?

MILUTIN SIMOVIĆ:

Ne.

Gospodine predsjedniče, da ne bi bilo ovdje skrivenih namjera, mi želimo da igramo potpuno otvoreno i čisto. Mi nijesmo za neprincipijelne dogovore, dogovore koji urušavaju ovaj zakon, koji ne garantuju primjenljivost ovoga zakona, mi nijesmo za određena rješenja koja su suprotna dobroj evropskoj praksi, za rješenja koja niđe nijesu primijenjena do kraja u Evropi, na zemaljskoj kugli. Mi nijesmo za ona rješenja koja su problematična u svom konceptu, a za koja je nadležni državni organ dao određene rokove sa kojima garantuje da će se pokušati sa implementacijom tih rješenja i sada se ti inače kritični rokovi dodatno skraćuju i želi se napraviti, rekao bih, zakon koji će biti mrtvo slovo na papiru, zakon koji neće značiti jačanje povjerenja, nego zakon koji će značiti korak nazad. Demokratska partija socijalista u odnosu na ta rješenja pokazuje svoju uzdržanost. Dajte, testirajmo još neke ideje i vidjećete kuda ukupno vodi ovaj proces. Prema tome, vi ste u ulozi predlagača, odlučite se možete li prihvatiti. Moje je bilo da vam kažem kakav je bio vaš stav, a evo saopštavam javno stav Demokratske partije socijalista u odnosu na rješenja koja neće biti primjenljiva u praksi. U odnosu na ovakva rješenja, mi ćemo pokazati uzdržanost kao znak upozorenja da vodite računa kakve zakone donosimo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Simoviću, ja sam morao uzeti rizik, poslije osam mjeseci morao sam uzeti rizik da se ovaj proces privede kraju. Da se taj proces može privesti kraju bez rizika, završili biste to bez mene. Očigledno da ne može i ja sam spreman da uzmem, kao i mnogo puta u ovih dvije decenije, rizike za svoje odluke. Do sada se to nije pokazalo pogrešno u ključnim stvarima, u detaljima jeste. Ppriznaću, bilo je detalja koji su bili grešni, ali ključne odluke nijesu bile pogrešne, na ni jednoj raskrsnici nije bilo takve greške. Sada mislim da postoji konačno glasanje o zakonu. Ako on spada u taj stepen neprihvatljivosti zakona, vrlo sam spreman, kada se nađemo pred glasanje još jedanput na Kolegijumu, da odlučim i povučem zakon, ako će to nekom pomoći da stvar krene ispočetka bolje. Ali, vrijeme je da neke rizike uzmemo, rekao sam da je rizično, da nije rizično ne bih uzimao taj rizik. Rekao sam da bi primjerenije bilo da je to godina dana, ali postoje rizici političkih saglasnosti, političkih nepovjerenja, ja sam upravo uzeo taj rizik. Ne želeći da vas isturam u taj rizik, ja sam ga uzeo, jer mislim da prvom pripada da uzme više rizika od drugih, takva je sudbina političkog života.

Konstatujem da sam prihvatio dva amandmana poslanika Demokratskog fronta i idemo dalje.

Kolega Banoviću, izvolite.

BORISLAV BANOVIĆ:

Amandmani koje podnosim odnose se na član 27 i samo se radi o želji da poslove u vezi sa elektronskim evidencijama na biračkom mjestu i elektronskom identifikacijom i sa uputstvom kako se cio taj postupak vrši, preuzme nadležno ministarstvo koje obezbjeđuje hardver, pravi softver i instalira te uređaje na biračkim mjestima, dakle da ono napravi uputstvo kako se to koristi, a ne Ministarstvo. Mislim da je to praktičnije, a nije toliko važno i ako se ne prihvati ako mislite da je ovo sporno, ali mi je nelogično i kolegama iz Ministarstva je bilo nelogično da oni sve rade, a da uputstva pravi Državna izborna komisija.

U drugom amandmanu rok od godinu dana, koji je pratio one rokove ostale, vraćam na šest mjeseci. Dakle, bio je rok od godinu dana da se to uputstvo donosi, ali pošto su smanjeni rokovi na novembar onda bi ovdje bio rok šest mjeseci, da se do oktobra napravi to uputstvo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Banović modifikovao je amandman, skraćuje rok, a ponoviću o čemu se radi. Radi se o tome da uputstvo ne radi Državna izborna komisija, nego ga radi Ministarstvo unutrašnjih poslova. Mogu li to prihvatiti da ne glasamo? Može ili ne može, kolega Simoviću? Može. Dobro.

Ispravljaćemo, ionako moramo da se zbog rokova vratimo na neke od tih zakona. Moraćemo da se vratimo na neke rokove, pa i to. Zbog rokova moramo se vratiti na Zakon o lokalnoj samoupravi na Zakon o biračkim spiskovima, da ispravljamo te stvari, da usaglašavamo sa ovim zakonom.

U redu, prihvatom dva amandmana kolege Banovića, da uputstva radi Ministarstvo unutrašnjih poslova, a ne Državna izborna komisija. Idemo dalje.

Amandman poslanika SDP-a.

Izvolite, kolega Banoviću, na šta se odnosi taj amandman?

“Radno tijelo Skupštine nadležno za odbranu i bezbjednost vršiće pojačanu kontrolu i nadzor rada službi bezbjednosti u periodu od raspisivanja do održavanja izbora, o izvršenoj kontroli...30 dana izvještavati“, čitam ga brzo, „izvještavati nadležno radno tijelo Skupštine“.

Stavljam na glasanje amandman. Izvolite.

Nijesam sklon da ga prihvatim. Ima dovoljno obaveza i kontrolora u ovom procesu da ne treba radno tijelo.

Za, protiv, uzdržani?

Amandman SDP-a.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 38 za nije bilo protiv, jedan uzdržan, amandman nije prihvaćen.

Idemo na amandmane kolege Gjeke i Nimanbegua. Izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala vam, predsjedniče Parlamenta.

Poštovane kolegice poslanice i kolege poslanici,

Što se tiče našeg stava prema izbornom zakonu Crne Gore moram ponoviti ono što je prethodilo ovome, a to je stav koji sam ja saopštio prilikom glasanja za povjerenje u sistem u maju 2013.godine, zato što Forca smatra da izborni proces u Crnoj Gori daleko od toga da je demokratičan. Izborni proces je takav da mi moramo vratiti povjerenje i taj moj odnos ja sam ponovio prilikom jučerašnjeg glasanja o predloženim zakonima, takođe glasanjem za, ali sada dolazimo do ključnog zakona. Ključni zakon u kojem ste vi koji ste bili u radnoj grupi i zbog načina da je ovom domu, moram podijeliti mišljenje, prevelika važnost data Kolegimu predsjednika Skupštine gdje u puno zakona dolazi do miješanja intervencije ingerencija i jačanje uticaja, da su neki poslanici jači od drugih. Poštovani dome, ja predstavljam Forcu, a ne Klub manjinskih partija u ovoj situaciji i mi imamo naše stavove koji ne moraju uvijek biti isti. Način kako se radi na Kolegijumu često dovodi do toga da naši glasovi ili stavovi se ne uzimaju u obzir, što se ovdje desilo. Ja takođe želim reći da je 2011.godine za albanske partije u ovom domu napravljen tektonski poremećaj, jer smo mi na jednom izbornom zakonu koji je hvaljen pred Evropom, u kojem smo imali afirmativnu akciju sa posebnom izbornom jedinicom, ostali bez toga. Na tom sistemu stvarale su se partije i bez prelaznog perioda mi smo došli u situaciju, na što smo upozoravali, na što su tadašnji rukovodioci radnih grupa oko izbornog procesa rekli vi ćete imati četiri mandata, da mi ovdje zastupamo preko 6.000 građana sa jednim mandatom, što nije slučaj sa drugim partijama. Afirmativna akcija bi trebala biti da je zastupljenost za manjinske narode puno niža.

Stoga želim obrazložiti četiri amandmana koje smo predali zajedno sa kolegom Gjekom i koji se odnose na prvi amandman, da se svi glasovi koji idu prema manjinskim listama koje predstavljaju manjinske narode i nacionalne zajednice, zbrajaju, ali da mandat dobijaju one koje imaju preko 0,7% glasova.

Drugi amandman odnosi se na Državnu izbornu komisiju. Želimo da albanske manjinske partije imaju predstavnika tu, i on je jasan amandman.

Od trećeg amandmana odustajem, on se odnosio na niži prag dobijanja potpisa za izbornu listu, znači da vas tehničkim detaljima ne opterećujem.

Sad dolazim do ključnog, četvrtog našeg amandmana, a on je sljedeći: U članu 94 stav 2 tačka 1 riječ "tri" se zamjenjuje sa riječi "četiri". U istom članu poslije tačke 1 dodaje se nova tačka 1 koja glasi:"U slučaju da nijedna od izbornih lista za izbor poslanika pripadnika albanskog naroda ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana i tačke 1 ovog stava, najuspješnije od njih sa najmanje 0,5% važećih glasova, a koji imaju četiri najveća količnika u ukupnom zbiru dobijenih glasova, stiču pravo na poslaničke mandate".

Kolege, tražimo četiri mandata. Zašto to radimo? Član 79 Ustava treba da se poštuje, afirmativna akcija je ta da se manjinske zajednice, a manjinska zajednica Albanaca je ovdje posebno drugačija od drugih, imamo jezičku razliku, imamo religijsku razliku i imamo jedan faktor...u korist našeg stanovništva u Crnoj Gori opada. Od '91. do danas broj Albanaca u Crnoj Gori je iznad 10.000 manji nego što je bio. Stoga na vaš stav oko ovih amandmana biće vezan i naš stav da li ćemo uopšte prisustvovati glasanju kad izborni zakon bude u cjelosti na redu. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Nimanbegu.

Idemo na glasanje četiri amandmana kolege Nimanbegua. Odustali su od trećeg, izvinite. Od ovog oko cenzusa ste odustali, ako sam dobro čuo.

Izvolite. Stavljam na glasanje amandman 1 kolega Gjeke i Nimanbegua. Obrazložio ga je kolega Nimanbegu.

Hvala vam. Glasalo je 55 poslanika, 17 za, jedan protiv, 37 uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 kolega Gjeke i Nimanbegua.

Hvala vam. Glasalo je 58 poslanika, 32 za, jedan protiv, 25 uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 4 kolega Gjeke i Nimanbegua. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika, 19 za, dva protiv, 29 uzdržanih, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Krećemo na drugi set amandmana koji se tiču slične problematike. To su amandmani Bošnjačke stranke, kolega Mustafića, Kalača, Zoronjića, uz pomoć Nimanbegua i koleginice Dragičević.

Izvolite, kolega.

SULJO MUSTAFIĆ:

Poštovani predsjedniče,

U pravu ste, riječ je o amandmanu koji su potpisale sve manjinske partije iz manjinske koalicije u ovoj skupštini, čime smo pokazali da i te kako znamo da sarađujemo i izgrađujemo međusobnu koheziju, ali isto tako da vodimo računa i o Ustavu Crne Gore, jer se ovi amandmani naslanjaju na Ustav Crne Gore, član 79 tačka 9. S druge strane želimo da nadograđujemo manjinska prava, kao što je bio zaključak Kolegijuma 2011.godine 12.septembra kada je obećano formiranje radne grupe za lokalnu afirmativnu akciju. To se nije desilo, to je već stvar nekih političkih odluka, ali ponavljam 12.septembra kod predsjednika Parlamenta je obećano formiranje radne grupe i tada je rečeno da se zbog uslova Evropske komisije, zbog brzine i dinamike donošenja izbornog zakonodavstva privremeno odustane od tog zahtjeva, da se u narednom periodu razmotri i da se formira radna grupa. Naravno, mi smo kroz ovu radnu grupu sve vrijeme upravo tražili da se implementira taj tadašnji dogovor koji se, kažem, naslanja na Ustav. To je jedna strana.

Druga strana. Juče se čulo da su manjinski narodi ovdje ili partije manjinskih naroda kolateralna šteta. Partije koje su dobile samostalno 25.000 glasova na izborima u oktobru 2012.godine nijesu ničija kolateralna šteta, nego su logičan iskaz političke volje manjinskih naroda, koji očigledno u nekim dugim partijama nijesu našli ono što su smatrali kada su ih glasali, pa su onda odlučili glasati manjinske partije i podržati ih i tako ih osnažiti, a naravno svaki izbori će pokazivati povećan...u manjinske političke partije.

Međutim, da se vratim amandmanima. Dakle, oba ova amandmana mogu se posmatrati i u logičkoj i u političkoj vezi, ali se mogu glasati odvojeno. Prvi amandman se tiče lokalne zastupljenosti, odnosno zastupljenosti manjinskih

političkih partija u opštinskim izbornim komisijama. Dakle, tiče se toga da manjinske partije imaju člana u opštinskoj izbornoj komisiji, što do sada nijesu imale, analogno onom principu koji smo uspostavili na nivou države. Dakle, na to se odnosi prvi amandman, ne moram ga čitati, jer je već mnogo u procedure, dosta se o njemu pričalo. Naravno, u onim opštinama gdje manjinske partije već imaju svoje mandate, da jedan član izborne komisije bude iz najjače manjinske partije, a onaj drugi po broju glasova da bude iz druge manjinske partije. To je prvi amandman.

Drugi amandman koji je ključan, koji je temeljan, tiče se manjinske afirmativne akcije, tiče se uspostavljanja povjerenja prije svega u Ustav, u multietničku Crnu Goru, građansku Crnu Goru, jer manjinske partije nijesu ništa manje građanske od drugih partija, jer baštine sve građanske vrijednosti, podržavale su i podržavaju od nezavisnosti, a i prije toga Crnu Goru i sve njene demokratske tekovine. Dakle, ovo nije nikakav udar u temelje građanske Crne Gore, kako je to neko izjavio, nego je upravo dograđivanje vrijednosti građanske Crne Gore i borba za ono za što smo se svih ovih godina zajednički borili u demokratskoj tranziciji, a to je jačanje svih oblika afirmacije, svih naroda koji žive u Crnoj Gori. Ako manjine nijesu zastupljene na lokalnom nivou, gdje se donose ključne odluke vezane za život manjina, onda očigledno nešto tu nije uredu, ne poštuje se Ustav, ne poštuju se preporuke iz Lunda, preporuka broj devet koja jasno govori o tome da se mora obezbijediti zastupljenost manjina u lokalnim sredinama, jer se tamo donose ključne, vitalne odluke za manjinske narode.

Na radnoj grupi smo o tome detaljno pričali. Osluškujući predstavnike u radnoj grupi, kako iz manjinskih naroda iz drugih političkih partija, tako iz drugih partija, i iz Fronta, Pozitivne Crne Gore, iz SNP-a, iz DPS-a, SDP-a, formulisali smo naše amandmane. Ovim se putem zahvaljujem i kolegi Milutinu Đukanoviću koji nam je pomogao u modifikaciji našeg amandmana i na insistiranje Demokratskog fronta stavili smo da je limit korišćenja manjinskih prava na nivou opštine 15% pripadnika određenog manjinskog naroda onaj isti limit koji se koristi na državnom nivou. Dakle, on nam je zaista pomogao i ja mu se zahvaljujem, isto kao što zahvaljujem kolegici Jasavić, kolegi Rastoderu i drugim poslanicima, kolegi Miliću koji je podržao amandman koji se tiče izborne komisije i svim ostalim poslanicima koji su, neki javnom a neki prećutnom podrškom, podržali ove amandmane. Sjećam se da smo prije tri dana imali sjednicu Odbora za politički sistem, gdje su ovi amandmani jednoglasno usvojeni, gdje su participirali svi politički subjekti, te isto tako očekujemo podršku za ove amandmane danas na plenarnoj sjednici vjerujući da je to logičan iskaz one političke volje koja se iskazivala sve vrijeme i u radnoj grupi i na Odboru za politički sistem i koja se iskazuje kroz to da zajednički nadgrađujemo ono što smo Ustavom zapisali.

Ovaj amandman tiče se, rekao sam, principa afirmativne akcije, koji smo zapisali u Ustavu, ali se ne tiče nijedne manjinske partije pojedinačno, nego se tiče prava onih naroda koji se u određenoj opštini osjećaju manjinskoj zajednicom i čija se prava štite. Dakle, ja pozivam, ovo je zaštita prava manjinskih naroda na lokalnom nivou i stoga očekujem razumijevanje ne samo pojedinačno od predstavnika manjinskih naroda u tim političkim partijama nego i

političkih klubova tih partija, jer je riječ o principima, mi ovdje branimo principe i branimo ono što je zapisano u Ustavu Crne Gore. Ja vam se, predsjedniče, zahvaljujem na produžetku vremena koje ste dali i očekujem podršku za ove amandmane. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Da glasamo. Juče smo se čuli dosta puta oko toga. Dao sam malo više vremena, jer sam smatrao da ako smo već odložili onda da damo više vremena, da čujemo kolege iz manjinskih partija. Biću striktan oko procedure, sad već mislim da nema nikakve svrhe da vodimo političke rasprave, nego da glasamo. Poznate stvari, mnogo puta rečene stvari.

Stavljam na glasanje amandman 1.

Ako sam povrijedio nešto u procedure, izvolite. Pomoćićete mi.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

U cilju da svi zajedno u ovom domu donesemo danas zakon o izboru odbornika i poslanika, ja bih želio još jednom da zamolim vas, gospodine predsjedniče, i poslanike opozicije da se vrlo tanano odnesemo prema ova dva amandmana. Juče smo kršili Ustav, ovo je po nama pitanje Ustava i mislim da danas je prilika da usvojimo ova dva amandmana i ako govorimo o vraćanju povjerenja u izbornu zakonodavstvo, mislim da je ovo prilika da to danas uradimo.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, imali ste priliku da potpišete te amandmane. Vidite da ne doprinosite tananosti, nego doprinosite nerazumijevanju.

Izvolite.

TARZAN MILOŠEVIĆ:

Dobra je praksa bila u prethodnom periodu. Svi smo se trudili u ovom domu da zadržimo i Albance kada nijesmo izglasali taj zakon, da ostanu u Parlamentu i da zajedno s nama glasaju Zakon o izboru odbornika i poslanika. Ako želimo da donesemo zakon bez četiri naroda, Albanaca, Hrvata, Bošnjaka i Muslimana, mislim da to nije dobro ni za Crnu Goru, da nije dobro ni za ovaj parlament.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Kolega Miloševiću, nijeste pomogli nego odmgli tananost, kao što vidite.

Kolege, možemo li? Ja sam predožio da glasamo, ali kao što vidite tananost se pretvorila u...

Stavljam na glasanje amandman 1 kolega iz Bošnjačke stranke. Glasamo. Izvolite. Potrebna je dvotrećinska većinska većina. Za, protiv i uzdržani, izvolite.

Hvala vam. Glasala su 63 poslanika, 38 za, dva protiv, 23 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 kolega iz Bošnjačke stranke. Izvinjavam se kolegi Zoronjiću, prije mu nijesam dobro pročitao ime, da iskoristim priliku dok je glasanje u toku.

Hvala vam. Glasalo je 66 poslanika, 39 za, tri protiv, 24 uzdržana. Konstatujem da amandman 2 nije dobio potrebnu većinu.

Možete da mi pomognete kao potpredsjednik sada, ako budemo u političku raspravu ušli onda će biti problema. Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Dakle, ne otvaram uopšte raspravu. Mi se zahvaljujemo poslanicima i političkim subjektima koji su podržali opravdane zahtjeve manjinskih političkih partija iza kojih stoji, ponavljam, gotovo 30.000 birača. Zahvaljujemo se onima koji su imali sens i sluh sada u plenumu, ali i onima koji su u radnoj grupi dali makar deklarativnu podršku. Ta podrška nije bila dovoljno iskrena, jer da jeste, ubijedili bi političke subjekte kojima pripadaju da nam takođe daju tu podršku. S obzirom da je ovdje povrijeđen Ustav, da je ovo direktno udar na Ustav Crne Gore, na član 79 tačka 9, mi ne želimo više učestvovati u ovakvom ustavnom nasilju. Napuštamo ovo zasijedanje i smatramo da nije potrebno da učestvujemo u daljem glasanju ovog zakona, s obzirom da se temeljno krši Ustav.

U ime političkog kluba Bošnjačke stranke obavještavam javnost da mi napuštamo zasijedanje i kolege iz ostalih manjinskih partija.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Mustafiću, mi smo sinoć odložili sjednicu da se ovo ne bi desilo, da biste imali priliku da kažete što mislite, da bismo u normalnoj demokratskoj atmosferi o tome odlučivali. Odložili smo sjednicu upravo zbog toga sinoć. Mislim da ovo nije način, ali imate pravo na to.

Kolega Nimanbegu, izvolite.

GENCI NIMANBEGU:

Poštovani predsjedniče, poštovani dome,

Ja želim istaći da ovdje tananost osjećaja kod pojedinih amandmana treba biti principijelna i treba biti kod svih. Ali kod vas, gospodo iz opozicionih partija, koji niste glasali, e i kod vas koji niste glasali. Nije prvi put danas, nego 2011. je bilo. Možda je to greška i kod subjekata albanskih tada koji su, možda, svojom politikom učinili da budu pristrasni.

Albanska politika u Crnoj Gori treba da vodi računa o sebi i mi ćemo to raditi, nebitno ko je u vladi, ko je u vlasti. Stoga želimo istaći i ponoviti - ne da je samo zahtjev Bošnjačke stranke, nego će se i dva poslanika iz albanskih partija takođe pridružiti pozivu i mi nećemo prisustvovati glasanju, napustićemo današnju sjednicu. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Nastavljamo. Ovo nisu prijatni momenti ni za jedan parlament pa ni za ovaj, ali je dobra pouka kako se lako uđe na izborima u procese od kojih dugoročno poslije trpi štetu čitava država. Neka ovo bude poruka kada uđemo u

sljedeće izbore da znamo što se može desiti poslije tih izbora. Poslije ovih prošlih izbora, godina dana skoro će biti od tih predsjedničkih izbora, mi trpimo posljedice kao društvo. Ne govorim politički, nego govorim kao društvo. Ovo su vrlo štetne stvari za svaki parlament, pa i za ovaj.

Kolega Simoviću, nemate riječ. Dozvolite mi, nijesam ništa problematično rekao, samo sam rekao da ovo nije lijepo.

Za pauzu, da, izvolite, izvinjavam se.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Hvala vam na datom izvinjenju jer nijeste pravilno razumjeli moju reakciju i potrebu da se javim.

Predlažem pauzu da napravimo, jer ipak neuobičajeno je kad se u parlamentu Crne Gore napušta parlament, ne od jednog poslanika, ne od jednog poslaničkog kluba, nego od dva poslanička kluba, kada napuštaju parlament predstavnici manjinskih nacionalnih partija. Mislim da ovo obavezuje da napravimo tajmout, da vidimo kako dalje u uslovima kada donosimo zakon koji treba da vrati povjerenje u izborni proces u Crnoj Gori, odnosno da napravimo dalji rast povjerenja u izborni proces, u uslovima kada pravimo određeno nerazumijevanje i probleme i oštru ovakvu reakciju, ja bih rekao s pravom, od predstavnika manjinskih nacionalnih partija.

Kvalitet ovoga parlamenta je upravo bio u predstavnicima manjinskih nacionalnih partija, mislim da taj kvalitet u ovom trenutku mijenja...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, da ne dužimo.

Daću pauzu ako insistirate, mislim da nije neophodna. Molim vas, dozvolite mi da ja nešto kažem pa da vam dam riječ, mislim da je to elementarno.

Podsjetiću vas, mi smo sinoć odložili sjednicu na zahtjev manjinskih partija, znači odložili smo zbog njih sinoć sjednicu, sa željom da imaju prenos i da iskažu svoj stav. Njihovi amandmani nijesu dio zbog čega smo otvorili ovaj paket. Imaju ustavnu spornost kod mnogih političkih subjekata i nije nešto zbog čega smo ušli u ovaj proces. Oni su bili već u proceduri kod prethodnog puta usvajanja zakona, kad smo usvajali prije dvije godine, i takođe nisu bili usvojeni. Nije nikakav novi element.

Prema tome, ne radi se ni o kakvom novom ponašanju prema manjinskim partijama. Mislim da nije dobro što gubimo vrijeme. Znamo da imamo vremenske limite zbog kojih smo pomjerali sjednicu ranije, imamo obaveze i vi i ja, između ostaloga, mislim da ta pauza nije neophodna u ovoj situaciji. Ja sam iskazao žaljenje u ime svih vas, ali naravno, ne možemo biti sinoć i jutros taoci bilo čije partijske odluke, da budem vrlo otvoren. Sinoć smo to prihvatili, korektno prekinuli sjednicu i jutros počeli da bismo njima izašli u susret. Mislim da je ispunjena puna korektnost prema njima.

Osim toga, ovdje sjede i drugi Albanci, i drugi Bošnjaci, i drugi predstavnici manjinskih naroda, ali svoj interes nalaze u građanskim partijama. Prema tome,

ne bih dao manje na značaju njihovom prisustvu ovdje nego kolegama iz manjinskih partija.

Mogu li nastaviti sednicu, kolega Simoviću?

Naša nijedna pauza nije trajala pet minuta, koliko ja pamtim. Moje je plediranje drugog smisla, da završimo to ako možemo do nekih obaveza koje smo preuzeli.

Minut, kolega Danilović. Ne, ne, daću pauzu. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Gospodine predsjedniče,

Demokratski front izuzetno cijeni svaki narod koji se prepoznaje kroz svoje političke predstavnike u ovom parlamentu.

Mislim da ovo nije korektno, da dogovor od sinoć, ako vam smeta... Ja mislim da imam pravo koliko vi da kažem nešto u odbranu, ne moram ako vam smeta.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Daniloviću, da vam pomognem. Ja sam to rekao u ime vas.

GORAN DANILOVIĆ:

Dopustite da završim, vjerujte, neću uvrijediti nikoga, ako lijepo riječi traže vašu reakciju. Ja nijesam uvrijedio tim što kažem da poštujemo političke predstavnike svakog naroda.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Ne, daleko od toga, mislio sam da sam o toj temi dovoljno rekao ja u vaše ime i da je potrebno da izađemo iz toga i vratimo se na zakon.

GORAN DANILOVIĆ:

Ne, nijeste rekli ključnu stvar.

Godinu dana u ovom parlamentu 20 poslanika koji predstavljaju 25% građana Crne Gore ne ulazi vrlo često na sjednice plenuma i nikad niko od vas nije tražio pauzu. Dvadeset poslanika, samo hoću da to znate i mislim da je licemjerno nakon dogovora od sinoć tražiti pauze, a ovo 25% predstavnika građana Crne Gore nikad nije zaslužilo pauzu da vidite zbog čega nijesu u sali godinu dana. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam, kolega Daniloviću, i daću pauzu.

Mi dolazimo u ovaj parlament da bismo drugima objasnili ono u što mi vjerujemo, da bi pričali sa onima sa kojima se ne slažemo. Dolazimo s uvjerenjem da ćemo im to objasniti. Nadam se da to objašnjavanje će se nastaviti a da nećemo morati da prekidamo više.

Kolega Simoviću, pet minuta pauza.

SRĐAN MILIĆ:

Može li prije pauze?

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Može, kako ne. Samo izvolite.

SRĐAN MILIĆ:

Poštovani predsjedniče,

S obzirom da je juče napravljen dogovor, a dogovor je napravljen na Kolegijumu koji sam ja tražio da se održi i gdje su kolege iz DPS-a insistirale da mi do 11 sati danas završimo posao, ja očekujem da ćemo ovo pet minuta ispoštovati da se vratimo da završimo priču oko Zakona o izboru odbornika i poslanika.

S obzirom da u ovom parlamentu sjede neki koji uređuju neke dnevne novine, i govore neistine, a ja sam obećao da neću o njima riječi progovoriti, izvinjavam se i sestri pokojnog Duška Jovanovića što neću koristiti ni njen intervju da kažem o nekima ovdje što im pripada. Samo želim da pošaljem poruku građanima Crne Gore, sinoć smo spriječili da se zaustavi ono što se moglo desiti, a to je podizanje, potpuno opravdano, političkih tenzija u Crnoj Gori. Tražili su predstavnici manjinskih naroda, jedino oni, predsjedniče parlamenta, politički predstavnici manjinskih političkih partija u Crnoj Gori, da imaju televizijski prenos. Obezbijedili smo, a sad očekujem od DPS-a ozbiljnost, s obzirom da smo napravili dogovor na kolegijumu da ne prekoračimo ni jedan jedini rok. Hvala vam velika.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Dajem pauzu, za pet minuta ćemo početi, ko bio ko ne bio u sali.

Izvolite, pet minuta. Po mom satu to je 16 minuta do 11 sati.

- pauza -

Poštovane kolegkinice i kolege, nastavljamo.

Na redu su amandmani kolege Andrije Popovića. Ima tri amandmana, ne kako piše u podsjetniku, opomenuo me kolega da je i drugi amandman ostao u proceduri, njegov, djelimično taj amandman mu je prihvatio Zakonodavni odbor, ali je on ostao u proceduri i da ćemo o njemu morati da se izjašnjavamo.

Izvolite, kolega Popoviću, vaši amandmanu su na redu.

Ja sam rekao da je amandman 2 ostalo u proceduri, dok vi dođete do mjesta, i da ćete se o njemu izjašnjavati takođe. Sva tri vaša amandma. Dovoljno tri minuta? Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore,

S pravom mi je poslanik Labudović zamjerio, prošli put nisam pozdravio crnogorsku dijasporu koja treba da bude u vrhu prioriteta crnogorske države,

crnogorsku dijasporu ili iseljništvo. Neće mi se to više događati, poslaniče Labudoviću.

Mnogo mi je žao zbog ovoga što se desilo, što su poslanici Bošnjačke stranke i albanskih partija napustili današnje zasijedanje. Mislim da nijesmo pokazali dovoljno senzibiliteta prema potrebama predstavnika manjinskih partija. Inače, sve oko ovog seta zakona, oko Predloga zakona o izboru poslanika i odbornika je na neki način zbrkano. Mi znamo da ovdje najmanje tri partije mogu i koriste i zloupotrebljavaju državne resurse u partijske svrhe. Ovaj set zakona ih neće zaustaviti. To je jasno nama u ovom domu, da nema šanse da će ih to zaustaviti, te tri partije će nastaviti da to rade.

Liberalna partija nije imala prilike da učestvuje u stvaranju ovih zakona. Zbog toga sam iz nekog neutralnog ugla juče posmatrao sve što se dešavalo u Skupštini, nijesam ni glasao, bio sam prisutan, a nijesam prisutan na jučerašnjem zasijedanju. Liberalna partija je pokušala sa ova tri amandmana na izbor odbornika i poslanika da da neki doprinos. Samo da kažem da je drugi amandman predložio i matični odbor, tako da je on postao sastavni dio ovog zakona, zbog toga on nije povučen nego identičan je predložio matični odbor.

Prvi amandman se odnosi na član 7 stav 4, poslije riječi "opozicija" briše se tačka i dodaju se riječi "iz stalnog sastava komisije".

Obrazloženje: Predlog zakona definiše sastav opštinske izborne komisije. Predsjednik i četiri člana čine sastav opštinske izborne komisije. Kako nije definisano pitanje sekretara komisije, predlažemo navedeno rješenje.

Treći amandman je dobio većinu na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu. Poslije člana 20 stav 6 dodaje se novi stav: "Komisija je dužna licima spriječenim zbog starosti i invalidnosti, kliničkog i bolničkog liječenja da omogući da pred komisijom daju podršku izbornoj listi. Po zahtjevu lica iz stava 1 ovog člana ili predstavnika izborne liste, dva člana ili zamjenika komisije posjećuju zainteresovano lice pred kojim lice iz stava 1 ovog člana potpisom"....

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Popoviću, u cajtnotu smo, malo ubrzajte, već četiri minuta obrazlažete amandmane.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Vjerujte, juče sam vas slušao deset sati. Nijesam riječ progovorio, prekoračenje puta osam je bilo nekih poslanika, nijeste im riječ rekli, dakle vašim političkim trenutnim saveznicima, a mene prekidate poslije pet sekundi. Mislim da stvarno nema smisla.

Treba li da ponovim? Sada ću ponoviti ovaj treći amandman. Ispočетка, treći amandman: "Poslije člana 20 stav 6 dodaje se novi stav 7 komisija je dužna licima spriječenim zbog starosti i invalidnosti, kliničkog i bolničkog liječenja da omogući da pred komisijom daju podršku izbornoj listi. Po zahtjevu lica iz stava 1 ovog člana ili predstavnika izborne liste, dva člana ili zamjenika komisije posjećuju zainteresovano lice pred kojim lice iz stava 1 ovog člana potpisom daje podršku izbornoj listi".

Obrazloženje: Odredbom člana 8 Ustava Crne Gore, evo danas i juče stalno se pozivamo na Ustav, zabranjuje se diskriminacija građana po bilo kom osnovu. Predloženim rješenjima u zakonu stari, bolesni i invalidi su dovedeni u situaciju da ne mogu ostvariti pravo da svojim potpisom daju podršku izbornoj listi. To je razlog što predlažemo rješenje kojim bi se spriječila diskriminacija po osnovu starosti, invalidnosti i bolesti. Vjerujem da je ovaj amandman 3 naročito za svakoga prihvatljiv. Ne smijemo dozvoliti diskriminaciju bilo koga. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vama.

Tačno je, nijeste uzimali vrijeme, izvinjavam se, ali dogovorili smo bili do 11 sati da završimo, a nijesmo ni blizu toga, a klubovi imaju obaveze. Znači, nije bio prigovor vama nego svima nama.

Stavljam na glasanje amandman 1 kolege Popovića. Trebaju dvije trećine, kao što znate. Molim samo brže da glasamo, možemo li to barem? Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 26 za, jedan protiv, 24 uzdržana. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 kolege Popovića. Modifikovano je prihvaćen, ali je insistirao da se glasa, ipak, o njegovom amandmanu u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 51 poslanik, 30 za, nije bilo protiv, 21 uzdržan. Amandman 2 nije prihvaćen.

Amandman 3 kolege Popovića. Velika je većina potrebna za amandmane i teško je doseći.

Hvala vam. Glasalo je 58 poslanika, 43 za, nije bilo protiv, 15 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Idemo na amandmane Kluba poslanika SNP-a. To je jedan amandman, a onda imamo pet Kaluđerovića i Gojkovića, amandmana tri Kluba poslanika SNP-a, to je prva grupa od tri grupe amandmana SNP-a. Ako može da ubrzamo, znate koji su razlozi zašto ubrzavamo. Izvinjavam se, koleginice Jonica. Imamo dvije koleginice sa J pa sam zaustio prvo J, ali razumite. Postoje neki razlozi koji su vam poznati zašto bismo htjeli ovo ubrzati i nekako završiti u onome što smo dogovorili, a počeli smo sa pola sata zakašnjenja bez potrebe.

Izvolite, koleginice Jonica, poštujući vaš rad i trud oko amandmana.

SNEŽANA JONICA:

Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore ponovo poručuje svima u ovoj Skupštini, ali i u Crnoj Gori da nema povjerenja u izborni proces i da se ono ne može vratiti do izmjena Zakona o crnogorskom državljanstvu i Zakona o registru prebivališta i boravišta. Prosto čudno da neko jutros priča o vraćanju povjerenja u izborni proces kada su koliko juče ili nekoliko dana ranije ova dva zakona eliminisana iz ove priče. Mi ćemo, naravno, nastaviti da insistiramo na promjenama ovih zakona, sa žaljenjem što su od danas ili juče interesi nekih političkih partija bili stavljeni ispred interesa građana koji su jedino kroz ova dva zakona bili zaštićeni.

Amandman o kojem govorim tiče se rodne ravnopravnosti, odnosno obezbjeđivanja da ono što je promjenama zakona 2011. godine urađeno u odnosu na izborne liste bude zaokruženo na način da obezbijedimo srazmjernu zastupljenost manje zastupljenog pola i u skupštinama opština i u Skupštini Crne Gore. Dakle, radi se o redosljedu manje zastupljenog pola na izbornim listama koji na ovakav način kako smo mi to predložili obezbjeđuje da se cilj koji je proklamovan nizom međunarodnih dokumenata i ostvari.

Olakšana mi je pozicija obrazlaganja ovog amandmana, imajući u vidu da je predlagač zakona poslanik Ranko Krivokapić koji je predsjedavajući Skupštine OEBS-a i predsjednik partije koja je članica Socijalističke internacionale. Vjerujem da nećemo imati potrebe da skupljamo dvotrećinsku većinu za izglasavanje ovog amandmana, nego da će ga predlagač zakona prihvatiti, jer je ovaj amandman zasnovan na osnovnim principima Internacionale, a valjda i partije kojoj pripada i kojom predsjeda. Ipak, na kraju priče, podsjetiću da je predlagač ovog zakona, kao i predsjednika države i predsjednika Vlade na međunarodne standarde i dokumenta koja jasno definišu da je upravo tekst ovog amandmana rješenje .... rodne ravnopravnosti kada je u pitanju zastupljenost, što su i gospodin Rastislav Vrbenski i gospodin Mitja Drobnič uputili i predsjedniku Skupštine, a u ovom slučaju predlagaču ovog zakona. U očekivanju da predlagač zakona poslanik Krivokapić prihvati ovaj amandman, nadam se da ćemo u konačnom obezbijediti ono o čemu svi govorimo, ali kod glasanja negdje odstupimo od tako proklamovanog cilja. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Ima više amandmana na tu temu, pa ću se opredijeliti za onaj koji mi bude najviše odgovarao, naravno poštujući da sam izabran na to mjesto s nekim prethodnim radom.

Stavljam na glasanje vaš amandman, 30% vaš amandman mora ići na glasanje. Za, protiv, uzdržani? Izvolite. Ima amandman DPS-a i mislim da ima amandman SDP-a na tu temu. Prosjek je 25, u Evropskoj uniji 22, ako se ne varam. Tako da neđe tu treba da se nađemo.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 34 za, dva protiv, 13 uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandmani Gojkovića i Kaluđerovića. Pomozite mi vi, kolega Kaluđeroviću, da ubrzamo.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala. Trudiću se, predsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Moram, ipak, na početku reći, laž je velika kao ova zgrada u kojoj zasijedamo koju je objavio danas dnevni list Dan da je jučerašnje naše zasijedanje obilježilo saglasje u glasanju SNP-a i DPS-a. Činjenica je da je glasovima opozicije i SDP-a usvojen zakon protiv kojeg se DPS najviše protivio. Činjenica je da smo omogućili da se udovolji zahtjevu dva poslanička kluba manjinskih partija, da se ovo što su danas saopštili učini pred licem javnosti u

direktnom prenosu. To je sve što se može staviti kao grijeh, a vidite kakav je osvanuo jedan dnevni mediji. Poziv i tom mediju i političarima iz opozicije koji koriste uticaj na pojedince iz uređivačkom tima Dana, da se okanu ćorava posla i da na taj način direktno ne pomažu režimu Mila Đukanovića u Crnoj Gori.

Moj prvi amandman je doprinos da se u zaboravljenom članu 4 uskladi terminologija i da se umjesto "grupa građana" koristi terminologija "grupa birača", u svim ostalim normama u tom zakonu to je učinjeno.

U amandmanu 2 tražimo da se jasno eksplicira da Državna izborna komisija ima svojstvo pravnog lica.

Amandmanom 3 pomažemo u vezi sa ostvarivanjem prava članova Državne izborne komisije i ekspliciramo tačno ta prava.

Amandmanom 4 jasno kažemo da se postupak popune upražnjenog odborničkog odnosno poslaničkog mandata realizuje kod nadležne izborne komisije, na zahtjev one političke grupacije koja ima taj interes, kod koje je upražnjeno odborničko odnosno poslaničko mjesto.

Amandman 5 je intervencija na član 52. U tom dijelu molba svim kolegama i javnosti da ovo posebno prati. Prosto je neprihvatljivo da se ide u potpuno novi način izbora Državne izborne komisije i da se taj postupak realizuje nakon što se raspišu izbori. Mi smo u predvečerje raspisivanja izbora u 11 opština, a ovaj postupak imenovanja stalnog sastava Državne izborne komisije tek treba da se realizuje i to da se završi u narednih mjesec dana. Tražimo da se to ostavi da se realizuje nakon izbora, a o sastavu organa za sprovođenje izbora će kolega Gošović nešto više govoriti. Hvala vam.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala.

Kolega Kaluđerović je pomogao u ovom drugom dijelu ubrzanja po članovima, a prvi dio je bio njegov politički stav i on je jedan od onih poslanika koji rijetko koristi proceduru i ovoga puta bih mu dozvolio toliku komociju na zarađeni kvalitet prije.

Mislim da je dobro da prihvatimo amandman 1 i 3, da uskladimo terminologiju i 3 je na Brajevom pismu, tako da to ne bismo glasali. Onda bismo glasali, a vi meni pomozite da ne glasamo onda 2, 4 i 5 jer nećemo dobiti dvije trećine ako budemo glasali, potrošićemo samo vrijeme. Možemo li tako? Znači, glasamo samo dvojku SNP-a, glasamo to, a 1 i 3 je prihvaćen. Nemojte očekivati da sada sve mogu da pohvatam, ušao bih u veće greške. Birači, da se uskladi terminologija i 3 da se na Brajevom pismu može dobiti listić da se glasa. To je naša obaveza po Zakonu o zabrani diskriminacije.

Glasamo amandman 2 poslanika SNP-a, Gojkovića i Kaluđerovića. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 60 poslanika, 59 za, amandman je dobio potrebnu većinu. Konstatujem da su amandman 1, 2 i 3 sastavni dio Predloga zakona, a 4 i 5 su povučeni iz procedure.

Idemo dalje. Klub poslanika SNP-a je podnio tri amandmana. Ko će ih obrazlagati? Kolega Gošoviću, da budete ekspeditivni kao i kolega Kaluđerović, možda i prođe amandman.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Ako je to uslov, onda da ne počinjem.

Amandmani se odnose na sastav organa za sprovođenje izbora. Ne podnosimo ih neposredno pred ovo zasijedanje, podnosili smo i u radu radne grupe, podnijeli smo i na sjednici Kolegijuma i sada u parlamentu. Smatramo izuzetno značajnim i umnogome će odnos parlamenta prema ovim amandmanima odrediti naš odnos prema ovom zakonu.

Amandman 1 odnosi se na odredbe člana 7 kojim se mijenja član 25 važećeg Zakona kojim se uređuje pitanje sastava opštinske izborne komisije. Ovim članom utvrđuje se, članom Predloga zakona na koji podnosimo amandman, da se smanjuje broj članova opštinske izborne komisije. Umjesto dosadašnjih predsjednika, sekretara i pet članova predlaže se da opštinska izborna komisija broji predsjednika i četiri člana. Takvoj promjeni nije prethodila bilo kakva analiza obima posla opštinskih izbornih komisija, a time se smanjuje i zastupljenost predstavnika političkih partija, odnosno izbornih lista u ovom organu za sprovođenje izbora. Takvo rješenje je neprihvatljivo posebno za glavni grad i veće gradove gdje je obim rada opštinske izborne komisije i te kako izražen.

Drugo, prema predloženom rješenju u Predlogu zakona sekretar opštinske izborne komisije ne bi bio član komisije, ne bi imao pravo glasa, već bi bio zadužen za realizaciju administrativnih poslova. Ovakvo rješenje bi bilo izuzetno loše, prije svega za opoziciju, jer je u većini opština sekretar opštinske izborne komisije predstavnik opozicionih partija. Nije slučajno rješenje u postojećem Zakonu da tamo gdje je predsjednik opštinske izborne komisije iz vlasti, sekretar je predstavnik opozicionih partija. Jer, to je pandan u odnosu na predsjednika izborne komisije i sticanje jednog većeg povjerenja u rad opštinske izborne komisije kako u pripremi same sjednice.... načina glasanja. Ne vidimo niti jednog razloga da sekretar opštinske izborne komisije nema pravo glasa u komisiji, a sekretar Državne izborne komisije da ima.

Takođe, predloženo rješenje da se sekretar komisije po pravilu imenuje na predlog izborne liste koja je na prethodnim izborima dobila najviše odborničkih mandata sa aspekta njegove primjene izaziva niz nejasnoća, jer kriterijum po pravilu je neodređen, a način izbora sekretara mora biti definisan na nesumnjivo jasan način.

Predloženim amandmanom zadržavamo postojeći sastav opštinske izborne komisije i status sekretara opštinske izborne komisije, a način izbora predsjednika, sekretara i članova opštinske izborne komisije definiše se na način koji će omogućiti jasnu primjenu ovih normi i u mogućoj mjeri obezbijediti uravnoteženu zastupljenost političkih partija, odnosno grupa birača u sastavu ovog organa za sprovođenje izbora. Ako, predsjedniče Parlamenta, postoji amandman kojeg bi kao predlagač trebali da uvažite i prihvatite, ovo je svakako taj amandman. To je naša obaveza, prije svega prema skupštinama opština koje treba da imenuju opštinske izborne komisije, da im obezbijedimo norme koje će im omogućiti da to urade na nesumnjivo jasan i precizan način.

Amandman 2 odnosi se na sastav Državne izborne komisije. U Predlogu zakona imamo prvi stav da Državnu izbornu komisiju čine predsjednik i deset članova u stalnom sastavu i po jedan opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste. Ne pominje se sekretar Državne izborne komisije, on se uvodi tek četvrtim stavom ovog člana, gdje se konstatuje da se četiri člana stalnog sastava Državne izborne komisije biraju na predlog parlamentarne opozicije od kojih jedan vrši funkciju sekretara. Međutim, ne definiše se kriterijum kome u okviru opozicije pripada pravo da predloži kandidata za sekretara Državne izborne komisije. Takođe je neprimjenjiva norma da zamjenik člana Komisije predstavnika političke partije, odnosno podnosioca izborne liste za autentičnu zastupljenost pripadnika manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, koja je na prethodnim izborima dobila najveći broj glasova, treba da bude pripadnik nekog drugog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice. To pravo zamjenika tog člana treba da bude jasno definisano da pripada onom predstavniku manjinskog naroda, onoj izbornoj listi koja je na prethodnim izborima bila druga po broju dobijenih mandata, odnosno broju dobijenih glasova, i to treba na takav način jasno definisati.

Smatramo neophodnim zadržati rješenje koje već godinama postoji u našem izbornom zakonodavstvu, da pravo predlaganje kandidata za sastav Državne izborne komisije pripada političkoj partiji, odnosno grupi birača, kako onoj koja je nastupajući samostalno tako i onim koji su u okviru koalicije ostvarili najveći broj mandata, odnosno glasova na prethodnim izborima, jer pravo predlaganja kandidata od strane koalicione izborne liste sobom nosi niz nepoznanica - kada se smatra da je koalicija utvrdila predlog kandidata, ko sve potpisuje takav predlog, kome sve u okviru koalicije pripada to prava i što se dešava kada nakon izbora dođe do raskida koalicije.

Predloženim amandmanom 2. sastav Državne izborne komisije, način izbora predsjednika, sekretara i članova DIK-a i njihovih zamjenika uređuje se na način koji će omogućiti jasnu primjenu ovih normi i obezbijediti odgovarajuću zastupljenost predstavnika političkih partija, odnosno grupa birača i predstavnika civilnog sektora u ovom organu za sprovođenje izbora.

Amandmanom 3. na potpun način uređuje se pitanje sastava i načina izbora predsjednika i članova biračkih odbora, pri čemu su u osnovu sadržana postojeća rješenja kojima se obezbjeđuje moguća zastupljenost političkih partija i grupa birača i pravilna raspodjela pozicija predsjednika biračkog odbora između partija, odnosno grupe birača koji imaju pravo da predlože predsjednika i članove biračkog odbora u stalnom sastavu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Ne smijemo u rizik da ste vi radili osam mjeseci, a da ja prihvatam ove vrlo složene tehničke razrade. I političke su, ali i tehničke razrade zakona, da ih ovako prihvatam. Slažem se za nekim vašim političkih obrazloženjima, ali ih ne mogu prihvatati jer nijesu dorađena na način na koji bi pravno-tehnički trebalo, a

ponavljam, mislim da ste oko sekretara i nekih stvari i na lokalnom nivou, potpuno u pravu.

Možete komentar.

Idemo na glasanje.

Tri amandmana kluba poslanika SNP-a.

Opštinska izborna komisija, amandman 1.

Izvolite, prethodna dva amandmana su prošla.

Hvala vam. Glasalo je 59 poslanika, 39 za, nije bilo protiv, 20 uzdržanih.

Amandman 1 nije prošao.

Amandman 2 Kluba poslanika SNP-a.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 34 za, nije bilo protiv, 19 uzdržanih.

Amandman 2 nije prošao.

Amandman 3 kolega iz SNP-a.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 38 za, nije bilo protiv, 18 uzdržanih.

Amandman 3 nije dobio potrebnu većinu.

Kolega Šaboviću, možemo li amandmane koje ste podnijeli bez obrazloženja jer su bili na radnim tijelima, odnosi se na prava invalida u Crnoj Gori.

Izvolite, ali kraće obrazloženje.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Amandmani 1 i 3, zaista tu ne treba puno raspravljati.

Kod amandmana 2 i kod 4, mi imamo u sadašnjem zakonu rješenje da opštinska izborna komisija je dužna da vodi računa o tome, ali znamo da ne može svud. Četvrti amandman je isto ekonomske prirode, obezbijediti prevoz. Pola građana Crne Gore je u situaciji da im se treba obezbijediti prevoz. Jest da to nije neka para, euro-dva taksi, to su oni sokovi i piće koje popije opštinska izborna komisija. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

U redu.

Stavljam na glasanje, nisam bio uhodan sa temom, a radna tijela i ostali nisu to podržali.

Izvolite, amandman 1 na glasanje. A, amandmani 2 i 4.

Stavljam na glasanje amandman 2. Jedinicu i trojku ste povukli?

Ponovite, vratite se. Poništavam glasanje.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Amandman 1 - Televizija Crne Gore prilikom uređivanja i emitovanja emisija iz stava 1 ovog člana dužna je ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Razumio sam, prihvatom amandman.

DŽAVID ŠABOVIĆ:

Treći je preformulisan na našem odboru, jer nije onako u tekstu kako je dostavljen od grupe invalidnih lica, a on glasi: "Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora biti u formi dostupnoj biraču", dakle na Brajevom pismu i ono što smo već rekli.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Amandman 1 i 3 prihvatam, 2 i 4 odustajete i idemo dalje.

Izvolite. Amandman 1 i 3 su prihvaćeni, amandman 2 se glasa. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 28 za, 21 uzdržan. Konstatujem da amandman 2 nije prihvaćen.

Amandman 4. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 37 za, jedan protiv, 11 uzdržanih. Konstatujem da amandman 4 nije prihvaćen.

Idemo na amandmane poslanika Banovića, Šabovića i Vuksanoviće. Može li kratko?

BORISLAV BANOVIĆ:

...kontrolnih kupona, slaganju brojeva na tim kuponima i kasnije redosljedu, na to se odnose četiri amandmana, i obaveza biračkog odbora u vezi sa prebrojavanjem i zapisnicima u vezi sa kontrolnim kuponima. Jedan se odnosi na preciziranje, uniformisana lica su policija, vojska i komunalna policija, da ne spada i ostali poslovi medicinski, zdravstveni, carinski, da je to zabrana ljudima da dođu u toj vrsti uniforme. Ovdje se, čini mi se, intencija zakonodavca od kada smo donosili ove zakone odnosila prije svega na uniforme koje podrazumijevaju silu iza nje. Dakle, da je njima zabranjeno da koriste uniformu.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ.

Šta je sa sekjuritizacijama?

BORISLAV BANOVIĆ:

Nijesmo privatne naveli, ali bi mogli. Hajmo mi da glasamo, da ne razmišljamo o tome.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Vrlo bitan element. Ako mene pitate, ima ih premnogo.

Amandman 1. Odnosi se na listiće. Izvolite. Molim vas da brže glasate, kolege.

Hvala vam. Povlače se amandmani od 1. do 6. tri poslanika SDP-a: Banovića, Šabovića i Vuksanović.

Idemo na 15 amandmana kolegice Jasavić. Ista je molba, naravno koliko možete.

AZRA JASAVIĆ:

Želim samo kratko da kažem da će Pozitivna Crna Gora kao i ja lično uvijek podržati amandmane svih poslaničkih partija pa i Bošnjačke partije koji imaju za cilj da se ostvare interesi manjinskih naroda, ali da sasvim sigurno neće

podržati nijednu aktivnost nijedne partije koja ima za cilj da ostvaruje interese Demokratske partije socijalista. Ovo iz razloga što smatram da Demokratska partija socijalista upravo radi protiv interesa manjinskih partija, ne partija nego naroda. Najbolji dokaz za to je činjenica da vi potpisujete sporazume zajedno sa Bošnjačkom partijom koje ne ostvarujete, a doći će vrijeme, danas nije mjesto i vrijeme da o tome govorimo, da o tome razgovaramo, jer samo razgovaranjem, samo razmjenom argumenata možemo doći do kvalitetnih rješenja o zaštiti legitimnih interesa Bošnjačkog, Srpskog, Crnogorskog ili bilo kog naroda u ovoj zemlji. Vi upravo zloupotrebljavate manjinske narode za ostvarivanje svojih partikularnih, ličnih interesa i to ne za kompletnu partiju već za vrh Demokratske partije socijalista...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice Jasavić, toga nema u vašim amandmanima.

AZRA JASAVIĆ:

Žalosno je to da danas tražite tanano da rješavamo pitanje amandmana jedne partije dok potpuno minorizujete pitanje Albanaca. To vam nećemo prihvatiti, te vaše igranke ćete igrati sa nekim drugim, kraj je vašim igrankama. Moraćemo ozbiljno politički da razgovaramo o vrlo ozbiljnim političkim temama, gdje će te vi morati da se konačno ponašate kao ozbiljan politički subjekt.

Što se tiče amandmana, ne povlačim amandmane.

Amandman 1. se odnosi na raspuštanje biračkog odbora zbog povrede izbornih pravila koje može da izvrši predsjednik biračkog odbora. Ovaj amandman 1. pojašnjava proceduru da se zahtjevima za glasanje putem pisma odlučuje koncenzusom.

Amandman 2. se odnosi na to da se svim uniformisanim licima ne može zabraniti pristup biračkom mjestu, jer smo mi definisali kome se može zabraniti, jer na taj način možemo onemogućiti i ljekare i poštare da dođu do ...

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Koleginice Jasavić, već je amandman kolege Banovića pao po istom osnovu. Ako vi sad možete meni pomoći, imaju svi amandmane, a dvije trećine je potrebno za njih.

AZRA JASAVIĆ:

Amandman broj 3.

Dobro, da vam kažem, predsjedniče, ja tražim da moje amandmane prihvati DPS, a ne predlagač.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

AZRA JASAVIĆ:

Ja sam spremna da oni konačno uozbilje svoju politiku.

Prihvatiće oni ozbiljni su, prihvatiće oni ozbiljne političke ponude, vrlo su ozbiljni.

Što se tiče amandmana broj 3. on se odnosi na omogućavanje, da se posmatračima izbora ispred stranih i domaćih nevladinih organizacija omogući uvid u izborni materijal.

Amandman 4. Ovim amandmanom se propisuje obaveza da birački odbor se raspusti, a glasanje ponovi, ukoliko na nekom biračkom mjestu glasač bira bez podnošenja dokaza o svom identitetu.

Amandman 5. podrazumijeva obavezu lica koja žele da glasaju putem pisma da to moraju dostaviti nadležnoj izbornoj komisiji najkasnije 24 časa prije početka izbora. Ovdje smo predvidjeli takođe izuzetke.

Amandman 6, molim vas kolege iz DPS-a da razmotrite vrlo ozbiljno, vrlo tanano, jer ovaj amandman daje veću snagu institutu primjedbe na zapisnik. Radi se o vrlo tananoj materiji vezano za materiju izbornog zakonodastva, primjedbe na zapisnike.

Što se tiče amandmana 7. i on je takođe tanan. Radi se o tome da se ukoliko neki od zapisnika sa biračkih mjesta nije potpisan od strane svih članova biračkog odbora, to služi kao osnov da nadležna izborna komisija cijeni da li je na biračkom mjestu bilo nepravilnosti.

Amandman 8. Ovaj je najtananiji. Prekršajni postupak za kršenje kaznenih odredbi ovog zakona protiv svih subjekata osim Državne izborne komisije, pokreće DIK u roku od sedam dana od dana dobijanja saznanja da se prekršaj desio.

Amandman 9. se odnosi na jednak tretman lica koja rade u organima za sprovođenje zakona i posmatrača ispred domaćih nevladinih organizacija.

Amandman 10. Ovim se članom otklanja unutrašnja kolizija normi, sad da ne dužim, da ne zloupotrebljavam vrijeme.

Što se tiče amandmana 12. odnosi se na kaznene odredbe, a to će biti najtananiji dio za Demokratsku partiju socijalista kada mi budemo vlast.

Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala na tananosti. Ovakve tananosti nije bilo od Džona Vajsmilera.

Idemo na glasanje o vašim amandmanima.

Amandman 1.

Ja bih vas molio, ako se tananost ne pokaže, da povučete amandmane kod prvog glasanja.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 31 za, 10 protiv, amandman nije dobio potrebnu većinu.

Insistirate li da se glasa o svih 15 amandmana? Imajući u vidu tananost, mislim da nema šanse. Imamo obaveze koje moramo ispoštovati, zato molim. SDP je povukao amandmane. (Govor iz klupe) Nema ih dovoljno, da ih ima više u sali ja bih vjerovao u to.

Nema rasprave, samo glasanje.

Glasamo amandman 2. Upravo pokušavam da ne glasamo.

Amandman 2. Izvolite.

Molim vas treba nam 41 da bismo završili glasanje, ne mogu završiti glasanje ako nema 41 pritisnuti taster. Kolege, možemo li dobiti 41 glas?

Hvala vam. Glasala su 43 poslanika, 34 za, devet protiv, nije bilo uzdržanih, konstatujem da amandman 2. nije dobio potrebnu većinu.

Koleginice, možemo li? Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

U ime tananosti današnje povlačim amandmane, da bismo stanjili ovo vrijeme i napravili prave poteze i izglasali ovaj zakon, a ispoštovali nas i vrijeme. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, koleginice Jasavić.

Imate još amandmana, vi i kolega Tuponja imate dva amandmana i imate još dva amandmana vi i kolega Perić i kolega Bojanić, pa možete to sve u jednom ciklusu. To će kolega Tuponja.

Izvolite, kolega Tuponja, vaša dva amandmana, ako može u dva minuta.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče.

Ova dva amandmana imaju svrhu pojašnjenja člana 7. Radi se o definiciji opštinske izborne komisije koja u sadašnjoj formulaciji glasi da opštinsku izbornu komisiju čine predsjednik, sekretar i pet članova u stalnom sastavu i po jedan opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste.

Mi želimo da predefinišemo tu rečenicu, zapravo da je pojasnimo i da kažemo da opštinsku izbornu komisiju čine predsjednik, četiri člana i po jedan predstavnik podnosioca izborne liste. Zašto? Zato što se želi pojasniti jednaki status svih članova izborne komisije, jer je dosadašnja praksa pokazala da u tom dijelu postoje različita tumačenja i nejasnoće od strane predsjednika opštinskih izbornih komisija. To je amandman 1.

Amandman 2 je iste suštine samo što se odnosi na birački odbor. Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala, kolega Tuponja.

Amandman 1 kolega Tuponje i Jasavić stavljam na glasanje.

Glasala su 43 poslanika, 25 za, 12 protiv, šest uzdržanih. Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Amandman 2 koleginice Jasavić i kolege Tuponje. Izvolite.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 25 za, 13 protiv, 6 uzdržanih. Amandman 2 nije dobio potrebnu većinu.

Imamo još dva amandmana koleginice Jasavić, ovaj put sa kolegama Perićem i Bojanićem.

Koleginica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Amandman se odnosi na ostvarivanje principa rodne ravnopravnosti. Mi tražimo da na izbornoj listi na svakom trećem mjestu mora imati kandidata manjeg zastupljenog pola. Ovo znači da na svakom trećem ili, čak, prvom, drugom i trećem može biti žena. Mislimo da je to jako važno zbog tog što žena, kao što vidite, nema dovoljno u parlamentu, samo one partije koje se zaista ne zalažu samo retorički nego i žive evropske vrijednosti, imaju pravo na evropsku budućnost. Iz tog razloga tražimo da žene budu u mnogo većem broju zastupljene u Parlamentu.

Drugi amandman se odnosi na pravo Roma da učestvuju u radu Parlamenta, na način što bi se mijenjao član 94 važećeg zakona. U stavu 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi: "U slučaju da nijedna od izbornih lista za izbor poslanika pripadnika Romskog naroda u Crnoj Gori ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana, pravo na jedan poslanički mandat stiže ona romska nacionalna partija koja na parlamentarnim izborima ostvari najveći broj glasova u odnosu na ostale romske nacionalne partije". Kako se Pozitivna Crna Gora zalaže protiv svih oblika diskriminacije, mi smo smatrali da je potrebno da imamo i afirmativnu akciju za Rome, Egipćane i Aškalije. Ovo iz razloga što se sa glasovima upravo tog naroda najviše manipuliše a oni najteže, kao marginalna društvena grupa, artikulišu svoje legitimne interese koje imaju u ovom društvu.

Zahvaljujem.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala vam.

Glasamo o amandmanu 1.

Prihvatiću amandan u toj oblasti, ali ne taj. Izvolite.

Amandman 1 koleginice Jasavić, Perića i Bojanića. Hvala.

Glasalo je 47 poslanika, 26 za, 9 protiv, 12 uzdržanih. Amandman nije prošao.

Amandman 2 koleginice Jasavić, Perića i Bojanića.

Hvala. Glasala su 44 poslanika, 20 za, 11 protiv, 13 uzdržanih.

Amandman nije dobio potrebnu većinu.

Imamo amandman koleginica Kovačević i Šćepanović i to je amandman koji ću prihvatiti. Da ubrzam, jer imamo, kao što znate, zajedničke obaveze. To je svaka četvrta, to je 25% ako ja dobro računam, što mislim da je na vrhu. Prihvatam taj amandman i on je sastavni dio Predloga zakona.

Hvala koleginicama Šćepanović i Kovačević na amandmanu, tako da smo taj amandman prihvatili.

Imamo amandman poslanika Banovića, Bojanića i Dragičević, odnosi se na prikupljanje potpisa.

Izvolite, kolega.

BORISLAV BANOVIĆ:

Mi ovim amandmanom ukidamo obavezu prikupljanja potpisa za partije koje imaju parlamentarni status tj. za partije i za grupe birača koje imaju parlamentarni status, jer smatramo da ova norma, kao što piše u jednom od mišljenja ODIHR-a, u jednom dijelu krši princip tajnosti glasanja, jer birači moraju

prethodno da se javno izjasne o tome koga podržavaju. S druge strane, ovo je svojevrsan pritisak na birače da moraju da idu u izborne komisije i da obavljaju fizičke radnje, na kraju krajeva, da bi iskazali svoj stav kasnije na izborima. Treće, smatramo da to nije potrebno činiti za partije koje su već pokazale nekakav kredibilitet, ne nekakav nego stvaran. Time što imaju poslanike oni imaju i legitimitet izborni i demokratski iza sebe i određenu grupu birača već potvrđenu i potvrđen je kredibilitet.

Razumijemo da se ova norma pojavila u našem izbornom zakonodavstvu kada smo imali takvih slučajeve, šaljivih slučajeve i šaljivih kandidatura s jedne strane, u predsjedničkim na primjer izborima, ili s druge strane pojavu partija koje su u stvari manipulativne i nemaju ni legitimitet ni kredibilitet ali su trebale da zaguše izborni proces i tok. Tada se ta norma pojavila, ali sada je zadržavamo i još je pojačavamo. Ja i grupa poslanika smo protiv toga. U tehničkom smislu izmijenjen amandman pročitao: "izborna lista za izbor odbornika i poslanika može biti utvrđena i bez potpisa podrške ukoliko partija ili grupa birača koja je podnosilac izborne liste imaju poslanika u Skupštini Crne Gore". Zaista pozivam sve da ovo prihvate. Ponavljam još jednom, postoji mišljenje evropske grupe eksperata, ODIHR-a da je to ispravno i potrebno a postoji stvarna potreba našeg političkog izbornog procesa. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Hvala. Ovaj put u ime druge matične kuće OEBS-a, prihvaću ovaj amandman i on je sastavni dio zakona.

Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

(Isključen mikrofon)

... predlagač ovog zakona. Prihvalili ste ovaj amandman iako ste apsolutno svjesni činjenice da time na najdirektniji način kršite ravnopravnost učesnika u izbornom procesu. Onaj ko nije parlamentarna stranka mora prikupljati potpise podrške listi, a onaj ko jeste, ne mora. To nijesu stavovi OEBS-a, to je vaš lični stav i vaš lični problem, vjerovatno da kao partija teško možete i prikupiti te potpise. Ali, to je već sada zalazak u nekakvu političku ocjenu što mi nije bio cilj da se javljam, ali nijeste prihvatili amandmane za koje ste, kao predlagač zakona i te kako imali obavezu kao predsjednik Skupštine da ih prihvatite jer su apsolutno na liniji zakonitosti, jasnoće u primjeni normi i tako dalje, kao što je sastav opštinskih izbornih komisija, ali prihvatate amandman kolege iz vaše partije koji znači direktno kršenje ravnopravnosti učesnika izbornog procesa. To su zloupotrebe koje vršite, zbog činjenice, a znate kakav je značaj donošenja ovog zakona, pa to radite na taj način.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega, vi ste morali znati što znači zloupotreba. Vi ste bar morali znati, studirali ste pravo. Ako koristim svoje pravo, ne može biti zloupotreba. Kako može biti zloupotreba kada prihvatim amandman, kako može biti zloupotreba? Kao što znate, ja sam rekao da se slažem sa vašim amandmanom oko

opštinskih izbornih komisija a na način kako ste to normirali da mi nije prihvatljiv. Rekao sam da se slažem sa suštinom i glasao sam za vaše amandmane, ako nijeste vidjeli. Prema tome, to su te razlike, a vi prilagodite svoju novotehniku načinu kako se to može usvojiti. To ja ne mogu, imali ste Komisiju, da sam mogao sve prihvatiti rado bih prihvatio, ali nijesam sve mogao prihvatiti. Ovo smatram logičnim i dijelom vraćanja povjerenja. Dozvolićete, bilo je pojava i u OEBS-ovim zemljama, to bar znam, a i u Crnoj Gori da se ti listovi koriste za pritisak poslije toga na ljude koji su potpisali. Prema tome, reagovao sam na pojavu koja se dešavala, ne na pojavu koja je in abstracto i zato sam to podržao. Što se tiče podrške partijama, građani odlučuju i to će se lako vidjeti.

Ne može, ovdje se ...

BORISLAV BANOVIĆ:

Ako ćete ravnopravnost, da ukinemo potpise za sve.

PREŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Nema problema, ja sam objasnio sa kolegom Gošovićem, nema potrebe da nam neko posreduje.

Stekli su se uslovi da glasamo o zakonu u cjelini.

Kolega Simoviću, izvolite.

MILUTIN SIMOVIĆ:

Molim pauzu pet minuta, ipak se radi o potrebi da budu svi poslanici u sali, da se suočimo sa rezultatom našeg zajedničkog rada, da se suočimo sa svim onim dobrim što smo napravili, ali i sa svim propustima koji su u međuvremenu napravljeni.

PREŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Samo jedna riječ, naravno, pauzu bih svakako dao.

Molim vas, kolega Miloševiću, čujem vas a ne vidim vas. Da ne izadjemo iz sale sa takvim osjećajem nerazumijevanja.

Kod ovako velikih zakona i kod ovako specifičnih procedura koje su iznuđene, nijesu poželjne, tu se slažem sa gospodinom Gošovićem, ni malo mi ne prija uloga presuditelja u ovoj čitavoj priči od 10 mjeseci.

Pauza pet minuta, ali kolega Simović i ja znamo da upravo i nama treba pet minuta, samo toliko.

Izvolite, kolega Gošoviću.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Veoma ću kratko, predsjedniče. Imajući u vidu ovdje odnos koji je ispoljen prema amandmanima SNP-a koji su trebali da obezbijede one norme u zakonu koje obezbjedjuju njegovu jasnu primjenu, svega ovoga na kraju kako se ispoljilo i vaš odnos prema podnosiocima pojedinih amandmana, želim da obavijestim i vas i javnost da će Klub poslanika Socijalističke narodne partije Crne Gore u odnosu na predlog ovog zakona u postupku glasanja biti uzdržan, jer ne prihvatamo saglasje sa dogovorima i način na koji ste postupili.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Kolega Gošoviću, sada saslušajte mene pažljivo. Ovo smatram krajnje, upotrebiću tu riječ, nepoštenim. Deset mjeseci vi pišete zakon i okrivljujete mene što poslije deset mjeseci vaši amandmani ne prođu. To se smatra elementarnim nepoštenjem, koji sam preuzeo odgovornost za vaše propuste punih deset mjeseci, punih 10 mjeseci. Pri tome, vaš predsjednik je vodio tu komisiju a ne ja. Vaš predsjednik je vodio tu komisiju a ne ja, imao je prilike deset mjeseci da dogovori sve to. Vi dobro znate, Ustav je ovdje napisan za 8 mjeseci i usvojen dvotrećinskom većinom. Hvala. Pauza.

-pauza-

Poštovani poslanici 25 saziva i prvog vanrednog zasijedanja u 2014. godini, možemo li preći na glasanje u cjelini?

Kolega Gošoviću, izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Javljam se zbog proceduralnog reagovanja jer ste, predsjedniče Skupštine, obraćajući se meni neposredno prije ove pauze, povrijedili odredbe člana 106 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Evo pročitacu, nemojte da tražite.

Stav jedan: "Poslanici i drugi učesnici u pretresu dužni su da poštuju dostojanstvo poslanika iz Skupštine i da se jedni drugima obraćaju sa uvažavanjem".

U mom odnosu prema vama, ni u kom vidu se nisam obratio na bilo kakav nevažavajući način. Govorio sam vam o nečemu što, po meni, predstavlja vašu zloupotrebu kao predlagača ovog zakona. Kad kažem zloupotrebu to je zbog činjenice da ste prihvatili određene amandmane da postaju sastavni dio zakona, iako ste bili apsolutno svjesni činjenice da ne bi mogli dobiti dvotrećinsku podršku u ovom parlamentu, ali ste ih prihvatili znajući da će oni dobiti tu većinu zbog opšteg cilja koji se želi postići usvajanjem ovog zakona. Među njima je posebno amandman koji se tiče samo integriteta izbornog procesa a neprihvatanje amandmana SNP-a opravdali ste tehničkim nedostacima, a ja bih volio samo jedno slovo da nađete u tim amandmanima koje bi značilo bilo kakav nedostatak. Jasno je da toga nema i želim da vam poručim da zaista ni po kom osnovu vam ne pripada da vi mene učite poštenju, ama baš ni po kom, i želim da mi se ovdje izvinite pred ukupnom crnogorskom javnošću.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Uopšte nemam namjeru da vam se izvinim, kao prvo, jer smatram da nijesam pogriješio. Rekao sam zašto smatram da je nepošteno i ponoviću. Nepošteno je 10 mjeseci raditi na zakonu i optužiti mene zašto nisam prihvatio amandman za koji 10 mjeseci nijeste uspjeli da ubijedite kolege u radnoj grupi. Ja sam zakon dobio od vas koji ste radili u radnoj grupi. A to, optužiti mene za ono što vi ne možete 10 mjeseci, i ja treba u toku rasprave gdje ima 69

amandmana da uradim na ovoliko, što bi se reklo, smatram nepoštenim. Jer, ako radite 10 mjeseci i 10 ljudi, jedan od tih 10 ljudi optuži nekoga da treba da uradi u minut ili sekund ono što oni urade u 10 mjeseci, ja to smatram nepoštenim. Možda se moj i vaš osjećaj za poštenje razlikuje, ali u mom kodeksu časti smatram nepoštenim i objasnio sam zašto smatram nepoštenim, nisam to rekao bez objašnjenja. Pri tom sam vam rekao čak i dodatnu stvar. U toj komisiji je bio jedan kao kopredsjedavajući iz vaše partije. Ne možete mene optužiti da sve što vi nijeste uradili ja treba da uradim za sekund. Ne možete nikako, jer sam ja preuzeo zakon zato što nije završen da ga rješavam u nekim djelovima gdje mislim da postoji konsenzus.

Oko ovoga nije postojao konsenzus u radnoj grupi, tamo gdje mislim da sam mogao pomjeriti pomjerio sam, moguće da sam pogriješio oko potpisa, dozvoljavam da sam pogriješio moguće oko potpisa. Rekao sam što je bio motiv, ostalo sam prihvatao nesporne stvari koje su bile da se uspostavi povjerenje, a to je rok na štetu ministra koji je iz moje partije, znači nije bio partijski interes. Pomjerenje u želji da objektiviziramo taj rok, i 25% predstavljanja damo Parlamentu, to je sve što sam prihvatio. Prema tome, sve je jasno zašto sam prihvatio i na javnoj sceni sa greškom koju će napraviti lakše jedan čovjek nego 10 ljudi koji su radili 10 mjeseci. I neđe smatram da jedan čovjek lakše pogriješi nego 10 ljudi koji rade 10 mjeseci, jedan čovjek koji radi jedan sat. To je logično.

Eto, zato sam mislio da nije pošteno prema meni optuživati me za nešto što vi nijeste mogli završiti. Da ste vi mogli završiti, ne bi došlo kod mene na sto. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Predsjedniče,

Nisam ja vas optužio kao razlog zašto ovi amandmani nisu usvojeni, nego da su mi neprihvatljivi razlozi sa kojima to pokušavate da opravdate. To je suština razlike.

Znam ja da to ne zavisi od vas, i koliko ste moćni i spremni da prihvatite nešto što cijenite da bi moglo izazvati reakciju možda i nekog drugog. Ali, razlozi kojima to pokušavate da opravdate apsolutno ne stoje i ne možete to smatrati sada za vaše pravo ocjene nečijeg poštenja ili nepoštenja. Hvala.

PREDŠEDNIK RANKO KRIVOKAPIĆ:

Razlozi...su opravdani, ja sam možda pogriješio. A rekao sam da ih ja podržavam u principu, čak sam javno rekao da ih podržavam u principu i to nisam prećutao. Kao što znate, rekao sam da ih podržavam u principu. Zašto nisam podržao i konkretno, sami ste sad naveli da bi to možda poremetilo dogovore, razgovore većine, i to je bio moj motiv. Ali lično smatram, ne da ste vi nepošteni, nego da je prema meni nepošteno da poslije 10 mjeseci vašeg rada mislite da ja mogu da riješim sve probleme ovog zakona, vodeći sjednicu i čitajući amandmane usput koji su u tekućem stanju.

Dozvolite, tu se greška mora napraviti. Kad sam vidio da nema saglasnosti, dao sam na glasanje, rekao da ih lično podržavam. Opet ću vas uvijek podržati oko tog amandmana. Mislim da je takav sastav opštinske izborne

primjereniji, evo ponavljam to javno, ali ste vidjeli odnos snaga u Parlamentu, i sami ste to osjetili, drugačije prirode je bio. Moj je pokušaj bio da nekako dođemo do dvije trećine i sa takvim greškama, a nijesu to jedine greške u zakonu, na žalost. Sad ću vidjeti imamo li te dvije trećine, uz greške koje sam, dozvolite, i ja napravio. Jednu sam naveo konkretno, oko amandmana SDP-a i Pozitivne. Ali, dao bog da su to najveće greške u ovom zakonu, ovo što sam napravio prema vama i ovo što sam napravio prema SDP-u. Neće to uticati na suštinu zakona.

Možemo li glasati sad?

Stavljam na glasanje Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Potrebno je dvije trećine svih poslanika. Izvolite.

Mogu li zaključiti glasanje? Jesu li svi u sali glasali?

Hvala. Glasalo je 69 poslanika, 42 za, nije bilo protiv, 27 uzdržanih. Konstatujem da Zakon nije dobio potrebnu dvotrećinsku većinu.

Hvala vam.

Zaključujem prvo vanredno zasijedanje.